

Gemeente **Oudewater**

Programmabegroting 2027 - 2030

INHOUDSOPGAVE

Programmabegroting 2027 - 2030	1
Inhoudsopgave	2
Leeswijzer	4
Aanbiedingsbrief bij Programmabegroting 2027 - 2030	6
Programma 1 Bestuur, dienstverlening en veiligheid	11
Programma 2 Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit	18
Programma 3 Sociaal domein	23
Programma 4 Cultuur, Economie, Recreatie & toerisme, Energietransitie	30
Programma 5 Onderwijs en Sport	35
Programma 6 Ruimtelijke ontwikkeling en Wonen	39
Programma 7 Algemene inkomsten	44
Programma 8 Overhead	47
BBV-indicatoren	49
Paragrafen	51
Paragraaf 1 Lokale heffingen	51
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	58
Beschikbare weerstandscapaciteit	59
Risico's	60
Weerstandsvermogen	64
Kengetallen	64
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen	66
Paragraaf 4 Financiering	73
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering	76
Paragraaf 6 Verbonden partijen	80
Gemeenschappelijke regelingen	81
Vennootschappen en coöperaties	96
Stichtingen en verenigingen	100
Overige verbonden partijen	102
Paragraaf 7 Grondbeleid	105
Paragraaf 8 Wet open overheid	108
Financiële begroting	110
1 Overzicht van baten en lasten	110
2 Incidentele baten en lasten	113
3 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	115
4 Ramingsgrondslagen	115
5 Geprognosticeerde balans	117

6 EMU-Saldo	118
7 Investeringsplanning.....	118
8 Staat van reserves.....	121
9 Staat van voorzieningen	125
10 Afschrijvingstermijnen.....	128
11 Overzicht op taakvelden	130
Afkortingenlijst	135

LEESWIJZER

In deze leeswijzer nemen we u mee in drie zaken:

1. De manier waarop nieuw beleid is verwerkt in deze begroting;
2. De manier waarop het collegewerkprogramma is verwerkt in deze begroting;
3. De opbouw van deze begroting.

1. Financiële vertaling van nieuw beleid

Deze begroting is **beleidsneutraal** opgesteld. Dat betekent dat alleen de gevolgen van bestaand beleid financieel zijn verwerkt. Nieuwe beleidsvoorstellen, waaronder voorstellen uit het coalitieakkoord 2026-2030, zijn wel inhoudelijk opgenomen in deze begroting, maar niet financieel verwerkt. Het meerjarenperspectief in deze begroting is dus gebaseerd op bestaand beleid.

Het college legt de financiële effecten van nieuwe beleidsvoorstellen afzonderlijk aan de raad voor via een **1e begrotingswijziging**. In het raadsvoorstel bij deze begroting zijn de voorstellen, de financiële gevolgen en het meerjarige saldo na verwerking hiervan opgenomen. We vragen u daarom om de Programmabegroting 2027-2030 in samenhang met het raadsvoorstel en de 1^e begrotingswijziging te lezen. Daarmee ontstaat een volledig beeld van zowel het financiële vertrekpunt als de gevolgen van de nieuwe bestuurlijke keuzes.

2. Collegewerkprogramma

De nieuwe beleidsvoorstellen uit het Collegewerkprogramma (CWP) zijn inhoudelijk in deze begroting opgenomen. Het CWP is een eerste vertaling van het coalitieakkoord naar concrete en haalbare ambities, doelen en acties, inclusief bijbehorende kosten en is geïntegreerd in de bestaande doelenboom. Zoals gebruikelijk kunt u het vinden in de programma's van deze begroting.

Bij het lezen van de doelenbomen zijn twee zaken van belang. Ten eerste zijn per actie de aanvullende lasten inzichtelijk gemaakt. Deze kunt u lezen in de tabellen van de doelenbomen. Let op: deze lasten zijn **niet** financieel verwerkt in de voorliggende begroting. Hiervoor verwijzen wij naar de 1^e begrotingswijziging. Ten tweede zijn in deze doelenbomen uitsluitend de gehonoreerde onderdelen van het CWP geplaatst. Het volledige CWP, met daarin ook de actie die buiten de prioritering van het college vallen, vindt u in de bijlage bij het raadsvoorstel.

3. Opbouw begroting

Deze programmabegroting bestaat uit vier delen:

1. De algemene en financiële beschouwingen;
2. De programma's;
3. De paragrafen;
4. De financiële begroting.

In de algemene en financiële beschouwingen geven we een brede inleiding op de begroting. Zo beschrijven we maatschappelijke en financiële ontwikkelingen in Woerden. Hierbij kijken we breder dan alleen de inhoud van deze begroting: ook onderwerpen uit het CWP of andere beleidskaders komen aan bod.

De programma's beschrijven wat het bestuur wil bereiken, wat er gedaan wordt om daar te komen en welke middelen hiervoor beschikbaar zijn. Elk programma begint met overzichten van de verantwoordelijke portefeuillehouders en de taakvelden. Hierna volgen de doelenbomen met daarin de gewenste ambities, doelen en acties, inclusief de aanvullende kosten van elke actie. Het programma eindigt met een overzicht van de baten en lasten per taakveld en een analyse van de financiële verschillen tussen de begroting 2027 en de begroting 2026.

Aan het eind van de programma's staan de BBV-indicatoren opgesomd. Deze geven een beeld van een aantal ontwikkelingen in Woerden.

Na de programma's volgen de paragrafen. Deze gaan wat dieper in op een aantal thema's die van belang zijn voor het financiële beleid en de bestuurlijke verantwoording. De paragrafen gaan respectievelijk over:

1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid
8. Wet open overheid (Woo)

De financiële begroting is een financiële samenvatting van de baten en lasten vanuit de programma's. Daarin zijn onder andere overzichten opgenomen van de reserves en voorzieningen en wordt aangegeven welke ramingen ten grondslag liggen aan de begroting 2027.

AANBIEDINGSBRIEF BIJ PROGRAMMABEGROTING 2027 - 2030

Inleiding

Geachte leden van de raad,

Voor u ligt de Programmabegroting 2027-2030. De begroting voor 2027 is sluitend en biedt ruimte om een groot deel van de ambities uit het coalitieakkoord “Oudewater vooruitbrengen doen we samen!” te realiseren. Tegelijkertijd worden begrotingstekorten in de jaren daarna verwacht. De financiële ruimte is daarmee beperkt.

Dit is ook het gevolg van het feit dat er al veel projecten lopen zoals bijvoorbeeld het Masterplan Binnenstad, opknappen Brede Dijk, Ontwikkelingen Tappersheul III, het nieuwe zwembad, grondexploitatie Statenland en de fietsverbindingen zoals het fietspad langs de Vierbergenweg en de Heksenrotonde.

Door de beperkte financiële ruimte en beschikbare capaciteit ziet het college zich gedwongen scherpe keuzes te maken. Het college heeft daarbij een zorgvuldige afweging gemaakt tussen wat financieel verantwoord is en de ruimte die nodig is voor de speerpunten uit het coalitieakkoord.

Veiligheid vormt een belangrijke basis voor een leefbare en weerbare samenleving. Daarom investeert het college onder meer in het vergroten van het veiligheidsgevoel van inwoners en in de aanpak van ondermijning. Daarnaast werkt het college aan de realisatie van noodsteunpunten en aan communicatie over een weerbare samenleving.

Verder stelt het college voor om in Hekendorp te blijven werken met een ambtelijk contactpersoon en deze werkwijze uit te breiden naar Papekop. Daarnaast ondersteunt het college agrarische ondernemers, onder meer door één aanspreekpunt in te richten.

Ook stelt het college incidenteel middelen beschikbaar voor het verkennen van de bestuurlijke toekomst van Oudewater.

Een sterke sociale basis vraagt om blijvende aandacht én gerichte vernieuwing. Daarom zet het college op korte termijn in op een Sociaal Akkoord 2.0. Daarmee bouwen we voort op wat goed werkt en creëren we ruimte voor nieuwe verbindingen in de stad. Aanvullend stelt het college eenmalig middelen beschikbaar voor preventieve projecten, met bijzondere aandacht voor vrijwilligersorganisaties, mantelzorgers en het versterken van sociale netwerken.

Goed beheer van de openbare ruimte is essentieel voor een veilige, leefbare en toekomstbestendige gemeente. Zo worden middelen beschikbaar gesteld voor uitbreiding van de personele capaciteit die nodig is om de herijking van de openbare ruimten te kunnen opstarten. Actuele beheerplannen zijn onmisbaar. Zij maken inzichtelijk welke maatregelen en investeringen nodig zijn om achterstanden gericht aan te pakken en het beheer vervolgens duurzaam op peil te houden.

Voor de verkenningen en projecten binnen de ruimtelijke ontwikkeling heeft het college prioriteiten gesteld. Daarmee wordt toegewerkt naar een evenwichtige verdeling van de beschikbare capaciteit in 2028 die beter aansluit bij de afspraken in de samenwerkingsovereenkomst (SOK). Hierbij is geborgd dat het vastgestelde portfolio van lopende verkenningen en projecten voor Oudewater kan worden uitgevoerd. Naast capaciteit voor de geprioriteerde woningbouwprojecten, waaronder Statenland, Hekendorp – De Boezem en woningbouw – en Oranjepark II, blijft daarmee ook capaciteit beschikbaar voor andere projecten, zoals het zwembad, Het Wassende Water en diverse projecten in de openbare ruimte.

Intussen heeft het college met het voorzitterschap van de bestuurstafel Wonen de positie van Oudewater en de Lopikerwaard binnen MRU-West versterkt. Ook op landelijk niveau zet het college in op gerichte belangenbehartiging. Zo is eind september tijdens de Algemene Ledenvergadering van de VNG een door Oudewater ingediende motie aangenomen die aandacht vraagt voor een volwaardige positie van gemeenten bij de prioritering van aanvragen om transportcapaciteit voor energieaansluitingen.

Het college onderschrijft het belang van de overige budgetvragende acties uit het coalitieakkoord die in het Collegewerkprogramma zijn opgenomen. Gelet op het financiële meerjarenperspectief kunnen deze acties vooralsnog echter niet worden uitgevoerd. Deze terughoudendheid is noodzakelijk, omdat de meerjarenbegroting vanaf 2028 niet sluitend is. Om te komen tot een structureel sluitende begroting start het college daarom in het vierde kwartaal van dit jaar een onderzoek naar mogelijke oplossingsrichtingen. De uitkomsten worden betrokken bij de Kadernota 2028 en moeten leiden tot concrete voorstellen om de meerjarenbegroting structureel in evenwicht te brengen.

Zo houden wij koers: financieel verantwoord en op basis van heldere keuzes. Samen bouwen we aan een toekomstbestendig Oudewater, waar iedereen kan meedoen en het prettig wonen, werken, leren en ondernemen is.

Zoals al aangegeven ligt voor u de eerste begroting van deze raadsperiode. Wij zijn blij met het feit dat de begroting 2027 sluitend is. De jaren hierna is er sprake van een begrotingstekort. In het boekwerk zijn de door de raad vastgestelde Voorjaarsrapportage 2026 en de Kadernota 2027 verwerkt. Daarnaast is de going concern-begroting geactualiseerd, verhoogd met loon- en prijsstijgingen en is de meicirculaire erin verwerkt.

Ook is er een betere fasering van de investeringen in deze begroting opgenomen. Hierbij is ook gekeken naar de beschikbare capaciteit om de investeringen uit te voeren.

Na deze mutaties en de correctie van de incidentele lasten laat de begroting 2027 - 2030 de volgende begrotingsaldi zien:

2027 : € 205.000 overschot

2028 : € 539.000 tekort

2029 : € 821.000 tekort

2030 : € 852.000 tekort

De belangrijkste mutaties na vaststelling van de Kadernota en Raadsinformatiebrief meicirculaire staan voor het begrotingsjaar 2027 in onderstaande tabel (- = negatief effect op saldo) en worden in het raadsvoorstel bij deze begroting nader toegelicht.

Mutatie	Omschrijving	Bedrag
	Stand meicirculaire 2026	76.000
1	Stijging bijdrage SOK	-975.000
2	Doorbelasting SOK naar afval en reiniging	352.750
3	Salarisstijging college en raad	-120.000
4	Indexering uit VJR en meicirculaire niet benut	415.000
5	Meeropbrengsten diverse leges etc.	74.000
6	Indexatie OZB	150.000
7	Schrappen stelposten (met name WMO)	115.000
	Diverse (afgerond 0,03% van het begrotingstotaal)	117.250
	Begrotingssaldo 2027	205.000

Financiële begroting 2027 - 2030

Deze begroting is gebaseerd op de Kadernota 2027 die door de raad op 9 juli jl. is vastgesteld. Daarnaast zijn de financiële effecten van de meicirculaire 2026 verwerkt. Ten opzichte van de Kadernota zijn dit de belangrijkste onderwerpen die financieel doorvertaald zijn:

- Indexering van kosten met 0% - tenzij er contractuele verplichtingen zijn en subsidies 4,1%;
- Indexering van de OZB en overige lokale heffingen met 4,1%, met zo nodig aanvullende bijstelling op basis van het uitgangspunt van kostendekkendheid en vastgestelde plannen;
- De meicirculaire 2026;

Na vaststelling van de Kadernota 2027 zijn er nog diverse mutaties geweest. Deze zijn in de inleiding toegelicht.

Na de verkiezingen van maart 2026 heeft de gemeenteraad het 'Coalitieakkoord Oudewater 2026-2030' besproken. Vervolgens is een collegewerkprogramma (CWP) opgesteld en is op een rij gezet wat dit concreet betekent. De maatschappelijke effecten en te bereiken resultaten zijn gekoppeld aan concrete inspanningen, die over meerdere jaren zijn gepland en in de begroting zijn verwerkt. In het raadsvoorstel bij de Programmabegroting 2026-2030 staat de financiële vertaling van het CWP.

Naar aanleiding van discussies in raad en auditcommissie hebben wij in de Programmabegroting 2027-2030 verdere verbeteringen aangebracht. De doelenboom is concreter, inspanningen sluiten beter aan bij de resultaten en maatschappelijke effecten. Resultaten en inspanningen zijn smarter geformuleerd.

Algemene uitkering

Op basis van de meicirculaire 2026 is de algemene uitkering uit het Gemeentefonds berekend voor de jaren 2027 tot en met 2030. Via een raadsinformatiebrief bent u hierover in juni 2026 geïnformeerd (D/26/233811).

Ratio weerstandsvermogen, schuldquote en solvabiliteitsratio

De ratio weerstandsvermogen bij vaststelling van de jaarrekening 2025 was 3,8. Als het saldo van de voorjaarsrapportage 2026 uiteindelijk bij de jaarrekening 2026 aan de Algemene Reserve zou worden onttrokken wordt deze 3,5. In meerjarenperspectief loopt de ratio weerstandsvermogen terug naar 2,3. Dit wordt met name veroorzaakt door een hoger risicoprofiel en de daarvoor benodigde weerstandscapaciteit. Een weerstandsvermogen van 1,0% is precies voldoende om alle risico's af te dekken.

Wanneer de netto schuld groter is dan 130% van de inkomsten is er volgens de VNG sprake van een erg hoge schuld. In de nu voorliggende begroting blijft de schuldquote meerjarig onder deze grens. In 2027 is de schuldquote 148%. Wel is er naar een betere fasering van uitvoering en opleveringen van de investeringen gekeken. Er worden echter al een fors aantal investeringen uitgevoerd of staan de komende jaren in de planning. Het terugdringen van de schuldquote en dus het beter in balans brengen van investeringen blijft onze aandacht houden.

Voor 2027 is de solvabiliteitsratio 17%. Er is sprake van risico als dit percentage onder de 20 is. Hier zitten we net onder.

De details en uitgebreide toelichtingen op de in deze alinea genoemde ratio's zijn opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Zowel het weerstandvermogen en de schuldquote geven een negatiever beeld. De solvabiliteitsratio is gelijk aan die van vorig jaar. In het kader van de financiële weerbaarheid van de gemeente blijven wij deze ratio's bij elk P&C-document kritisch volgen.

Lokale lastendruk

	2027	2027	2026	2026
	1- persoons- huishouden	meerpersoons- huishouden	1- persoons- huishouden	meerpersoons- huishouden
1 OZB	635	635	609	609
2 Rioolheffing	484	484	444	444
3 Afvalstoffenheffing *	272	328	262	318
Totaal	€ 1.391	€ 1.447	€ 1.315	€ 1.371

* Betreft een inschatting van de hoogte van de afvalstoffenheffing op basis van het verwachte aantal aanbiedingen. Daarbij is uitgegaan van gemiddeld 4 aanbiedingen voor een éénpersoonshuishouden en 11 voor een meerpersoonshuishouden.

1. OZB

De OZB is geïndexeerd met 4,1%.

2. Rioolheffing

De stijging van de rioolheffing is in zijn totaliteit 9,1%. Hiervan is 4,1% indexering en 5% op basis van het waterbeleidsplan. Met deze indexering is de rioolheffing kostendekkend.

3. Afvalstoffenheffing

Het tarief van de afvalstoffenheffing stijgt met 4,1%. Met het huidige tarief is de afvalstoffenheffing kostendekkend. Bij de vaststellen van de tarieven zal er een over het geheel genomen budgetneutrale verschuiving voorgesteld worden van het vaste bedrag naar het bedrag per lediging omdat het aantal ledigingen niet meer daalt.

Nader te onderzoeken – Uit te werken zaken

Nr.	Nader te onderzoeken - Uit te werken zaken	2027	2027	2027	2027
1	Diverse beheerplannen openbare ruimten actualiseren-opstellen	0	PM	PM	PM
2	Strategie om te komen tot sluitende meerjarenbegroting	0	PM	PM	PM
3	Verdere optimalisering van de investeringen in balans	0	PM	PM	PM
4					
	Indicatie van de te verwachten lasten	0	PM	PM	PM

Tenslotte is er nog een aantal risico's en aandachtspunten die in de toekomst een negatief effect zullen hebben op deze meerjarenbegroting. Deze zijn opgesomd in onderstaande tabel en worden toegelicht bij het kopje "Conclusies, risico's en voorstellen".

Conclusies, risico's en voorstellen

a. Conclusies en voorstellen

De programmabegroting 2027-2030 is voor 2027 sluitend. De jaren hierna niet. Wel zien wij nog een aantal aandachtspunten en risico's die wij hieronder toelichten.

b. Nader te onderzoeken - Uit te werken zaken

Zoals aangegeven is de meerjarenbegroting structureel sluitend. Toch zijn er nog een aantal risico's en aandachtspunten die in de toekomst een negatief effect zullen hebben op deze positieve meerjarenbegroting. Wij komen hier bij de Kadernota 2028 op terug. De onderwerpen staan in bovenstaande tabel en hieronder een korte toelichting:

1. Diverse beheerplannen openbare ruimte actualiseren - opstellen

Bij het vaststellen van de Kadernota 2027 zijn er incidentele exploitatiebudgetten beschikbaar gesteld om onveilige zaken op te kunnen pakken. Tevens is besloten voor de Kadernota de effecten van de diverse beheerplannen inzichtelijk zijn voor de behandeling van de Kadernota 2028 een integrale afweging kan plaatsvinden in de gemeenteraad van juli 2027.

2. Strategie om te komen tot een sluitende meerjarenbegroting

De meerjarenbegroting 2027-2030 is voor de jaren 2028, 2029 en 2030 niet sluitend. In het najaar 2026 gaan wij hiervoor een strategie opstellen om te komen tot een sluitende meerjarenbegroting.

3. Verdere optimalisering van de investeringen in balans

Gelet op de hoogte van de schuldquote moeten de investeringen verder worden gefaseerd om deze omlaag te krijgen. Hierbij is er bijzondere aandacht voor de inzet van ambtelijke capaciteit en financiële ruimte. Ook de liquiditeitsprognose is hierbij een aandachtspunt om de kunnen bepalen welke liquiditeit er moet zijn om de investeringen te kunnen financieren.

c. Voorstellen

1. De Programmabegroting 2027, inclusief mutaties in de reserves, vast te stellen;
2. De investeringsbudgetten uit de jaarschijf 2027 van de investeringsplanning vast te stellen;
3. De meerjarenraming 2028-2030 te aanvaarden als leidraad voor het te voeren beleid in de jaren 2028, 2029 en 2030;
4. In te stemmen met de in het raadsvoorstel opgenomen onderwerpen ter uitvoering van het CWP;
5. Het college opdracht te geven om bij de Kadernota 2028 voorstellen te doen om zo mogelijk te komen tot een sluitende meerjarenbegroting.

PROGRAMMA 1 BESTUUR, DIENSTVERLENING EN VEILIGHEID

Portefeuillehouder	Thema
Agnes Jongerius	Algemeen bestuurlijke zaken en representatie, Openbare orde en veiligheid, Bestuurlijke toekomst Oudewater, Intergemeentelijke samenwerking en Samenwerkingsovereenkomst Oudewater-Woerden, Horeca en evenementen, Burgerzaken en dienstverlening, Communicatie en Participatie, Diversiteit en Inclusie, Archief, Dierenwelzijn
Dick Stapel	Vergunningverlening inclusief bouw- en woningtoezicht

Omschrijving

Het programma bevat de volgende taakvelden:

Taakveld	Omschrijving
0.1 Bestuur	Facilitering van de bestuursorganen: - college van burgemeester en wethouders (loonkosten, reis- en verblijfskosten e.d.) - raad en raadscommissies (vergoedingen, excursies e.d.) - de ondersteuning van de raad, griffie - regionale, landelijke en internationale bestuurlijke samenwerking - lokale rekenkamer, lokale ombudsfunctie, accountantscontrole
0.2 Burgerzaken	Producten burgerzaken: - paspoorten en rijbewijzen - bevolkingsregister - straatnaamgeving en kadastrale informatie - burgerschap - verkiezingen, referenda - burgerzaken leges opbrengsten (economische categorie baten: 3.7)
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Taken van de brandweer en taken in verband met het beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen
1.2 Openbare orde en veiligheid	Taken op het gebied van de openbare orde en veiligheid: - toezicht en handhaving openbare orde, BOA's - Wet Bibob en (bestuurlijke) aanpak georganiseerde criminaliteit - bureau Halt - preventie van criminaliteit - opstellen en handhaven APV - leges drank & horeca - wet wapens en munitie (voorheen vuurwapenwet) - beleid, toezicht en ruiming van conventionele explosieven - veilige woon- en leefomgeving - doodsschouw (door de officier van Justitie gelast onderzoek i.v.m. de mogelijk niet-natuurlijke doodsoorzaak) - tegengaan van radicalisering - huiselijk geweld - persoonsgerichte aanpak (PGA) - nazorg ex-gedetineerden

Ambities

Inwoner centraal

We bouwen aan een gemeente die dichtbij haar inwoners staat. Een gemeente die makkelijk, menselijk, betrouwbaar en betrokken is, luistert naar wat er leeft en samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties werkt aan een sterke samenleving.

We werken vanuit de leefwereld van inwoners en verbinden dienstverlening, participatie en gebiedsgericht werken. Zo benutten we kennis, signalen en initiatieven uit de samenleving en sluiten beleid en dienstverlening beter aan op wijken, dorpen en het buitengebied.

De komende jaren versterken we de verbinding tussen samenleving, bestuur en organisatie. Signalen en initiatieven krijgen een vaste plaats in beleid, projecten en dienstverlening. We verbeteren de toegankelijkheid van onze (digitale) dienstverlening en betrekken inwoners passend bij ontwikkelingen in hun leefomgeving.

Veiligheid

De gemeente werkt samen met ketenpartners, inwoners en ondernemers aan een veilige, leefbare, inclusieve en gezonde samenleving voor haar inwoners en bezoekers. Daarbij zijn zowel de criminaliteitscijfers als de veiligheidsbeleving van inwoners belangrijke ijkpunten.

De prioriteiten worden door de raad vastgesteld in het Integraal Veiligheidsplan. Deze prioriteiten vormen in de huidige bestuursperiode de kern van het veiligheidsbeleid.

Handhaven van de openbare orde gebeurt in samenwerking met ketenpartners zoals politie, RIEC, belastingdienst, jongerenwerk etc.

De veiligheidsopgaven veranderen voortdurend. Naast de traditionele vraagstukken op straat krijgen inwoners, ondernemers en de overheid steeds vaker te maken met digitale criminaliteit, ondermijnende activiteiten, jonge aanwas en maatschappelijke ontwikkelingen die invloed hebben op de leefbaarheid en het veiligheidsgevoel. Ook zien we een toenemende verwevenheid tussen zorg- en veiligheidsvraagstukken. Daarom investeren we naast handhaving en toezicht ook in preventie, samenwerking en het versterken van de weerbaarheid van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.

Om veiligheid en een veilig gevoel te bevorderen werken we de komende jaren samen verder aan een samenleving en organisatie die:

- Weerbaar is tegen en alert is op onveilige situaties en criminele invloeden;
- In staat is doelgericht en adequaat op onveiligheids- en leefbaarheidsvraagstukken te reageren, ook in geval van nood-of crisissituaties;
- Veerkrachtig is en zich kan aanpassen aan nieuwe maatschappelijke en veiligheidsontwikkelingen;
- Met elkaar in verbinding staat, signalen met elkaar deelt en samenwerkt aan de best mogelijke oplossing voor de betreffende problematiek;
- Aandacht heeft voor en perspectief biedt aan (on)veiligheid en leefbaarheid van kwetsbare groepen en personen.

Overige ontwikkelingen

Inwoner centraal

Werken vanuit de leefwereld van inwoners wordt een vanzelfsprekend onderdeel van onze organisatie. Maatschappelijke verwachtingen en wetgeving vragen om een toegankelijke, transparante en betrokken overheid die inwoners tijdig betreft bij plannen en besluiten, waaronder de Omgevingswet, de Algemene wet bestuursrecht, de Wet versterking participatie op decentraal niveau en de Wet open overheid. Daarom blijven we investeren in een organisatie die vanuit inwoners handelt en samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties centraal stelt.

De komende jaren vernieuwen we de gemeentelijke website en verbeteren we de toegankelijkheid van onze (digitale) dienstverlening en communicatie. Ook herzien we de participatieverordening, in lijn met de Wet versterking participatie op decentraal niveau. Hiermee versterken we de verbinding tussen samenleving, bestuur en organisatie en geven we invulling aan een transparante en betrokken overheid.

We volgen de ontwikkeling met belevings- en prestatie-indicatoren. Tweejaarlijks meten we de tevredenheid over dienstverlening, participatie en communicatie en gebruiken we de uitkomsten voor verbetering. Daarnaast monitoren we klachten over gedragingen van het bestuursorgaan (artikel 9:4 Algemene wet bestuursrecht), de afhandeltijd van terugbelverzoeken en inzichten uit klantreizen. In 2027 vindt opnieuw een inwonerstevredenheidsonderzoek plaats.

Veiligheid

De prioriteiten worden door de raad vastgesteld in het Integraal Veiligheidsplan. Deze prioriteiten vormen in de huidige bestuursperiode de kern van het veiligheidsbeleid. Zie ook bovenstaande toelichting onder 'ambities'.

Doelenboom/CWP

Ambitie: Toekomstgerichter besturen					
Portefeuillehouder: Agnes Jongerius					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x 1000)			
		2027	2028	2029	2030
1.1 In 2027 is er duidelijkheid over het toekomstperspectief van de samenwerking met de gemeente Woerden.	1.1A We laten in Q4 2026 samen met Woerden scenario 1 (ontvlechting) en 2 (bestuurlijke herindeling) doorrekenen.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	1.1B We laten Q1 2027 zelf scenario 3 doorrekenen: het doorzetten en verbeteren van de samenwerking.	€ 25	€ 0	€ 0	€ 0
	1.1C We stellen vanaf 2026 een bestuurlijke regiegroep in met vertegenwoordigers uit alle fracties van de gemeenteraad.	€ 50	€ 0	€ 0	€ 0
1.2 In 2030 staan de belangen van Oudewater en de Lopikerwaard-gemeenten prominenter op de agenda bij de provincie en MRU-west.	1.2A In 2027 concretiseren we de uitvoeringsagenda Lopikerwaard en werken we een actieagenda uit met bijbehorende lobbyboodschap.	PM	PM	PM	PM

Ambitie: Samenspel met de samenleving					
Oudewater vooruit brengen doen we samen. We betrekken inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners actief bij plannen en projecten en wegen hun inbreng mee in onze besluiten. Tegelijk willen we beter aansluiten bij de samenleving en initiatiefnemers makkelijker de weg naar de gemeente laten vinden. Zo versterken we de samenwerking tussen gemeente en samenleving. Daarbij zijn we helder over wat wel en niet mogelijk is, communiceren we duidelijk over de kaders en leggen we uit hoe we de ontvangen inbreng hebben meegenomen in onze keuzes.					
Portefeuillehouder: Agnes Jongerius					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x 1000)			
		2027	2028	2029	2030
1.3 In 2029 zien we in het inwonertevredenheidsonderzoek dat ten opzichte van 2025 meer mensen het eens zijn met de stelling 'De gemeente heeft aandacht voor mijn mening en neemt deze serieus'. In 2025 was dat 40%. In 2027 is dat 45% en in 2029 is dat 50%. En in 2029 zien we in het inwonertevredenheidsonderzoek dat ten opzichte van 2025 meer mensen het eens zijn met de stelling 'Ik weet steeds waar ik aan toe ben en wat ik kan verwachten'. In 2025 was dat 53%. In 2027 is dat 58% en in 2029 is dat 63%.	1.3A We versterken de kwaliteit van onze participatie. Dat doen we door continu te blijven leren en verbeteren van elk participatietraject. Concreet betekent dat dat we vanaf 2027 in ieder geval: - onze online participatietool denkmee.oudewater.nl vaker inzetten bij participatietrajecten waar dat passend is; - denkmee.oudewater.nl ook gebruiken om na participatie aan inwoners terug te koppelen wat we met de uitkomsten hebben gedaan; - denkmee.oudewater.nl gebruiken om de participatieprocessen te evalueren met inwoners.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	1.3B Eind 2026 stellen we een nieuwe participatieverordening vast conform de vereisten van de Wet versterking participatie op decentraal niveau. Hierin is aandacht voor het uitdaagrecht om in te kunnen spelen op initiatieven vanuit de samenleving. Ook is er in het bijzonder aandacht voor het betrekken van jongeren bij participatie.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	1.3C Om jongeren meer te betrekken organiseren we vanaf 2027 elk jaar een leuke informele ontmoeting tussen jongeren en bestuur (college/raad) om te horen wat jongeren van de gemeente verwachten.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	1.3D In Hekendorp werken we met een ambtelijk contactpersoon. We zetten dit gebiedsgericht werken in deze periode voort in Hekendorp en breiden dit uit naar Papekop dat ook een eigen dorpscomité kent en een gebied is waar veel speelt.	€ 15	€ 15	€ 15	€ 15
	1.3E We voeren in 2027 het inwonertevredenheidsonderzoek uit.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Ambitie: Leefbaarder, gezonder en veiliger Oudewater					
Portefeuillehouder: Agnes Jongerius					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x 1000)			
		2027	2028	2029	2030

1.4 De komende raadsperiode is duidelijk wat de Oudewaterse prioriteiten op het gebied van veiligheid zijn.	1.4A We stellen in 2027 een nieuw Integraal Veiligheidsplan (IVP) op. Dit wordt in Q1 ter vaststelling aan de raad voorgelegd.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
1.5 Middelengebruik (alcohol, drugs, vaperen, roken) onder zowel volwassenen als jongeren wordt lager of blijft stabiel (37% van de jongeren en 79% jongvolwassenen afgelopen 4 weken alcohol gedronken, 17% binge drinker, 30% zware drinker) en naleving van de alcoholwet is verbeterd (50% in 2030). Zie ook programma 3.	1.5A Er is een integraal preventie en handhavingplan middelengebruik, waarin de koers, prioriteiten en uitgangspunten zijn vastgelegd. Er is een bijbehorend uitvoeringsplan waarin het beleid samen met onze maatschappelijke partners is vertaald naar concrete acties, rollen en samenwerking in de praktijk. De benodigde acties worden in samenwerking met (sport) verenigingen, scholen, horeca, partners uit het veiligheidsdomein en evenementen uitgewerkt en ook opgenomen in het Sociaal Akkoord (Q3 2027). NB: deze actie valt zowel onder programma 1 als programma 3 en kost in € 2027 incidenteel € 10.000. Om te voorkomen dat de kosten ten opzichte dubbel lijken op te tellen, is ervoor gekozen om deze enkel onder programma 3 te benoemen.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	1.5B We houden met samenwerkingspartners en Sociaal Domein toezicht op leeftijdsgrenzen (NIX18) en doorschenken.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	1.5C We maken in 2026 één keer per jaar concrete afspraken met horeca, sportclubs en evenementenorganisatoren om met elkaar de boodschap actief uit te dragen (bijv. posters, social posts, benoemen van BOB).	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	1.5D Bij gemeentelijke evenementen voeren we een alcoholbewust beleid.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
1.6 Minder gevallen van middelengebruik in verkeer. In 2025 zijn er zeven gevallen van rijden onder invloed geconstateerd door de politie. We streven er naar dit aantal verder omlaag te brengen.	1.6A Bij twee tot drie grote lokale evenementen per jaar spreken we met organisatoren af dat zij de boodschap zichtbaar maken (bijv. schermen, tickets, aankondigingen). We richten ons op piekmomenten met verhoogd alcoholgebruik en verkeersdeelname.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
1.7 Weerbare Samenleving: de gemeente en haar inwoners zijn beter voorbereid op noodsituaties.	1.7A Vanuit het project 'Weerbare Samenleving' zetten we in op bewustwording. Dit doen we door middel van communicatie, voorlichting en het activeren van netwerken, bijvoorbeeld tijdens bijeenkomsten. De gemeente voorziet informatie en voorziet in ondersteuning voor kwetsbare inwoners in geval van crisis. Dit project wordt binnen alle domeinen van de gemeentelijke organisatie en in samenwerking met maatschappelijke partners uitgevoerd.	€ 10	€ 10	PM	PM
	1.7B Vanuit het netwerk weerbare samenleving moedigen we burgerinitiatieven aan.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	1.7C We starten in 2027 met het inrichten van dekkende noodsteunpunten, waar mensen ten tijde van crisis terecht kan met hulpvragen. Deze noodsteunpunten dienen als eerste meldpunt bij noodsituaties en dragen waar nodig over aan calamiteitendiensten. Verwachting is dat de eerste noodsteunpunten begin 2028 ingericht zijn.	€ 20	€ 20	PM	PM
1.8 Inwoners voelen zich veiliger in de openbare ruimte. Uit het veiligheids- en leefbaarheidsonderzoek 2025 blijkt dat 81% van de inwoners zich veilig voelt in eigen wijk. Daarnaast voelt 75% van de inwoners zich 's-avonds op straat veilig. Plekken waar men zich onveilig voelt zijn hangplekken van jongeren 34% nabij uitgaansgelegenheden (15%) en tunnels (8%). De doelstelling is om het veiligheidsgevoel te verhogen of minstens gelijk te houden.	1.8A We gaan inzetten op het verhogen van het veiligheidsgevoel van onze inwoners: • Gerichte inzet van boa's op locaties die vaak worden gemeld. • In 2027 zorgen we ervoor dat inwoners via de gemeentelijke website eenvoudig signalen kunnen melden over onveilige plekken. • We zorgen voor cameratoezicht op plekken die voor inwoners onveilig voelen indien dit een passende en proportionele maatregel lijkt te zijn.	€ 0	€ 10	€ 10	€ 10
1.9 Er is een regionale betere samenwerking in het kader van ondermijning.	1.9A Gemeente Oudewater is deelnemer van de regionale samenwerking met betrekking tot Bibob wetgeving ten behoeve van kennisvergroting en gezamenlijk beleid. Binnen eigen organisatie breiden de implementatie van Bibob wetgeving uit richting andere vakgebieden als zorg, vergunningen en vastgoed.	€ 10	€ 10	€ 15	€ 15
	1.9B We implementeren de aanbevelingen die voortkomen uit de Utrechtse Weerbaarheidsnorm (werktitel) binnen onze organisatie.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

	Dit is een handreiking die provinciaal is ontwikkeld in samenwerking met alle gemeenten in de regio die de weerbaarheid van de gemeentelijke organisatie vergroot.				
--	--	--	--	--	--

Algemene waardering dienstverlening (rapportcijfer)

Bron: Inwonertevredenheidsonderzoek (eens per twee jaar, in 2027 nieuwe gegevens)

Periode	Oudewater
2025 (nulmeting)	6,3

Gemiddelde afhandeltijd van terugbelverzoeken in werkdagen

Bron: Eigen gegevens

Periode	Gehele organisatie
2022	4,74
2023	4,43
2024	3,52
2025	3,31

Aantal geregistreerde klachten (betreffende bejegening, Awb art. 9.4)

Bron: Eigen gegevens

Periode	Oudewater
2022	11
2023	13
2024	8
2025	9

Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Taakvelden	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijzigingen	Begroting 2027	Verschil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten								
0.1 Bestuur	168	0	0	0	0	0	0	0
0.2 Burgerzaken	243	211	211	218	7	218	218	218
1.2 Openbare orde en veiligheid	7	12	12	12	0	12	12	12
Totaal Baten	418	223	223	230	7	230	230	230
Lasten								
0.1 Bestuur	1.272	1.138	1.157	1.318	160	1.318	1.318	1.318
0.2 Burgerzaken	620	599	599	598	-1	598	598	598
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	750	756	774	821	46	855	855	858
1.2 Openbare orde en veiligheid	136	130	130	130	-1	130	130	130
Totaal Lasten	2.778	2.624	2.661	2.866	205	2.901	2.901	2.904
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	10	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	10	0	0	0	0	0	0	0
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	10	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Stortingen	10	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-2.360	-2.401	-2.439	-2.637	-198	-2.671	-2.671	-2.674

Verschillenanalyse 2026 - 2027

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2026	Bedrag	voordeel - nadeel +
	Diversen	-7	voordeel
	Totaal mutaties baten	-7	
Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2026	Bedrag	voordeel - nadeel +
0.1	Salarislasten, uitbreiding formatie wethouders	134	nadeel
1.1	Hogere bijdrage VRU voortvloeiend uit het uiteindelijk gekozen toekomst-scenario 'Basis op orde'.	48	nadeel
	Diversen	23	nadeel
	Totaal mutaties lasten	205	
	Totaal mutaties baten en lasten	198	
Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2026	Bedrag	voordeel - nadeel +
	Totaal mutaties reserves	0	

PROGRAMMA 2 FYSIEK BEHEER OPENBARE RUIMTE EN MOBILITEIT

Portefeuillehouder	Thema
Bernadette Schomaker	Verkeer en vervoer, parkeren, wegen en waterwegen, Openbare ruimte, Afval, riolering en circulaire economie, Water en bodem
Vincent Bos	Ecologie en biodiversiteit - groenbeheer

Omschrijving

Dit programma bevat twee opgaven: Onderhoud van de openbare ruimte en mobiliteit + parkeren

Het programma bestaat uit de volgende taakvelden:

Taakveld	Omschrijving
2.1 Verkeer en vervoer	Verkeer te land (inclusief voetgangers) en bijbehorende droge infrastructuur
2.4 Economische havens en waterwegen	(Beroeps)scheepvaart en de bijbehorende infrastructuur
3.4 Economische promotie	Activiteiten gericht op het 'op de kaart zetten' van de gemeente: kermis, evenementen en coördinatie binnenstad
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	Openbaar groen, natuur en recreatie
7.2 Riolering	Afvalwater en de waterhuishouding
7.3 Afval	Inzameling en verwerking van bedrijfs- en huishoudelijk afval
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Taken op het terrein van de lijkbezorging

Ambities

Programma 2 gaat over de ontwikkeling, het beheer en het gebruik van de openbare ruimte.

Eenzijds gaat programma 2 over het ontwikkelen van de toekomstige openbare ruimte. De manier waarop we onze openbare ruimte gebruiken, verandert met de tijd. En Oudewater moet daarin mee veranderen. Onze doelen, ambities en de wensen van onze inwoners vragen om een nieuwe inrichting van de openbare ruimte. Het beleid waarin wordt beschreven hoe onze nieuwe openbare ruimte eruit komt te zien valt ook, onder andere, onder programma 2. Maar ook andere programma's hebben invloed op de inrichting van de openbare ruimte. In het beleid beschrijven we welke doelen en ambities we hebben als gemeente, op welke manier onze openbare ruimte moet worden (her)ingericht om die doelen te behalen, en ook waar wij de openbare ruimte willen vernieuwen. Daarnaast staan de uitgangspunten voor nieuwe openbare ruimte bij bijvoorbeeld nieuwbouwwontwikkelingen beschreven in het beleid, zodat ook nieuwe inwoners komen te wonen in een prettige en veilige leefomgeving. De openbare ruimte dient toekomstbestendig te zijn, zodat er blijvend prettig en veilig gebruik van kan worden gemaakt.

Het programma gaat anderzijds over het onderhouden van de huidige openbare ruimte. Hierbij richten we ons op het in stand houden van de verschillende 'assets' in onze openbare ruimte. Assets zijn fysieke objecten in de openbare ruimte met een waarde. Voorbeelden van assets in de openbare ruimte zijn riolering, verharding, groenvakken, bomen, water, openbare verlichting, civieltechnische kunstwerken en het straatmeubilair. Naast het vervangen van beschadigde of verouderde assets valt ook het dagelijks onderhoud van de assets onder programma 2. Het dagelijks onderhoud zorgt ervoor dat onze openbare ruimte schoon en veilig te gebruiken blijft voor alle gebruikers. Daarnaast geven we in programma 2 ook sturing op de aanleg, instandhouding en opruiming van de verschillende nutsvoorzieningen in de openbare ruimte. Denk hierbij aan de aanleg van glasvezelnetwerken of het weghalen van gasleidingen als onderdeel van de energietransitie.

We staan voor een uitdaging om in de openbare ruimte plek te bieden aan de verschillende opgaven zoals de mobiliteitstransitie, klimaatadaptatie, netcongestie, energietransitie, biodiversiteit en sociale opgaven. De beschikbare ruimte in onze gemeente is schaars. Daardoor staat de openbare ruimte onder grote druk: er is steeds meer nodig, met steeds minder ruimte.

Actuele ontwikkelingen en beleidsaanpassingen

Er lopen verschillende ontwikkelingen om ervoor te zorgen dat onze openbare ruimte nu en in de toekomst gebruikt kan blijven worden. Hierbij concentreren we ons binnen programma 2 op het betaalbaar maken én betaalbaar houden van de openbare ruimte. Daarnaast sturen we op een nieuwe inrichting van de openbare ruimte waarin voldoende plek is voor ruimtelijke opgaven.

Om de huidige openbare ruimte betaalbaar te maken is een balans noodzakelijk tussen de beschikbare middelen voor het beheer van onze openbare ruimte, ten opzichte van de ambities. Zo gaan we starten met de 'Herijking Openbare Ruimte'. Het doel van de Herijking is om de openbare ruimte beter te kunnen beheren met de beperkte middelen die hiervoor beschikbaar zijn. Hiermee volgt Oudewater het traject dat in Woerden is ingezet om ambitie en middelen met elkaar in balans te brengen.

Daarnaast betekent de invoering van de Omgevingswet ook een nieuwe manier om beleid op te stellen en te implementeren. De druk op de openbare ruimte vraagt om heldere keuzes in beleid. De beschikbare ruimte in onze gemeente is schaars, maar om de openbare ruimte toekomstbestendig te maken is er plek nodig voor verschillende opgaven. Denk bijvoorbeeld aan vergroening, mobiliteitstransitie, klimaatadaptatie, energietransitie, biodiversiteit en ook sociale opgaven. Maar niet alles past op dezelfde plek. Om een plek te kunnen geven aan de hierboven beschreven opgaven, zullen we steeds vaker de traditionele inrichting en traditioneel gebruik van onze openbare ruimte los moeten laten. Dit vraagt om creatieve oplossingen, maar bovenal om heldere keuzes en een duidelijke prioritering van opgaven.

Voor de beleidsvelden binnen programma 2 ontbreekt nog beleid, of moet de overstap worden gemaakt naar meer integraal beleid. Daarom werken we aan een Omgevingsprogramma Groen, Biodiversiteit en Klimaatadaptatie (GBK). Het omgevingsprogramma is een uitwerking van de Omgevingsvisie. Het maakt de strategische doelen uit de Omgevingsvisie concreet en formuleert maatregelen om deze te bereiken. Het doel van het omgevingsprogramma is om een integrale inrichting van de openbare ruimte te maken die anticipeert op veranderende behoeftes, beleid en ambities. Dit is een eerste stap naar een integraal omgevingsprogramma voor de gehele openbare ruimte, waarbij we verschillende opgaven tegen elkaar kunnen afwegen en concreet kunnen uitwerken tot maatregelen.

Deze twee ontwikkelingen zijn sterk van elkaar afhankelijk. Er zijn beperkte middelen om de openbare ruimte te beheren op het niveau van onze huidige ambities, laat staan dat er nu voldoende middelen zijn om de gewenste openbare ruimte van de toekomst te beheren. Met integraal beleid, heldere prioritering en meetbare doelen kunnen we grip blijven houden op de betaalbaarheid van onze openbare ruimte. Tegelijkertijd biedt dit ook de koers om een toekomstbestendig Oudewater te ontwikkelen.

Doelenboom/CWP

Ambitie: Betere bereikbaarheid					
Portefeuillehouder: Bernadette Schomaker					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x 1000)			
		2027	2028	2029	2030
2.1 Oudewater is een gezonde en leefbare gemeente door het stimuleren van fietsgebruik. In 2030 is het aantal fietsverplaatsingen gestegen van 44% naar 50%.	2.1A We breiden in 2027 en 2028 het totale aantal veilige fietsparkeerplaatsen in de binnenstad uit met ongeveer 45 nietjes.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	2.1B Twee tot drie projecten uit de uitvoeringsagenda van het fietsbeleidsplan worden gestart, waaronder de fietsroutes Touwslag-Binnenstad en Noort Syde-Klein Hekendorp.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	2.1C We realiseren in 2027, in het kader van het project Brede Dijk, nog een veilige rotonde in de Vierbergenweg.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Ambitie: Een aantrekkelijke leefomgeving					
Portefeuillehouders: Bernadette Schomaker en Vincent Bos					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x 1000)			
		2027	2028	2029	2030
2.2 We verbeteren het groenbeheer en de kwaliteit van de openbare ruimte. Openbaar groen is aantrekkelijk en toekomstbestendig ingericht. We passen het juiste groenbeheer toe op de juiste plek, waarbij het beheer van openbaar groen aansluit bij het beeld van de omgeving.	2.2A In 2026 komt er inheemse beplanting in het groen aan de J.J. Vierbergenweg en de strook tussen de Boven- en Benedendijk in Hekendorp.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	2.2B In 2027 verbeteren we de applicatie 'Meldingen Openbare Ruimte', zodat bewoners eenvoudig meldingen kunnen doen en we beter en sneller kunnen melding aan kunnen pakken	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	2.2C We rapporteren halfjaarlijks in de zomer- en winterupdate 2.2over de antwoordtermijnen van meldingen over de openbare ruimte. Dit doen we als onderdeel van de Herijking Openbare Ruimte.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	2.2D In 2027 brengen we alle plekken waar we ecologisch groenbeheer willen toepassen in kaart.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	2.2E In 2027 voeren we het Programma Klimaatbestendige Openbare Ruimte (KbOR) uit.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
2.3 De openbare ruimte van Oudewater wordt veiliger.	2.3A In 2027 breiden we de applicatie 'Meldingen Openbare Ruimte' uit zodat inwoners van Oudewater ook kunnen aangeven als zij onveilige plekken ervaren in Oudewater.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
2.4 Er zijn voldoende bomen in de openbare ruimte van Oudewater. We beschermen de bestaande bomen op een doelmatige wijze én breiden het aantal bomen in onze gemeente uit.	2.4A In 2027 onderzoeken we de geschikte locaties voor het aanplanten van minimaal 100 extra bomen en stellen we een uitvoeringsplan- en programmering op.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijzigingen	Begroting 2027	Verschil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten								
2.1 Verkeer en vervoer	188	169	185	215	30	215	215	215
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3	19	274	19	-255	19	19	19
7.2 Riolering	2.208	2.343	2.343	2.569	226	2.646	2.725	2.807
7.3 Afval	1.648	1.694	1.694	1.709	15	1.709	1.709	1.709
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	10	4	4	4	0	4	4	4
Totaal Baten	4.057	4.228	4.500	4.516	17	4.593	4.672	4.754
Lasten								
2.1 Verkeer en vervoer	3.099	2.843	3.154	3.684	531	4.024	4.021	4.386
2.2 Parkeren	0	0	0	0	0	0	0	0
2.4 Economische havens en waterwegen	341	443	443	489	46	474	601	598
3.4 Economische promotie	2	3	3	3	1	3	3	3
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	631	668	923	656	-267	671	674	704
7.2 Riolering	1.876	1.924	1.924	2.041	117	2.153	2.225	2.300
7.3 Afval	1.465	1.551	1.536	1.453	-83	1.494	1.444	1.440
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	22	2	210	2	-208	2	2	2
Totaal Lasten	7.436	7.434	8.193	8.329	136	8.821	8.972	9.435
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	434	23	23	25	1	35	37	37
Totaal Onttrekkingen	434	23	23	25	1	35	37	37
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	376	20	20	20	0	20	20	20
Totaal Stortingen	376	20	20	20	0	20	20	20
Gerealiseerd resultaat	-3.321	-3.202	-3.690	-3.808	-118	-4.212	-4.282	-4.664

Verschillenanalyse 2026 - 2027

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2026	Bedrag	voordeel - nadeel +
2.1	Laadinfrastructuur (geraamde meerjarenbaten laadpunten)	-27	voordeel
5.7	Singelstructuur Oude Hollandse Waterlinie (bijdrage derden) zie lastenzijde. Eenmalig in 2026	255	nadeel
7.2	Hogere rioolretributies	-226	voordeel
7.3	Hogere afvalstoffenheffing	-47	voordeel
	Diversen	28	nadeel
	Totaal mutaties baten	-17	voordeel
Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2026	Bedrag	voordeel - nadeel +
	Via de Kadernota :		
2.1	Asfaltverharding en elementenverharding - na een visuele inspectie van een gedeelte van het verhardingenareaal is gebleken dat op een aantal locaties de verharding onveilig is. Vanuit de wettelijke zorgplicht is het noodzakelijk deze direct aan te pakken. Daarvoor is voor 2027 en 2028 400 k in de begroting opgenomen.	400	nadeel
2.4	Eenmalige kosten beschoeiingen, nodig voor inventarisatie areaal en onderzoek eigendomssituatie.	56	nadeel
2.1	Afschrijvingen nieuwe investeringen	205	nadeel
2.1	Onkruidbestrijding verhardingen (verhoging structureel budget in begroting 2026)	40	nadeel
2.1	Openbare verlichting (stelpost loonkosten). De doorbelasting van de fte is opgenomen in de SOK bijdrage.	-84	voordeel
2.1	Verkeersplannen - betrof eenmalige kosten in 2026	-25	voordeel
5.7	Singelstructuur Oude Hollandse Waterlinie (bijdrage derden) zie batenzijde. Eenmalig in 2026	-255	voordeel
7.2	Afschrijvingen nieuwe rioolinvesteringen m.n. Brede dijk (Vrijverval en gemalen)	232	nadeel
7.2	Lagere storting in de voorziening riolering	-113	voordeel
7.3	SOK bijdrage aan Woerden voor de afvalinzameling door Woerden na aftrek van kapitaallasten achterlader die door Oudewater is aangeschaft.	341	nadeel
7.3	Wegvallen bijdrage aan marktpartij die voorheen de afvalinzameling verzorgde.	-341	voordeel
7.3	Kapitaallasten afvalinzameling (m.n. lasten nieuwe achterlader)	63	nadeel
7.3	Stadserf - eenmalige raming in 2026 voor onderhoud stadserf	-100	voordeel
7.3	Overigen afval	-46	voordeel
7.5	In 2026 zijn er eenmalige kosten geraamd voor het ophogen van de begraafplaats Waardsedijk	-100	voordeel
7.5	In 2026 zijn er eenmalige kosten geraamd voor het inmeten van de begraafplaats Hekendorp en het maken van een digitale kaart kaart.	-108	voordeel
	Diversen	-29	voordeel
	Totaal mutaties lasten	136	nadeel
	Totaal mutaties baten en lasten	119	

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2026	Bedrag	voordeel - nadeel +
0.10	Lagere onttrekking aan de reserve investering speeltoestellen	-1	voordeel
	Totaal mutaties reserves	-1	

PROGRAMMA 3 SOCIAAL DOMEIN

Portefeuillehouder	Thema
Vincent Bos	Jeugd, jongerenwerk en jeugdzorg, Welzijn, preventie, ouderenzorg, Stadsteam en Wulverhorst, Participatiewet, werk en inkomen, inburgering, armoede en schuldhulpverlening, Doelgroepenvervoer, Publieke gezondheidszorg

Omschrijving

Het programma bevat de volgende taakvelden:

Taakveld	Omschrijving
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Algemene voorzieningen gericht op het bieden van een sociale basis: - ondersteunen van op participatie gerichte burgerinitiatieven, vrijwilligers en mantelzorg - sociaal en cultureel werk, Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW), wijkopbouw, jongerenwerk, schoolmaatschappelijk werk, straathoekwerk - preventie (bv. eenzaamheidsbestrijding, preventie op het gebied van GGZ) - buurt- en clubhuizen - collectief aanvullend vervoer - toegankelijkheid voorzieningen (inclusie); noodopvang vluchtelingen - kinderopvang: toezicht op en handhaving van de kwaliteit van kinderopvang en peuteropvang - aanvraag en verstrekking kinderopvangtoeslag Sociaal Medische Indicatie - noodopvang vluchtelingen - vreemdelingenbeleid - LHBTQIA+ beleid
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	Loketvoorzieningen gericht op het identificeren van eigen kracht en het geleiden naar de juiste vorm van individuele ondersteuning (maatwerkvoorzieningen en -dienstverlening)
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	Loketvoorzieningen gericht op het identificeren van eigen kracht en het geleiden naar de juiste vorm van individuele ondersteuning (maatwerkvoorzieningen en -dienstverlening)
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	Loketvoorzieningen gericht op het identificeren van eigen kracht en het geleiden naar de juiste vorm van individuele ondersteuning (maatwerkvoorzieningen en -dienstverlening)
6.3 Inkomensregelingen	Inkomens- en bijstandsvoorzieningen, schuldhulpverlening en gemeentelijk armoedebeleid
6.4 WSW en beschut werk	Voorzieningen ter bevordering van maatschappelijke participatie die niet gericht zijn op doorstroming naar arbeid
6.5 Arbeidsparticipatie	Alle op arbeid gerichte participatie- en re-integratievoorzieningen
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	Materiële voorzieningen en vervoers- en woondiensten om zelfstandig te kunnen functioneren (Wmo) voor mensen met fysieke beperkingen die op basis van een beschikking verstrekt worden
6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo) 6.712 Begeleiding (Wmo) 6.713 Dagbesteding (Wmo) 6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	Dienstverlening aan individuele cliënten met een beperking (fysiek, psychisch of psychosociale), die zelfstandig wonen en die ondersteuning behoeven in de vorm van beschikbare uren op basis van een toekenningsbeschikking
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal 6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal 6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. De jongere verblijft thuis, in het eigen gezin, dus niet bij de aanbieder.
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal 6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal 6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. De jongere verblijft formeel niet thuis in het eigen gezin. Dit betekent dat het hier alleen om de verblijfsvormen gaat waarbij er sprake is van een overnachting. Ook verblijf in logeerhuizen, alleen tijdens weekenden of juist door de week, vallen onder jeugdhulp met verblijf.
6.791 PGB Wmo	Persoonsgebonden budgetten die worden verstrekt op grond van de Wmo 2015. Cliënten kunnen met een door de gemeente verstrekte PGB zelf de maatwerkvoorziening inkopen.
6.795 PGB Jeugd	Persoonsgebonden budgetten die worden verstrekt op grond van de Jeugdwet. Cliënten kunnen met een door de gemeente verstrekte PGB zelf de maatwerkvoorziening inkopen.
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	Opvang- en beschermd wonen-voorzieningen met inbegrip van eventuele maatwerkdienstverlening en maatwerkvoorzieningen voor personen die in de betreffende opvangvoorzieningen verblijven

Taakveld	Omschrijving
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	
6.821 Jeugdbescherming 6.822 Jeugdreclassering	Maatregelen gericht op de opvang en het verbeteren van de veiligheid van kinderen en jeugdigen 18- met inbegrip van maatwerkdienstverleningsmaatregelen voor jeugdigen die in de desbetreffende opvangvoorzieningen verblijven
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	Maatwerkvoorzieningen Wmo die niet toe te rekenen zijn aan één of enkele maatwerkvoorzieningen Wmo (zoals bijvoorbeeld beleidsmedewerker Wmo, contractmanager Wmo, backoffice)
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	Maatwerkvoorzieningen Jeugd die niet toe te rekenen zijn aan één of enkele maatwerkvoorzieningen Jeugd (zoals bijvoorbeeld beleidsmedewerker Wmo, contractmanager Wmo, backoffice, regionale expertteams, bovenregionale expertisecentra, etc)
7.1 Volksgezondheid	Maatregelen ter bescherming van de gezondheid van de bevolking als geheel, van specifieke risicogroepen, van jeugd en van ouderen

Ambities

Het Sociaal Domein geeft uitvoering aan de wettelijke taken; de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet, én werkt breed aan diverse maatschappelijke thema's en opgaven op het gebied van welzijn, sport, cultuur, werk en inkomen, onderwijs (huisvesting), zorg en ondersteuning. Dit doen wij vanuit onze vastgestelde koers, het Sociaal Akkoord. In Oudewater is een nauwe samenwerking met maatschappelijke partners en de gemeente. We werken in Oudewater aan een zorgzame en gezonde samenleving. Een samenleving waarin zelfredzaamheid wordt vergroot en samenredzaamheid vanzelfsprekend is. We werken vanuit de transformatievisie in het sociaal domein, met de eigen regie van inwoners en gezinnen centraal. We streven ernaar dat ondersteuning zoveel mogelijk plaatsvindt binnen de normale leefomgeving van inwoners. We zoeken samen met de inwoner naar oplossingen op maat, waarbij altijd eerst gekeken wordt naar de mogelijkheden binnen het sociale netwerk en informele ondersteuning voordat formele zorg wordt ingezet. Maatschappelijke partners werken samen en complementair aan elkaar. Deze koers wordt al langer in Oudewater gevolgd en heeft zich bewezen. Oudewater zijn we samen.

Ons programma zet deze ambities om in concrete acties. Dit doen we door:

- Te handelen vanuit het gedachtengoed van positieve gezondheid en ons te richten op het vermogen van inwoners om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan en hierover zelf regie te voeren. Deze brede kijk stimuleert inwoners om hun veerkracht en eigen kracht te versterken.
- Vroeg te investeren in het welbevinden van onze inwoners, bouwen we aan een stevig fundament voor de toekomst. Iedere inwoner telt mee.
- Samen met inwoners, de vele vrijwilligers, mantelzorgers en professionals te blijven investeren in een sterke Sociale basis.
- In te zetten op een samenleving waarin iedere inwoner zich gezien, gehoord en gesteund voelt, samen met inwoners.
- De talenten, kansen en mogelijkheden van inwoners te benutten en stimuleren, zodat zij zich kunnen ontwikkelen en bijdragen aan de samenleving.
- Erop in te zetten dat inwoners meedoen in het alledaagse leven.
- Inwoners die ondersteuning nodig hebben bij het meedoen in de samenleving tijdelijk of langdurig te ondersteunen.

Actuele ontwikkelingen en beleidsaanpassingen

Met de opbrengst van de bijeenkomst over het sociaal akkoord in juli 2025 hebben wij onze huidige aanpak nóg meer versterkt en uitgebreid. We hebben ons gericht op;

- **Samenwerking en verbinding;** Er is brede waardering voor samenwerken in Oudewater. We vinden én versterken elkaar. We bouwen actief verder aan onze samenwerking: Tussen inwoners, professionals, organisaties en gemeente. Niet sectoraal of verkokerd, maar juist domein overstijgend en integraal. Met aandacht voor informele netwerken, vrijwilligers en ervaringsdeskundigen. Recent is bijvoorbeeld een vernieuwd inloopsprekkuur gestart "Oudewater Wegwijs".

- **Van zorg naar gezondheid en gewoon leven;** Preventie en een gezonde leefstijl staan centraal. Er is aandacht voor een inclusieve gemeenschap. Hier draagt bijvoorbeeld de Zorgzame buurtenaanpak, aan bij.

- **Van binnenblijven naar ontmoeten;** het stimuleren van zingeving, sociale interactie en participatie. Ontmoeting wordt gezien als de sleutel tot verbondenheid en vertrouwen. Mensen moeten elkaar kennen, herkennen en laagdrempelig kunnen ontmoeten. De reizende expositie “Oudewater Verbindt” zet verbinders van de samenleving in Oudewater in de schijnwerpers. Door hun persoonlijke verhalen en inzet te tonen, inspireren we inwoners om ook zelf de verbinding te zoeken.

- **Van kwetsbaarheid naar veerkracht;** het bevorderen van samenredzaamheid en zelfredzaamheid. Hier draagt bijvoorbeeld het project Steungezinnen Oudewater, aan bij.

- **Opgroeien met aandacht;** Kinderen zijn de toekomst. We zorgen dat kinderen en jongeren stevig in hun schoenen staan. Meer eigenwaarde en weerbaarheid. Passende zorg voor kinderen en jongeren. In 2026 is een ontmoetingsplek voor jongeren gekomen. Voor jonge mensen kan het lastig zijn om nieuwe contacten te leggen of aansluiting te vinden. Met het project Meiden in Oudewater, creëren we een laagdrempelig moment waar jonge vrouwen elkaar kunnen ontmoeten, samen activiteiten kunnen ondernemen en zelf invulling kunnen geven aan wat zij belangrijk en leuk vinden. Op deze manier willen we eenzaamheid tegengaan en sociale en culturele verbinding in Oudewater versterken.

In 2027 scherpen we de koers van het Sociaal Domein aan en leggen we deze vast in een vernieuwd Sociaal Akkoord 2.0. Dit doen we niet alleen, maar samen met onze inwoners, maatschappelijke partners en lokale initiatieven. We bouwen voort op wat al werkt, houden koers en benutten de unieke kracht van Oudewater. Want Oudewater vooruitbrengen, dat doen we samen.

Doelenboom/CWP

Ambitie: We versterken de kracht van de samenleving We werken in Oudewater aan een zorgzame en gezonde samenleving. Een samenleving waarin zelfredzaamheid wordt vergroot en samenredzaamheid vanzelfsprekend is. Preventie en de eigen regie van inwoners en gezinnen staat hierbij centraal. Hiermee maken we de sociale basis sterker. Dit doen we in nauwe samenwerking met onze partners. Deze samenwerking richt zich op preventie, vroegsignalering en effectieve en passende ondersteuning dichtbij.					
Portefeuillehouders: Vincent Bos en Bernadette Schomaker					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x 1000)			
		2027	2028	2029	2030
3.1 In Q3 2027 is de koers van het Sociaal Domein geactualiseerd en vastgesteld in een Sociaal akkoord 2.0 waarbij door minimaal 2 participatietrajecten input is opgehaald bij inwoners, maatschappelijke partners en lokale initiatieven.	3.1A We hebben uiterlijk in Q4 2026 een evaluatie van het huidige Sociaal akkoord inclusief monitor wat dient als startpunt voor het Sociaal Akkoord 2.0. Hierin is opgenomen welke uitdagingen er aan de orde zijn om rekening mee te houden bij het opstellen van het Sociaal Akkoord 2.0.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	3.1B We organiseren een participatietraject met inwoners, lokale initiatieven en maatschappelijke partners uit de stad.	€ 10	PM	PM	PM
3.2 Binnen de komende bestuursperiode (2026-2030) borgen we een stabiele en passende inzet van geïndiceerd maatwerk door de integrale werkwijze van het Stadsteam te bestendigen en het ondersteunings- en welzijnsnetwerk, gemeente breed te versterken. De instroom en het budget van geïndiceerd maatwerk Wmo en Jeugd, blijft stabiel.	3.2A Het Stadsteam blijft hulp inzetten vanuit de specifieke ondersteuningsvraag en context van de inwoner, gebruikmakend van hun (specialistische) expertise, welzijn en opbouwwerk.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	3.2B Maandelijks monitoring van de instroomcijfers maatwerk en monitoring van de cijfers van het Stadsteam (eigen begeleiding, regie).	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3.3 De samenwerking tussen maatschappelijke partners binnen het zorg- en welzijnsdomein wordt aantoonbaar versterkt, zodat er een dekkend en toegankelijk netwerk ontstaat voor alle inwoners van de gemeente. Uiterlijk Q2 2027 is er een coalitie (samenwerkingsverband) tussen belangrijke zorg- en welzijnspartijen in Oudewater, gericht	3.3A We starten en draaien gezamenlijke, preventieve projecten in de stad, zoals het integrale inloopsprekuren, en werken nauw samen met inwoners, lokale initiatieven en maatschappelijke partners om de ingezette koers voor het Sociaal Domein vast te houden.	€ 10	PM	PM	PM

op vroege signalering en preventie voor álle inwoners.					
3.4 Het aantal inwoners dat mantelzorg biedt of vrijwilligerswerk doet blijft de komende bestuursperiode stabiel (GGD monitor).	3.4A Wij bieden vrijwilligersorganisaties, verenigingen en kerken gerichte ondersteuning, en nemen praktische drempels zoveel mogelijk weg. Het organiseren van een bijeenkomst voor deze organisaties eens per jaar en het zichtbaar maken van vrijwilligers via onze gemeentelijke communicatiekanalen is hier onderdeel van. We sluiten hiervoor aan bij de al bestaande contacten en structuren, zoals het Touwteam (onderdeel van De Wulverhorst), netwerktafels en trainingen.	€ 0	PM	PM	PM
	3.4B Inwoners, waaronder mantelzorgers en vrijwilligers worden doorlopend betrokken bij het opstellen en uitvoeren van het Sociaal Akkoord 2.0 om te zorgen dat de beleidsvoornemens aansluiten op de behoeften uit de praktijk.	€ 0	€ 0	€ 10	€ 10
	3.4C We intensiveren de aandacht voor de mantelzorgers zodat deze voldoende worden ondersteund om te zorgen dat zij niet overbelast raken. We ondersteunen de mantelzorgers informeel waar kan en formeel waar nodig. Daarvoor werken de maatschappelijke partners zoals het Stadsteam en de Wulverhorst nauw samen. Waar nodig zetten we meer respijtzorg in.	€ 10	PM	PM	PM
3.5 Minimaal 80% van de inwoners komt jaarlijks in aanraking met vrijwilligerswerk via gemeentelijke communicatiekanalen (te meten via bereikcijfers en inwonersenquête).	3.5A We breiden vanaf september 2026 de social mediabubbel 'Oudewater naar in het zonnetje' uit waarbij we twee keer per maand een vrijwilliger, mantelzorger of vrijwilligersorganisatie uit Oudewater zichtbaar maken via onze gemeentelijke kanalen (social media en IJsselbode). We organiseren dit met een vaste contentkalender en werken samen met lokale organisaties voor aanlevering van verhalen. In 2026 evalueren we het bereik en de waardering (op basis van statistieken en een korte inwonersenquête) en stellen we de frequentie of aanpak zo nodig bij.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3.6 Meer inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt participeren naar vermogen in de samenleving aan het einde van deze bestuursperiode. Het aantal inwoners met een bijstandsuitkering is minimaal stabiel gebleven (monitor Ferm Werk 2026: Bijstandsuitkering 90 personen) evenals het aantal huishoudens met arbeidsongeschiktheidsuitkering en ww/bijstand (2026: beiden 2%).	3.6A De samenwerkingsafspraken met Ferm Werk zijn uiterlijk 2027 herzien en gericht op meedoen op de arbeidsmarkt.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	3.6B Met Ferm Werk worden afspraken gemaakt over het scherper monitoren en sturen op realisatie van de gemaakte prestatieafspraken.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	3.6C Er is uiterlijk Q1 2027 een onderzoek opgeleverd naar de mogelijkheden de doorstroom en uitstroom vanuit het bestand van Ferm Werk versterkt kan worden. De uitkomsten van dit onderzoek worden vertaald naar aangepaste samenwerkingsafspraken met Ferm Werk gericht op verbetering van de doorstroom en uitstroom.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3.7 De samenwerking tussen Ferm Werk, gemeente en het lokale bedrijfsleven is verstevigd en vastgelegd in samenwerkingsafspraken.	3.7A We maken uiterlijk 2027 afspraken met Ferm Werk over hoe zij samenwerken met Oudewaterse bedrijven en ondernemingen en hen helpen mensen in dienst te nemen.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3.8 We vergroten de bestaanszekerheid van onze inwoners. Aan het einde van deze bestuursperiode hebben minder inwoners moeite met rondkomen t.o.v. 2025 (Staat van Utrecht: jongeren 15,3%, volwassenen 17%, senioren 10,8% moeite met rondkomen).	3.8A We continueren de inzet van de Groene Hart Pas en breiden de mogelijkheden en toepassingen waar mogelijk doorlopend uit, onder andere door het toevoegen van mogelijkheden voor sport en cultuur voor jongeren uit gezinnen met armoede.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	3.8B We informeren onze inwoners over de inkomensvoorzieningen op diverse manieren zodat een zo breed mogelijke groep bereikt wordt.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	3.8C Met ervaringsdeskundigen en maatschappelijke partners maken we een plan van aanpak met concrete doelen, acties en evaluaties. Een onderdeel hiervan is het normaliseren van praten over geldzorgen. Q2 2027	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3.9 Middelengebruik (alcohol, drugs, vapes, roken) onder zowel volwassenen als jongeren wordt lager of blijft stabiel (37% van de jongeren en 79% jongvolwassenen afgelopen 4 weken alcohol gedronken, 17% bingedrinker, 30% zware drinker) en naleving van de alcoholwet is verbeterd (50% in 2030). Zie ook programma 1.	3.9A Er is een integraal preventie en handhavingsplan middelengebruik, waarin de koers, prioriteiten en uitgangspunten zijn vastgelegd. Er is een bijbehorend uitvoeringsplan waarin het beleid samen met onze maatschappelijke partners is vertaald naar concrete acties, rollen en samenwerking in de praktijk. De benodigde acties worden in samenwerking met (sport) verenigingen, scholen, horeca, partners uit het	€ 10	PM	PM	PM

	veiligheidsdomein en evenementen uitgewerkt en ook opgenomen in het Sociaal Akkoord (Q3 2027).				
3.10 In Q3 van 2027 hebben we het collectieve groepsaanbod in de stad uitgebreid, met minimaal 2 nieuwe structurele activiteiten die gericht zijn op het versterken van de sociale basis.	3.10A We versterken en breiden de huidige aanpak en koers voor gezinnen en jongeren uit, door samen met gezinnen en jongeren te zoeken naar oplossingen op maat. Daarbij wordt eerst gekeken naar mogelijkheden binnen het eigen sociale netwerk of informele ondersteuning. Wanneer nodig wordt formele zorg ingezet.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	3.10B We versterken de inzet van informele ondersteuning, zoals steungezinnen en buurtverbinders (lokale sleutelfiguren die verbindingen leggen in de wijk en initiatieven stimuleren).	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3.11 We streven naar kanselijkheid in Oudewater voor alle inwoners van -9 maanden tot 100+.	3.11A Elk kind heeft een kansrijke start door het continueren van de kansrijke start coalitie.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	3.11B We geven doorlopend uitvoering aan de eerder opgestelde onderwijsagenda en bekijken samen met de basisscholen hoe we meer uitvoering kunnen geven aan gelijke onderwijskansen.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3.12 Eenzaamheid en mentale druk onder jeugd en jongeren is lager (GGD monitor) aan het einde van deze bestuursperiode.	3.12A Uiterlijk in 2028 is er een vaste locatie voor een jongerenontmoetingspunt gerealiseerd in Oudewater waarbij we de jongeren een actieve rol geven in het opzetten, financieren en draaien van het ontmoetingspunt, in samenwerking met de jongerenwerkers.	€ 10	PM	PM	PM
	3.12B We borgen de uitbreiding van het jongerenwerk en de lokale samenwerking met andere partners waaronder de cultuurcoach.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3.13 We stimuleren ontmoeting tussen inwoners door sociale netwerken te versterken en eenzaamheid te verminderen door de realisatie van geschikte en uitnodigende plekken voor cultuur en ontmoeting. In Q3 van 2027 hebben we het collectieve groepsaanbod in de stad uitgebreid, met minimaal 2 nieuwe structurele activiteiten die gericht zijn op het versterken van de sociale basis (Gezamenlijk doel en acties met fysiek domein).	3.13A In samenwerking met maatschappelijke partijen wordt zorggedragen voor een programmering op logische plekken die bijdraagt aan het verminderen van eenzaamheid en versterken van sociale netwerken. We inventariseren daarvoor welk groepsaanbod er al is en waar inwoners (of specifieke doelgroepen) behoefte aan hebben. Er wordt ingezet op vergroten van collectief groepsaanbod in het informele veld, met minimaal 2 nieuwe structurele activiteiten die gericht zijn op het versterken van de sociale basis.	€ 15	PM	PM	PM
	3.13B We starten met planvorming voor een vernieuwde 'De Boezem' in Hekendorp.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	3.13C De Bibliotheek draagt in 2027 bij aan de versterking van de sociale basis als ontmoetingsplaats en wegwijzer naar voorliggende voorzieningen.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3.14 Binnen nu en 2030 woont het aandeel zelfstandige senioren (75+) in Oudewater langer en vitaler thuis. En is er voldoende aanbod om wekelijks fysiek en sociaal actief te zijn binnen in de eigen leefomgeving.	3.14A We hebben met onze belangrijke partners aandacht voor wat er nodig is om het zo goed mogelijk om een inwoner te organiseren zodat iemand langer thuis kan blijven wonen.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	3.14B We onderzoeken de mogelijkheden om meer woonzorgvoorzieningen voor ouderen te realiseren. We staan daarbij ook open voor alternatieve woonvormen zoals een knarrenhof (gezamenlijk doel en actie met fysiek domein).	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijzigingen	Begroting 2027	Verschil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten								
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	187	187	187	143	-44	143	143	143
6.3 Inkomensregelingen	2.484	2.385	2.577	1.981	-597	1.980	1.980	1.980

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijzigingen	Begroting 2027	Vershil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	63	52	52	45	-7	159	159	159
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	3	0	0	0	0	0	0	0
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	0	0	0	0	0	-102	-105	-105
6.811 Beschermd wonen (WMO)	241	180	180	180	0	180	180	180
6.821 Jeugdbescherming	96	0	0	0	0	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	125	49	49	49	0	49	49	49
Totaal Baten	3.199	2.852	3.045	2.398	-647	2.409	2.406	2.406
Lasten								
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.352	2.126	2.152	2.212	60	2.313	2.312	2.312
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	0	20	20	20	0	20	20	20
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	0	0	0	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	2.689	3.112	3.303	3.099	-204	3.100	3.100	3.100
6.4 WSW en beschut werk	554	416	405	409	4	409	409	409
6.5 Arbeidsparticipatie	317	368	365	374	9	374	374	374
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	344	335	335	349	13	349	349	349
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	1.005	1.043	1.043	1.060	18	1.060	548	527
6.712 Begeleiding (WMO)	405	341	341	334	-7	334	334	334
6.713 Dagbesteding (WMO)	225	107	107	111	4	111	111	111
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	1.108	1.271	1.271	1.299	28	1.069	1.068	1.068
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	972	1.085	1.085	1.128	43	1.128	1.128	1.128
6.791 PGB WMO	72	35	35	35	0	35	35	35
6.792 PGB Jeugd	13	51	51	51	0	51	51	51
6.811 Beschermd wonen (WMO)	79	50	50	50	0	50	50	50
6.821 Jeugdbescherming	204	184	184	185	1	185	185	185
6.91 Coördinatie en beleid WMO	193	201	201	221	20	199	199	199
7.1 Volksgezondheid	602	685	696	707	11	707	707	707
Totaal Lasten	10.132	11.430	11.644	11.644	1	11.494	10.981	10.959
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	380	191	191	23	-168	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	380	191	191	23	-168	0	0	0
Storting								
0.10 Mutaties reserves	1.160	321	321	84	-237	0	0	0
Totaal Storting	1.160	321	321	84	-237	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-7.713	-8.707	-8.728	-9.308	-580	-9.085	-8.575	-8.553

Verschillenanalyse 2026 - 2027

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2026	Bedrag	voordeel - nadeel +
6.1	Rijksbijdrage inburgering aangepast volgens voorlopige beschikking	-44	Nadeel
6.3	Per 2027 nieuwe regeling bekostiging Oekraïne. Door onzekerheid van de tarieven, verdeelsleutels en voorwaarden wordt deze via de voorjaarsnota 2027 budgetneutraal verwerkt.	-597	Nadeel
	Diversen	-6	Nadeel
	Totaal mutaties baten	-647	Nadeel
Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2026	Bedrag	voordeel - nadeel +
Indextatie prijs	Het maatwerkbudget Wmo en het maatwerkbudget Jeugd is geïndexeerd met 3,96%, conform berichtgeving van het regionaal inkoopbureau Utrecht West met betrekking tot de concept indexatie-percentages. De subsidies zijn conform kadernota geïndexeerd met 4,1%.	213	Nadeel
6.1	Verschuiving van de kapitaallasten voor het Cultuurhuis van programma 3 naar overhead.	-164	Voordeel
6.1	De besluitvorming voor De Klepper is nog niet gewijzigd en oorspronkelijk was het plan om halverwege 2027 over te verhuizen naar de Klepper. Dit nadeel betreft de huur en zal indien nodig in de voorjaarsrapportage budgetneutraal worden gewijzigd naar het Cultuurhuis.	239	Nadeel
6.1	In 2026 zijn incidenteel aanvullende kosten opgenomen voor Statenland Oekraïne.	-74	Voordeel
6.1	Vluchtelingen Statushouders - Incidenteel kosten opgenomen in de voorjaarsrapportage voor de spreidingswet in begrotingsjaar 2026, daarom betekent dit een voordeel in het begrotingsjaar 2027.	-26	Voordeel
6.3	Per 2027 nieuwe regeling bekostiging Oekraïne. Door onzekerheid van de tarieven, verdeelsleutels en voorwaarden wordt deze via de voorjaarsnota 2027 budgetneutraal verwerkt.	-281	Voordeel
6.3, 6.4, 6.5	In voorjaarsrapportage 2026 en kadernota 2027 opgenomen verwerking van de begrote gemeentelijke bijdrage van Ferm Werk 2027	89	Nadeel
	Diversen	5	Nadeel
	Totaal mutaties lasten	1	Nadeel
	Totaal mutaties baten en lasten	-648	
Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2026	Bedrag	voordeel - nadeel +
0.10	Lagere mutatie reserve De Klepper	237	Voordeel
	Totaal mutaties reserves	237	Voordeel

PROGRAMMA 4 CULTUUR, ECONOMIE, RECREATIE & TOERISME, ENERGIETRANSITIE

Portefeuillehouder	Thema
Vincent Bos	Duurzaamheid, energietransitie, klimaatbeleid en warmtetransitie, Agrarische sector en Utrechts Programma Landelijk Gebeid (UPLG), Bibliotheek, Kunst en cultuur, Archeologie/monumenten/cultureel erfgoed
Bernadette Schomaker	Economie & bedrijventerreinen, Recreatie en toerisme, Milieu

Omschrijving

Het programma bevat de volgende taakvelden:

Taakveld	Omschrijving
3.1 Economische ontwikkeling	Algemeen economisch beleid
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Op bedrijven en ondernemers gerichte ondersteuning en dienstverlening: - bedrijvenloket, ondernemersloket; - stimuleren van en onderwijs aan startende ondernemers; - aantrekken en faciliteren van nieuwe bedrijven; - financiële steunregelingen voor bedrijven waaronder land- en tuinbouw, veeteelt en visserij; - regelen straathandel, markten en veemarkten; - de BIZ-bijdrage (via baten categorie 2.2.1); - marktgelden en staanplaatsgelden markt en (via baten categorie 3.7); - kosten en overige opbrengsten van nutsbedrijven
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Lokaal onderwijsbeleid: peuteropvang en peuterspeelzalen
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	Bevordering van beeldende kunst, muziek, dans en toneel
5.4 Musea	Activiteiten gericht op het verwerven, behouden, wetenschappelijk onderzoeken en presenteren van kunst en cultuur: musea, exposities, archeologie, heemkunde, historische archieven
5.5 Cultureel erfgoed	Taken gericht op conserveren en voor publiek toegankelijk maken van cultureel erfgoed
5.6 Media	Zorg voor fysieke en elektronische cultuurdragers: bibliotheek
5.7 Openbaar groen en (openlucht-) recreatie	Bevordering toerisme en openluchtrecreatie
7.4 Milieubeheer, energietransitie	Taken ter bescherming van het milieu, kwaliteit leefomgeving: - voorbereidingen voor grootschalige vormen van duurzame elektriciteit - faciliteren van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties t.b.v. beperking van energiegebruik in de gebouwde omgeving en de overgang naar duurzaam verwarmen

Ambities en actuele ontwikkelingen

Voor programma 4 is ervoor gekozen om per thema de belangrijkste ambities en actuele ontwikkelingen te beschrijven.

Culturele en recreatieve voorzieningen

Cultuur en recreatie nemen in Oudewater een belangrijke plek in. Niet alleen is Oudewater een belangrijke toeristische bestemming, zowel in de stad als op het water. Kunst en cultuur nemen ook een belangrijke plek in bij de Oudewaterenaren van nu. De Cultuurnota 2023 – 2027 heeft hiervoor een belangrijke basis gelegd. Ook in 2027 wordt hier verder uitvoering aan gegeven.

In het samenwerkingsverband 'Utrechtse Waarden' wordt uitvoering gegeven aan het recreatieve en toeristische karakter van de regio. Samen met de gemeente Montfoort, gemeente IJsselstein, gemeente Lopik en de HDSR wordt ook in 2027 ingezet op het vergroten van de bekendheid van de regio en het gezamenlijk oppakken van projecten die gemeenteovertijgend zijn.

Sterke economie

De gemeente Oudewater kent een sterke, lokale economie. Met het vaststellen van het bestemmingsplan Tapperheul III werken we in 2027 verder aan de uitvoering van deze plannen. In regionaal verband wordt samen met de Provincie Utrecht gewerkt aan een strategische visie op bedrijventerreinen.

Een duurzame toekomst

De internationale spanningen, rond de straat van Hormus en elders in de wereld, hebben ertoe geleid dat energiezekerheid hoog op de politieke agenda is komen te staan. Een van de manieren om deze energiezekerheid te vergroten is het toevoegen van duurzame energiebronnen. De Provincie Utrecht houdt daarmee ook vast aan zijn eigen ambities voor windenergie, wat als gevolg heeft dat de gemeente Oudewater een aanwijzing heeft gekregen voor windmolens nabij Papekop. In 2027 blijven hierover in gesprek met de Provincie Utrecht. De business case voor zonnevelden wordt steeds krappere door de negatieve stroomprijzen in de zomer. De kans op nieuwe zonnevelden op landbouwgrond wordt daarmee kleiner en lokaal eigendom minder aantrekkelijk.

De netcongestie, waar we in de provincie Utrecht flink last van hebben, maakt dat er versneld extra energieinfrastructuur toegevoegd moet worden. Voor de gemeente Oudewater is het van belang dat het middenstation op de grens van de gemeenten Woerden en Montfoort wordt gerealiseerd. In 2027 verwachten we dat de netcongestie flinke impact blijft houden op de ambities voor woningbouw, economie, bedrijventerreinen en duurzame mobiliteit. We zullen daarom verder gaan inzetten op netbewust bouwen en slimme energieoplossingen.

Doelenboom/CWP

Ambitie: Een toekomstbestendige leefomgeving					
Portefeuillehouder: Vincent Bos					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x 1000)			
		2027	2028	2029	2030
4.1 Een energiezuinige en duurzaam verwarmde gemeente in lijn met de doelstellingen uit het warmteprogramma.	4.1A Uitvoeren isolatieprogramma, inclusief VvE- en monumenten-aanpak. 2027-2028. Hierdoor nemen 420 woningeigenaren isolatiemaatregelen via het isolatieprogramma. Het totaal aantal woningen dat is geïsoleerd op minimaal label b niveau stijgt van 38% naar 50%.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
4.2 Het realiseren van een duurzaam en toekomstbestendig energiesysteem.	4.2A Coördineren en faciliteren van de realisatie van installaties voor een jaarlijkse productie van duurzame energie van 19 GWh, zoals afgesproken in de RES.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	4.2B We verzetten ons samen met omwonenden tegen windmolens in Papekop en bewaken de randvoorwaarden zoals die ook in Reijerscop en Cattenbroek gelden.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	4.2C We dragen bij aan het verzet tegen gaswinning Papekop (juridische kosten) 2027-2030.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	4.2D We stellen in 2027 een laadvisie op voor voertuigen anders dan personenauto's.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
4.3 Bijdragen aan het beperken van netcongestie door projecten en maatregelen	4.3A Netbewust bouwen opnemen in gemeentelijke regels en stimuleren van (net)bewust energiegebruik bij inwoners en ondernemers.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	4.3B Met ondernemers de mogelijkheden om netcongestie te beperken ontwikkelen en gebruiken.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Ambitie: Krachtiger ondernemen/gezond ondernemersklimaat					
Portefeuillehouders: Bernadette Schomaker en Vincent Bos					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x 1000)			
		2027	2028	2029	2030
4.4 We zorgen voor voldoende ruimte voor ontwikkeling van bedrijven. Zo groeit de werkgelegenheid mee met de	4.4A We knappen de openbare ruimte op (riolering, wegen, verlichting, groen e.a.) van de bestaande bedrijventerreinen Tappersheul I en II.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	4.4B In 2027 wordt Tappersheul III bouwrijp gemaakt en start de bouw van bedrijfspanden. We ronden de inrichting van Tappersheul III af in 2030.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

andere ontwikkelingen in Oudewater.	4.4C We onderzoeken de mogelijkheden voor Tappersheul IV en stellen een plan van aanpak om in Q1 2027 (voor de provinciale verkiezingen) duidelijkheid te krijgen.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
4.5 De ondernemers zijn actief betrokken in de samenleving van Oudewater.	4.5A Er vindt twee keer per jaar overleg plaats tussen de gemeente Oudewater en de ondernemers in Oudewater.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Ambitie: Een aantrekkelijke leefomgeving					
Portefeuillehouders: Bernadette Schomaker en Vincent Bos					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x 1000)			
		2027	2028	2029	2030
4.6 Oudewater wordt nog aantrekkelijker voor toeristen.	4.6A We zetten ons samen met alle actieve organisaties (o.a. BIZ, horeca, ondernemers) in de Binnenstad in om de binnenstad zo aantrekkelijk mogelijk te maken en daarmee meer toeristen aan te trekken dan in basisjaar 2025.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	4.6B We onderzoeken hoe de vergunningen voor evenementen kunnen worden vereenvoudigd en versneld.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	4.6C Ter behoud van waardevolle gemeentelijke objecten en gebieden actualiseren we in 2027 de gemeentelijke monumentenlijst.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
4.7 Er zijn geschikte en uitnodigende plekken voor cultuur en ontmoeting. Deze plekken hebben als doel om eenzaamheid en mentale druk bij inwoners tegen te gaan.	4.7A We gaan door met het ontwikkelen van de Klepper als Huiskamer van de Stad. Het eigendom van de Klepper wordt overgedragen aan een private partij.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	4.7B In 2027 stellen we een plan op voor een vernieuwde 'De Boezem' in Hekendorp. Hierbij wordt ook gekeken of woningbouw kan worden toegevoegd.	€ 20	€ 20	€ 0	€ 0
	4.7C In 2027 geven we uitvoering aan de Cultuurmota met inzet voor cultuureducatie en de bibliotheek.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	4.7D Het fysiek en sociaal domein werken samen bij de realisatie van deze plekken, waarbij de fysieke realisatie de inhoudelijke programmering ondersteunt.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Ambitie: Versterken agrarisch ondernemerschap					
Portefeuillehouder: Vincent Bos					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x 1000)			
		2027	2028	2029	2030
4.8 We ondersteunen agrarische ondernemers bij verbreding/aanpassing bedrijfsactiviteiten.	4.8A We creëren mogelijkheden voor vrijgekomen agrarische bebouwing en focussen op efficiënte facilitering. Ook ondersteunen we agrarisch ondernemers bij veranderingen in hun bedrijfsactiviteiten. Dit doen we door te zorgen voor één aanspreekpunt voor onze agrarisch ondernemers.	€ 36	€ 0	€ 0	€ 0
4.9 We behouden de regierol in het landelijk gebied bij de gemeente.	4.9A We brengen het belang van legalisering van PAS-melders provinciaal en landelijk onder de aandacht en zetten in op een grotere (regie) rol voor de gemeente in het landelijk gebied.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	4.9B We blijven met inwoners en agrarisch ondernemers in gesprek, bijvoorbeeld over het UPLG de POVI.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijzigingen	Begroting 2027	Verschil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten								
0.5 Treasury	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	59	66	71	71	0	71	71	71
3.4 Economische promotie	10	0	0	0	0	0	0	0
5.4 Musea	9	9	9	9	0	9	9	9
5.6 Media	70	78	78	80	2	80	80	80
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2	1	1	1	0	1	1	1
7.4 Milieubeheer	806	222	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	956	376	159	162	2	162	162	162
Lasten								
3.1 Economische ontwikkeling	49	8	8	8	0	8	8	8
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	97	89	94	94	0	94	94	93
3.4 Economische promotie	1	0	0	0	0	0	0	0
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	49	49	82	33	82	82	82
5.4 Musea	53	31	101	26	-76	49	49	49
5.6 Media	395	387	387	297	-90	297	297	297
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	119	127	127	101	-26	101	101	101
7.4 Milieubeheer	1.361	733	946	965	19	965	965	965
Totaal Lasten	2.075	1.423	1.711	1.572	-140	1.596	1.595	1.595
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	37	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	37	0	0	0	0	0	0	0
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	15	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Stortingen	15	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-1.097	-1.046	-1.552	-1.410	142	-1.434	-1.434	-1.433

Verschillenanalyse 2026 - 2027

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2026	Bedrag	voordeel - nadeel +
	Diversen	-2	Voordeel
	Totaal mutaties baten	-2	Voordeel
Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2026	Bedrag	voordeel - nadeel +
5.4	Incidenteel in de voorjaarsrapportage budget opgenomen voor aanvullend onderhoud voor de Heksenwaag.	-72	Voordeel
5.6	Incidenteel lasten opgenomen decentralisatie uitkering herstel bibliotheekstelsel voorjaarsrapportage 2026	-90	Voordeel
	Diversen	22	Nadeel
	Totaal mutaties lasten	-140	Voordeel
	Totaal mutaties baten en lasten	-142	

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2026	Bedrag	voordeel - nadeel +
	Totaal mutaties reserves	0	

PROGRAMMA 5 ONDERWIJS EN SPORT

Portefeuillehouder	Thema
Vincent Bos	Onderwijs en onderwijshuisvesting
Bernadette Schomaker	Sport en zwembad

Omschrijving

Het programma bevat de volgende taakvelden:

Taakveld	Omschrijving
4.1 Openbaar basisonderwijs	Taken met betrekking tot het openbaar basisonderwijs: - bestuurskosten voor gemeenten die zelf bestuur zijn - primair openbaar basisonderwijs, bewegingsonderwijs (inclusief schoolzwemmen) - de huur van bv. een gymnastieklokaal - passend onderwijs
4.2 Onderwijshuisvesting	Taken op het gebied van onderwijshuisvesting voor openbaar en bijzonder onderwijs: - nieuwbouw, aanpassing en uitbreiding van bestaande schoolgebouwen - verhuur - opstellen programma onderwijshuisvesting - vandalismebestrijding
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Lokaal onderwijsbeleid, leerlingenvoorzieningen en onderwijsondersteuning: - ondersteuning leerkrachten en directie - uitgaven bijzonder onderwijs (incl. bewegingsonderwijs en schoolzwemmen voor leerlingen bijzonder onderwijs, maar excl. huisvesting) - achterstandenbeleid - coördinatie samen naar school, passend onderwijs - volwasseneneducatie - leerlingzorg en leerlingbegeleiding - leerlingenvervoer (incl. voor leerlingen openbaar onderwijs) - stimuleren schooldeelname: leerplicht en voorkomen voortijdig schoolverlaten
5.1 Sportbeleid en activering	Niet-fysieke maatregelen ter stimulering van professionele- en amateursport zoals: stimuleren van topsport, ondersteunen en stimuleren recreatieve sportbeoefening, ondersteunen van organisaties die zich bezig houden met sport, sport in buurt- en combinatiefuncties.
5.2 Sportaccommodaties	Alle accommodaties voor sportbeoefening

Ambities

Het Sociaal Domein geeft uitvoering aan de wettelijke taken; de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet, én werkt breed aan diverse maatschappelijke thema's en opgaven op het gebied van welzijn, sport, cultuur, werk en inkomen, onderwijs (huisvesting), zorg en ondersteuning. Dit doen wij vanuit onze vastgestelde koers, het Sociaal Akkoord. In Oudewater is een nauwe samenwerking met maatschappelijke partners en de gemeente. We werken in Oudewater aan een zorgzame en gezonde samenleving. Een samenleving waarin zelfredzaamheid wordt vergroot en samenredzaamheid vanzelfsprekend is. We werken vanuit de transformatievisie in het sociaal domein, met de eigen regie van inwoners en gezinnen centraal. We streven ernaar dat ondersteuning zoveel mogelijk plaatsvindt binnen de normale leefomgeving van inwoners. We zoeken samen met de inwoner naar oplossingen op maat, waarbij altijd eerst gekeken wordt naar de mogelijkheden binnen het sociale netwerk en informele ondersteuning voordat formele zorg wordt ingezet. Maatschappelijke partners werken samen en complementair aan elkaar. Deze koers wordt al langer in Oudewater gevolgd en heeft zich bewezen. Oudewater zijn we samen. In 2027 scherpen we de koers van het Sociaal Domein aan en leggen we deze vast in een vernieuwd Sociaal Akkoord 2.0. Dit doen we niet alleen, maar samen met onze inwoners, maatschappelijke partners en lokale initiatieven. We bouwen voort op wat al werkt, houden koers en benutten de unieke kracht van Oudewater. Want Oudewater vooruitbrengen, dat doen we samen.

Actuele ontwikkelingen en beleidsaanpassingen

Naast de herijking van het Sociaal Akkoord zijn er nog een aantal belangrijke actuele speerpunten en ontwikkelingen waar we in 2027 aan werken, namelijk:

- We zetten in op het terugdringen van gezondheidsachterstanden en het bevorderen van een gezonde leefstijl onder andere door het stimuleren van beweging.
- In 2027 wordt het Preventie- en Handhavingplan vastgesteld en vervolgens uitgevoerd, met aandacht voor het voorkomen en terugdringen van middelengebruik en het bevorderen van een gezonde leefstijl.
- We zetten in op de lokale JOGG-aanpak, gericht op het creëren van een gezonde leefomgeving voor kinderen en jongeren en het stimuleren van een gezonde leefstijl. Hierbij wordt samengewerkt met lokale partners, zoals scholen, kinderopvang, sportverenigingen, zorg en welzijn. Door de inzet van combinatiefunctionarissen en het Vitaliteitsakkoord blijven we in 2027 bouwen aan een sportief en vitaal Oudewater, waar iedereen kan meedoen en plezier in bewegen centraal staat.
- We zetten tot slot in op toekomstig bestendig doelgroepenvervoer. Hiervoor worden in samenwerking met de regio diverse scenario's ontwikkeld, aan de raad voorgelegd en vervolgens geïmplementeerd.

Doelenboom/CWP

Ambitie: Een aantrekkelijke leefomgeving					
Portefeuillehouders: Bernadette Schomaker					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x 1000)			
		2027	2028	2029	2030
5.1 Door te investeren in sportvoorzieningen neemt de fitheid van de Oudewaterenaren toe en wordt het gemeenschapsgevoel versterkt. Dit monitoren we in de GGD gezondheidsmonitor, die in 2028 en 2032 weer verschijnt.	5.1A We bouwen op de Noort Syde een nieuw sportcluster met 12-maanden zwembad, volgens het door de raad genomen besluit.	PM	PM	PM	PM
	5.1B We verplaatsen de skeelerbaan naar de Noort Syde. Dat levert extra ruimte op voor woningbouw op Statenland.	PM	PM	PM	PM
	5.1C We verkennen toekomstige sportvoorzieningen met het oog op de woningbouwontwikkeling. Daarbij houden we nadrukkelijk rekening met de levensduur en bezetting van de zalen. Op de locatie van de Eiber blijft een schoolsportvoorziening beschikbaar. Ook vinden we het belangrijk dat gymzalen bereikbaar zijn voor scholen.	PM	PM	PM	PM

Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijzigingen	Begroting 2027	Verschil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten								
4.2 Onderwijshuisvesting	1	1	1	1	0	1	1	1
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	83	76	76	76	0	76	76	76
5.1 Sportbeleid en activering	59	53	53	53	0	53	53	53
5.2 Sportaccommodaties	203	142	142	148	6	148	148	148
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	347	273	273	279	6	279	279	279
Lasten								
4.1 Openbaar basisonderwijs	48	45	45	47	2	47	47	47
4.2 Onderwijshuisvesting	367	358	358	348	-10	348	348	347
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	529	537	537	541	4	541	541	541
5.1 Sportbeleid en activering	141	149	149	154	5	154	154	154
5.2 Sportaccommodaties	785	704	-1.762	680	2.442	689	691	691
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	24	30	30	31	1	31	31	31
Totaal Lasten	1.895	1.822	-644	1.800	2.443	1.808	1.810	1.810
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	2.466	15	-2.466	0	2.466	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	2.466	15	-2.466	0	2.466	0	0	0
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	2.525	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Stortingen	2.525	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-1.607	-1.534	-1.549	-1.521	28	-1.529	-1.532	-1.532

Verschillenanalyse 2026 - 2027

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2026	Bedrag	voordeel - nadeel +
	Diversen	-6	Voordeel
	Totaal mutaties baten	-6	Voordeel
Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2026	Bedrag	voordeel - nadeel +
5.2	Conform raadsbesluit D/26/217698 'Vaststellen grondexploitaties Statenland Oudewater' is het budget voor het verplaatsen van het zwembad ten laste gebracht van de grondexploitatie. Doordat de budgetoverhevelingen niet worden gepresenteerd, betreft deze wijziging een nadeel voor de begoting.	2.466	Nadeel
	Diversen	-23	Voordeel
	Totaal mutaties lasten	2.443	Nadeel
	Totaal mutaties baten en lasten	2.437	
Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2026	Bedrag	voordeel - nadeel +
	Conform raadsbesluit D/26/217698 'Vaststellen grondexploitaties Statenland Oudewater' is het budget voor het verplaatsen van het zwembad ten laste gebracht van de grondexploitatie en komt dit niet meer ten laste van de algemene reserve (zie lastenzijde).	2.466	Voordeel
	Totaal mutaties reserves	2.466	

PROGRAMMA 6 RUIMTELIJKE ONTWIKKELING EN WONEN

Portefeuillehouder	Thema
Dick Stapel	Wonen/volkshuisvesting, huisvesting bijzondere doelgroepen, Omgevingswet en omgevingsplan, projectenplanning integraal
Bernadette Schomaker	Ruimtelijke ontwikkeling en omgevingsvisie, Maatschappelijk vastgoed
Agnes Jongerius	Asiel en statushouders, Arbeidsmigranten

Omschrijving

Dit programma omvat de volgende taakvelden:

Taakveld	Omschrijving
3.2 Fysieke infrastructuur	Industrieterrein Tappersheul III
5.5 Cultureel erfgoed	Archeologiebeleid, gemeentetoren en carillon
8.1 Ruimtelijke ordening	Taken op grond van de Omgevingswet
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	Activiteiten op het gebied van gemeentelijke bouwgrondexploitatie: - grondverwerving, bouw- en woonrijp maken - bovenwijkse voorzieningen t.b.v. de bouwgrondcomplexen - verkoop van bouwrijpe gronden - in het voorkomende geval onschadelijk maken en verwijderen van explosieven
8.3 Wonen en bouwen	Gebiedsontwikkeling, woningvoorraad en huisvestingsvoorziening: - (leges) omgevingsvergunning - bouwtoezicht - basisregistratie adressen en gebouwen (BAG) - woningbouw en woningverbetering, renovatie - woonruimteverdeling, woningsplitsingsvergunning, woonvergunning; - stedelijke vernieuwing: gebiedsgerichte aanpak woningvoorraad, woonomgeving en voorzieningen - uitkoopregeling hoogspanningsverbindingen

Ambities en actuele ontwikkelingen

Actuele ontwikkelingen

De aansluitpauze op energie, welke op 1 juli 2026 in werking is getreden, heeft grote impact op de bouwplannen van de gemeente. Via het proces 'onderhande werk' zijn de woningprojecten en schoolhuisvestingsprojecten voor de komende 3 jaar aangemeld voor stroom. In 2027 zal blijken of de stroom inderdaad gegarandeerd is bij start bouw voor alle projecten die starten voor 1 april 2029. Verder verwachten we dat de aansluitpauze ook afgekondigd gaat worden voor het Zuid-Hollandse voedingsgebied, waar ook een deel van de woningbouwprojecten in Oudewater in valt. Dit geeft al met al grote onzekerheden op het terrein van wonen en bouwen.

Verder zal het jaar 2027 in het teken staan van de implementatie van de wet Versterking regie op de volkshuisvesting, welke op 1 juli 2026 in werking is getreden. Ook heeft de provincie haar eigen omgevingsvisie en omgevingsverordening herijkt, waar ook het programma UPLG is opgenomen. In 2027 wordt gewerkt aan een uitvoeringsplan voor dit programma. De gemeente Oudewater zal verder de wijzigingen in de provinciale omgevingsverordening, daar waar nodig, gaan verwerken in de eigen verordening.

Wonen

De druk op de woningmarkt overstijgt onze gemeentegrens. In de 'Woondeal 2022 - 2030' hebben het Rijk, de provincie Utrecht, de corporaties en 16 gemeenten in de regio Utrecht vastgelegd langjarig samen te werken om de woningbouwproductie te versnellen en de betaalbaarheid te vergroten. In 2027 wordt de herijkte versie van de woondeal vastgesteld. De gemeente Oudewater heeft in het volkshuisvestelijk programma al een voorschot genomen op de invoering van deze wet. In 2027 wordt verder uitvoering gegeven aan het volkshuisvestelijk programma

Landelijk gebied

Er vinden veel ontwikkelingen plaats in het landelijk gebied. Met de vaststelling van de provinciale omgevingsvisie is het programma UPLG verwerkt. Verder wordt binnen de Novex Groene Hart gewerkt aan een goede besteding van de stikstofmiddelen vanuit het ministerie van LVVN.

Voor veel ontwikkelingen in het landelijk gebied zijn wij als gemeente niet aan zet, maar kunnen we wel meedenken en meepraten. Ook in 2027 zullen we dit blijven doen. Daarnaast gaan we aan de slag met de transitie van de erven, die door de vrijkomende agrarische bebouwing, veelal een andere bestemming willen en moeten krijgen.

Doelenboom/CWP

Ambitie: Passender/toekomstbestendiger wonen					
Portefeuillehouder: Dick Stapel					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x 1000)			
		2027	2028	2029	2030
6.1 We versnellen de woningbouw, er worden minimaal 30 en streven naar 50 woningen per jaar te realiseren (uit: volkshuisvestingsprogramma 2026-2030).	6.1A We leggen prioriteit bij de projecten Statenland, Hekendorp en Oranjepark II. We zetten in op start bouw voor 2030.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	6.1B Voor de projecten die niet prioritair staan zoeken we naar manieren om het anders te doen. Dit wordt uitgewerkt in een plan van aanpak welke uiterlijk in Q4 2026 besproken wordt in het college. Hierbij kijken we naar mogelijkheden voor het vergroten van de externe schil, we zoeken meer samenwerking met ontwikkelaars en kijken naar de kansen voor andere samenwerkingen, zoals een gemeenschappelijke exploitatiemaatschappij. Tevens wordt in deze aanpak de randvoorwaarden en financiële consequenties van deze versnellingsaanpak uitgewerkt.	PM	PM	PM	PM
6.2 Door heldere kaders in het ruimtelijk beleid kunnen besluiten sneller genomen worden.	6.2A Het volkshuisvestingsprogramma wordt in 2026 vastgesteld.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
6.3 Oudewaternaren krijgen zoveel mogelijk voorrang op onze woningmarkt.	6.3A We leggen in de nieuwe huisvestingsverordening vast dat Oudewaternaren zoveel mogelijk voorrang moeten krijgen.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	6.3B We nemen in ontwikkelafspraken met de koopsector op dat de communicatie in eerste instantie op Oudewaternaren is gericht.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
6.4 We zoeken naar mogelijkheden voor (flexibele) huisvesting van een aantal specifieke aandachtsgroepen, zodat hun huisvestingsvraag zo min mogelijk extra druk legt op de woningmarkt.	6.4A We onderzoeken de mogelijkheden voor woonconcepten voor specifieke doelgroepen zoals statushouders, ontheemden uit Oekraïne, arbeidsmigranten en starters/spoedzoekers, waar mogelijk gecombineerd.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	6.4B We zorgen ervoor dat ontheemden uit Oekraïne op een passende plek in Oudewater kunnen blijven.	PM	PM	PM	PM
6.5 We werken samen aan de huisvesting van arbeidsmigranten.	6.5A We zoeken de samenwerking met de regio en de provincie omdat arbeidsmigranten in de brede regio werken.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	6.5B We gaan in overleg met werkgevers over hun rol bij de huisvesting van arbeidsmigranten.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Ambitie: Een aantrekkelijke leefomgeving					
Portefeuillehouder: Bernadette Schomaker					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x 1000)			
		2027	2028	2029	2030
6.6 Onze panden zijn goed onderhouden, duurzaam en goed publiekstoegankelijk.	6.6A We zorgen dat de meerjarenonderhoudsplannen op orde zijn en daarin worden de kwaliteitsafspraken vastgelegd. De kwaliteitsafspraken worden gebaseerd op lokale wensen en landelijke verplichtingen.	€ 15	PM	PM	PM
	6.6B We stellen een meerjarenvisie op voor ons maatschappelijk vastgoed, met specifieke aandacht voor de toegankelijkheid en representativiteit van het stadhuis.	€ 25	€ 10	€ 10	€ 0

Ambitie: We voeren verkenningen en ontwikkelprojecten uit voor maatschappelijke, publieke en openbare voorzieningen in de fysieke leefomgeving. Een verkenning levert een ontwerp op voor ontwikkeling van een voorziening met oplossingsmogelijkheden en locatieopties waarbij een aangewezen gewenste eindoplossing, een governancestructuur, een financiële business case vanuit total cost of ownership besloten is. Een project levert een gerealiseerde en beheerde fysieke voorziening op met een besluit over toereikende middelen.

Portefeuillehouders: Bernadette Schomaker en Dick Stapel

Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x 1000)			
		2027	2028	2029	2030
6.7 We hebben per 1 september 2026 9 verkenningen en 12 projecten onder handen. Dit onder handen werk strookt met de verhouding Woerden-Oudewater (SOK). Daarnaast bevat de voorraadlijst 17 verkenningen, die in de wacht staan; samen telt dit op tot 38 items. Alle 38 items zijn beschreven in de Voortgangsrapportage Ruimtelijke Initiatieven en Projecten Oudewater van 1 september 2026. Van de 6 bestuurlijke extra prioriteiten binnen de 38 items zijn er 5 onder handen en 1 ervan staat op de voorraadlijst. Vóór 31 december 2027 zijn 2 verkenningen en 4 projecten afgerond. Dat realiseert voor het jaar 2028 ruimte voor 2 verkenningen, die in de wacht stonden (voorraadlijst). Van de 6 bestuurlijke extra prioriteiten kunnen er per 1 januari 2028 6 onder handen genomen zijn.	6.7A Vaststellen portfolio aan verkenningen en projecten voor de periode 1-9-2026 t/m 31-12-2027 per september 2026. De Voortgangsrapportage Ruimtelijke Initiatieven en Projecten Oudewater van 1 september 2026 beschrijft dit portfolio.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	6.7B Het vastgestelde portfolio aan onderhanden werk verkenningen en projecten uitvoeren, waaronder de volgende 6 bestuurlijke prioriteiten: • Statenland, • Hekendorp: De Boezem en woningbouw, • Oranjepark 2, • Sportcluster: zwembad-skeelerbaan • Sportcluster: parkeerterrein • Dierenpark Wulverhorst	€ 58	€ 0	€ 0	€ 0
	6.7C Alle verkenningen, die in de wacht staan of nieuw zijn, worden via het portfoliomanagementproces twee keer per jaar beoordeeld en gerangschikt aan de hand van het vigerende beleid vanuit het Sociaal Akkoord, de Omgevingsvisie (en aanpalende kaders Omgevingswet) en het bestuurlijke perspectief.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	6.7D Inrichten portfoliomanagement voor Oudewater.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
6.8 Als input voor de begroting 2028 respectievelijk 2029 en 2030 is vastgesteld wat het portfolio aan verkenningen en projecten is voor de periode 2028 respectievelijk 2029 en 2030. De daarvoor gerealiseerde doorstroom van projecten en verkenningen geeft daartoe ruimte.	6.8A Vaststellen portfolio aan verkenningen en projecten voor de periode 2028 respectievelijk 2029 en 2030.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	6.8B Het vastgestelde portfolio aan onderhanden werk verkenningen en projecten uitvoeren.	€ 0	€ 58	€ 58	€ 58

Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijzigingen	Begroting 2027	Verschil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten								
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	722	1.264	1.264	1.199	-65	738	92	92
7.4 Milieubeheer	39	0	17	0	-17	0	0	0
8.1 Ruimte en leefomgeving	422	0	0	25	25	25	25	0
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	0	0	0	1.252	1.252	749	716	1.048
8.3 Wonen en bouwen	673	430	430	492	62	492	492	492
Totaal Baten	1.857	1.694	1.711	2.967	1.256	2.004	1.325	1.632
Lasten								
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	722	1.264	1.264	1.199	-65	738	92	92
5.5 Cultureel erfgoed	58	65	65	88	24	28	28	28
7.4 Milieubeheer	101	40	95	40	-55	40	40	40
8.1 Ruimte en leefomgeving	461	38	103	93	-10	143	113	38
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	15	5	600	1.252	652	749	716	1.048
8.3 Wonen en bouwen	1.125	941	1.124	938	-186	940	940	941
Totaal Lasten	2.482	2.352	3.250	3.610	360	2.639	1.929	2.187
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	219	0	595	0	-595	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	219	0	595	0	-595	0	0	0
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	90	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Stortingen	90	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-497	-658	-943	-642	301	-635	-605	-555

Verschillenanalyse 2026 - 2027

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht.

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2026	Bedrag	voordeel - nadeel +
3.2	Actualisatie MPG. Betreft grondexploitatie industrieterrein Tappersheul III (budgetneutraal)	65	nadeel
8.2	Actualisatie MPG. Betreft grondexploitatie Statenbad zwembad skeelerbaan (budgetneutraal)	-1.252	voordeel
8.3	Hogere baten leges omgevingsvergunningen ivm indexeering 4,1%	-62	voordeel
	Diversen	-7	voordeel
	Totaal mutaties baten	-1.256	voordeel
Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2026	Bedrag	voordeel - nadeel +
3.2	Actualisatie MPG. Betreft grondexploitatie industrieterrein Tappersheul III (budgetneutraal)	-65	voordeel
7.4	Incidenteel in de voorjaarsrapportage budget opgenomen voor nieuw beleid transformatie van erven voor het landelijk gebied.	-55	voordeel
8.2	Actualisatie MPG. Betreft grondexploitatie Statenbad zwembad skeelerbaan (budgetneutraal). Het verschil met de batenzijde wordt verklaard door de verliesvoorziening van 595K.	656	nadeel
8.3	Incidenteel in de voorjaarsrapportage budget opgenomen voor de voorbereidingskosten van de omgevingswet.	-91	voordeel
8.3	Incidenteel in de voorjaarsrapportage budget opgenomen voor de Wet versterking regie volkshuisvesting.	-39	voordeel
8.3	Incidenteel in de voorjaarsrapportage budget opgenomen voor de kosten van de Boezem.	-40	voordeel
	Diversen	-6	nadeel
	Totaal mutaties lasten	360	nadeel
	Totaal mutaties baten en lasten	-896	voordeel
Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2026	Bedrag	voordeel - nadeel +
0.10	Onttrekking aan de algemene reserve voor de verliesvoorziening voor de grondexploitatie Statenland.	595	nadeel
	Totaal mutaties reserves	595	nadeel

PROGRAMMA 7 ALGEMENE INKOMSTEN

Portefeuillehouder	Thema
Dick Stapel	Financiën, aanbestedingsbeleid, inkoopbeleid en grondbeleid, Gemeentelijke heffingen en belastingen, Aandelen

Omschrijving

De taakvelden binnen het programma Algemene inkomsten zijn:

Taakveld	Omschrijving
0.5 Treasury	Rente en dividenden
0.61/0.62 OZB	OZB woningen en niet-woningen
0.64 Belasting overige	Overige belastingen
0.7 Algemene Uitkering	Algemene uitkeringen Gemeentefonds
0.8 Overige baten en lasten	Reserveringen / algemene stelposten

Ambities

De financiële ruimte is in 2027 beperkt en de jaren hierna ontoereikend. Wij kiezen voor een degelijke en realistische begroting die ook in meerjarenperspectief sluitend is. Om hiertoe te komen leggen wij de raad bij de Kadernota's keuzes voor. Wij streven naar een blijvend evenwicht.

Nieuwe ambities en investeringen nemen we alleen op met een goede onderbouwing en financiële houbaarheid. Hierbij stellen wij prioriteiten en werken met fases. Ook blijven wij alerts op financiële risico's.

Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijzigingen	Begroting 2027	Verschil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten								
0.5 Treasury	120	45	45	45	0	45	45	45
0.61 OZB woningen	2.302	2.383	2.413	2.499	86	2.499	2.499	2.499
0.62 OZB niet-woningen	1.078	1.119	1.119	1.180	61	1.180	1.180	1.180
0.64 Belastingen overig	22	35	35	37	1	37	37	37
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	21.775	22.077	22.579	23.673	1.094	23.370	23.188	23.759
0.8 Overige baten en lasten	61	0	0	0	0	0	0	0
3.4 Economische promotie	47	45	45	47	2	47	47	47
Totaal Baten	25.405	25.704	26.236	27.480	1.244	27.177	26.995	27.566
Lasten								
0.5 Treasury	115	146	146	256	110	331	455	627
0.61 OZB woningen	64	67	67	67	0	67	67	67
0.8 Overige baten en lasten	343	698	673	203	-470	222	237	304
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	523	911	886	526	-360	620	759	997
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	0	4	4	4	0	4	4	4
Totaal Stortingen	0	4	4	4	0	4	4	4
Gerealiseerd resultaat	24.882	24.789	25.346	26.950	1.605	26.554	26.232	26.565

Verschillenanalyse 2026 - 2027

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2026	Bedrag	voordeel - nadeel +
0.61	Hogere OZB-opbrengsten 'Woningen' door de indexering van de tarieven.	-86	voordeel
0.62	Hogere OZB-opbrengsten 'Niet-woningen' door de indexering van de tarieven.	-61	voordeel
0.7	Voordeel vanwege een hogere uitkering vanuit het Gemeentefonds.	-1.094	voordeel
	overige verschillen	-3	voordeel
	Totaal mutaties baten	-1.244	
Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2026	Bedrag	voordeel - nadeel +
0.5	Stijging vanwege hogere rentelasten, voornamelijk door een hogere rente-last op de langlopende leningen.	110	nadeel
0.8	Vrijval Oekraïne en prijsindexatie voordeel	-470	voordeel
	Totaal mutaties lasten	-360	
	Totaal mutaties baten en lasten	-1.604	
Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2026	Bedrag	voordeel - nadeel +
	Diversen	-4	voordeel
	Totaal mutaties reserves	-4	

PROGRAMMA 8 OVERHEAD

Portefeuillehouder	Thema
Agnes Jongerius	Juridische zaken, integriteit, personeel, privacy en informatiebeveiliging
Dick Stapel	Bedrijfsvoering

Omschrijving

Dit programma biedt inzicht in de overheadkosten van de gemeente Oudewater. Volgens de BBV-regelgeving worden deze lasten (en baten) apart inzichtelijk gemaakt. Het betreft een meer financieel-technisch programma waaraan geen specifieke programmadoelen zijn gekoppeld.

Taakveld	Omschrijving
0.4 Overhead	Tot dit taakveld behoren de kosten van overhead, d.w.z. alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces: - leidinggeven primair proces (hiërarchisch) - financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie, waaronder planning & control, verantwoording en auditing - personeel en organisatie en organisatie- en formatieadvies - inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement) - juridische zaken - bestuurszaken - informatievoorziening en automatisering - facilitaire zaken en huisvesting - documentaire informatievoorziening - managementondersteuning en secretariaten primair proces

Actuele ontwikkelingen en beleidsaanpassingen

Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijzigingen	Begroting 2027	Verschil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten								
0.4 Overhead	50	25	25	25	0	25	25	25
Totaal Baten	50	25	25	25	0	25	25	25
Lasten								
0.4 Overhead	6.369	7.236	7.660	8.332	672	8.266	8.027	8.028
Totaal Lasten	6.369	7.236	7.660	8.332	672	8.266	8.027	8.028
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	0	0	322	346	24	237	0	0
Totaal Onttrekkingen	0	0	322	346	24	237	0	0
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	0	3	3	3	0	3	3	3
Totaal Stortingen	0	3	3	3	0	3	3	3
Gerealiseerd resultaat	-6.319	-7.214	-7.316	-7.965	-648	-8.007	-8.005	-8.006

Verschillenanalyse 2026 - 2027

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2026	Bedrag	voordeel - nadeel +
	Totaal mutaties baten	0	
Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2026	Bedrag	voordeel - nadeel +
0.4	Dit nadeel komt door de hoger uitgevallen SOK-bijdrage van Oudewater aan Woerden.	639	Nadeel
0.4	Tijdelijke huisvesting Cultuurhuis doordat de kapitaallasten in gaan vanaf 2027 voor 234K, daarnaast een voordeel software en uitvoeringskosten (130K).	104	Nadeel
0.4	Diverse posten waaronder het wegvallen van een post omtrent proceskosten die wel was begroot in 2026 maar niet meer van toepassing is in 2027.	-71	voordeel
	Totaal mutaties lasten	672	
	Totaal mutaties baten en lasten	672	
Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2026	Bedrag	voordeel - nadeel +
0.4	Onttrekking reserve Klepper	24	nadeel
	Totaal mutaties reserves	24	

BBV-INDICATOREN

Alle gemeenten zijn verplicht om een aantal specifieke beleidsindicatoren op te nemen in Begroting en Jaarrekening. Deze zogenaamde BBV-indicatoren gaan bijvoorbeeld over het aantal winkeldiefstallen, het schoolverzuim onder jongeren of het aantal nieuwgebouwde wonen. Samen geven ze een indruk van de prestaties van de gemeente op terreinen als veiligheid, onderwijs of woningbouw. De indicatoren zijn door het Rijk geselecteerd en reflecteren dus niet noodzakelijkerwijs de speerpunten van college en raad.

Hieronder volgen de BBV-indicatoren. Ze zijn gegroepeerd per thema: 1) bedrijfsvoering (eigen gegevens), 2) bedrijfsvoering/dienstverlening, 3) fysiek/ruimte en 4) sociaal. De gegevens zijn grotendeels afkomstig van Waarstaatjegemeente.nl, met per indicator een nadere bronvermelding. Er is voor gekozen om waar mogelijk de cijfers over de afgelopen vijf jaar te laten zien. In sommige gevallen zijn deze cijfers echter nog niet bekend, of enkel voor Nederland en niet voor Oudewater. In die gevallen staat er g.g. (geen gegevens) in de tabel.

1. Bedrijfsvoering (eigen gegevens)

Indicator	Eenheid	Bron	Locatie	2021	2022	2023	2024	2025	2026 (begroting)	2027 (begroting)
Formatie	fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	Oudewater	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Bezetting	fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	Oudewater	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Apparaatskosten	€ per inwoner	Eigen gegevens	Oudewater	703	668	686	832	929	719	946
Externe inhuur	% van personeelskosten (incl.inhuur) besteed aan inhuur	Eigen gegevens	Oudewater	62,6	50,4	60,7	67,0	68,8	59,3	49,8
Overhead	% van totale lasten	Eigen gegevens	Oudewater	16,4	15,9	18,7	17,8	18,8	20,5	20,6

2. Bedrijfsvoering/dienstverlening (programma's 1 en 7)

Indicator	Eenheid	Bron	Locatie	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Demografische druk	% inwoners jonger dan 20 én ouder dan 64 per 100 inwoners 20-65 jaar	CBS-ABF	Oudewater	78,9	80,0	79,7	79,9	80,4	81,2
			Nederland	70,1	70,3	70,3	70,4	70,7	71,3
Vernielingen en misdrijven	per 1.000 inwoners	CBS	Oudewater	3,5	3,4	2,9	3,4	3,9	gg
			Nederland	6,1	6,0	5,8	5,7	5,7	gg
Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	CBS	Oudewater	2,0	1,5	1,5	1,0	2,4	gg
			Nederland	1,4	1,4	1,3	1,2	1,2	gg
Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	CBS	Oudewater	0,0	0,0	0,5	0,5	0,5	gg
			Nederland	1,8	2,3	2,5	2,2	2,1	gg
Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	CBS	Oudewater	2,0	2,5	1,5	2,0	2,4	gg
			Nederland	4,4	4,5	4,2	4,4	4,6	gg
Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren (12-17 jaar)	Halt	Oudewater	7	3	7	15	8	gg
			Nederland	8	8	9	9	10	gg
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren 12-23 jaar	CBS	Oudewater	gg	gg	gg	gg	gg	gg
			Nederland	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	gg
Jongeren met een delict voor de rechter	% van alle jongeren 12-21 jaar	CBS	Oudewater	gg	gg	gg	gg	gg	gg
			Nederland	1	1	1	gg	gg	gg
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	Gemiddeld betaalde som van OZB, reinigingsheffing en rioolheffing in €	COELO	Oudewater	1007	1106	1.140	1.245	1.270	1.318
			Nederland	733	823	860	928	957	993
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Gemiddeld betaalde som van OZB, reinigingsheffing en rioolheffing in €	COELO	Oudewater	1039	1162	1.201	1.275	1.298	1.354
			Nederland	810	905	942	1.014	1.050	1.091

3. Fysiek/ruimte (programma's 2, 4 en 6)

Indicator	Eenheid	Bron	Locatie	2021	2022	2023	2024	2025
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	CBS	Oudewater	142	136	131	148	gg
			Nederland	164	152	148	148	gg
Banen	per 1.000 inwoners (15-64 jaar)	CBS/LISA	Oudewater	733,6	764,3	794,6	800,4	gg
			Nederland	807,6	827,6	839,9	850,2	gg
Func tiemenging	Verhouding tussen banen en woningen, >50 = meer banen dan woningen	CBS BAG/LISA	Oudewater	51,7	52,5	53,3	53,0	gg
			Nederland	53,4	53,9	54,3	54,5	gg
Vestigingen van bedrijven	per 1.000 inwoners (15-64 jaar)	LISA	Oudewater	211,2	220,2	228,4	230,7	gg
			Nederland	165,5	174,4	183,1	191,4	gg
Hernieuwbare elektriciteit	% van totale elektriciteit	waarstaatjegemeente.nl	Oudewater	17,6	28,4	33,6	37,4	gg
			Nederland	24,9	32,7	40,0	42,5	gg
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	BAG	Oudewater	0,7	9,2	13,2	25,3	gg
			Nederland	8,9	9,3	9,1	8,4	gg

4. Sociaal (programma's 3 en 5)

Indicator	Eenheid	Bron	Locatie	2021	2022	2023	2024	2025
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkende beroepsbevolking (15-75 jaar)	CBS	Oudewater	73,4	74,9	75,7	76,2	76,1
			Nederland	70,4	72,2	73,1	73,2	73,2
Werkloze jongeren	% onder 16-22-jarigen	CBS	Oudewater	gg	gg	gg	gg	gg
			Nederland	2	1	2	2	gg
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS	Oudewater	4	4	4	4	gg
			Nederland	6	6	6	6	gg
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	CBS	Oudewater	148,0	128,0	117,7	117,4	115,9
			Nederland	349,5	297,9	280,7	285,2	281,2
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners (15-64 jaar)	CBS	Oudewater	174,7	175,5	158,6	159,1	141,9
			Nederland	197,7	197,7	191,5	203,1	217,8
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	Oudewater	10,3	10,3	10,6	11,2	9,4
			Nederland	13,2	13,5	13,9	14,0	13,7
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	Oudewater	1,2	0,7	0,9	0,8	0,5
			Nederland	1,2	1,2	1,1	1,0	1,0
Clënten met een maatwerkvoorziening Wmo	per 10.000 inwoners	CBS GMSD Wmo	Oudewater	540	510	510	540	540
			Nederland	702	710	700	720	720
Niet-sporters	% bevolking 18+ die minder dan 1x per week sport	GGD/RIVM/CBS	Oudewater	gg	47,8	gg	42,1	gg
			Nederland	gg	46,4	gg	42,5	gg
Voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan onderwijs	DUO/Ingrado	Oudewater	1,1	0,9	1,8	1,0	gg
			Nederland	1,9	2,4	2,3	2,3	gg
Absoluut verzuim	Aantal niet ingeschreven leerplichtigen per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	Oudewater	gg	gg	gg	gg	gg
			Nederland	2,7	4,2	6,3	6,7	gg
Relatief verzuim	Aantal leerplichtigen met veelvuldig verzuim per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	Oudewater	13	14	17	11	gg
			Nederland	20	24	27	28	gg

PARAGRAFEN

PARAGRAAF 1 LOKALE HEFFINGEN

Wat is het doel van deze paragraaf?

Het totale pakket van gemeentelijke belastingen en heffingen bestaat uit een tiental verschillende belastingen, heffingen en rechten die worden gelegitimeerd door een belastingverordening die door de gemeenteraad is vastgesteld.

Deze paragraaf geeft een overzicht op hoofdlijnen van deze heffingen die bij de diverse programma's in de programmabegroting zijn geraamd. In het kort geven we aan welk beleid we in het begrotingsjaar gaan voeren ten aanzien van de lokale heffingen. Het lokale beleid wordt vastgesteld in de belastingverordeningen. Verder is een overzicht opgenomen van de geraamde opbrengsten, wordt aandacht besteed aan de lokale belastingdruk en aan het kwijtscheldingsbeleid.

Wettelijk kader en gemeentelijk kader

Ten aanzien van de heffingen onderscheidt de wet drie soorten:

- Belastingen: gedwongen betalingen aan de overheid waar geen rechtstreekse contraprestatie van de overheid tegenover staat. Ze kunnen aan een brede of specifieke doelgroep in rekening worden gebracht.
- Bestemmingsheffingen: deze dienen ter bestrijding van specifieke kosten. Voorbeelden zijn de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Deze heffingen mogen niet meer dan kostendekkend zijn.
- Rechten: een betaling waar een direct aanwijsbare contraprestatie van de overheid tegenover staat. Deze contraprestatie kan bestaan uit een product of dienst. Onderscheid kan worden gemaakt in onder meer gebruiksrechten (bijvoorbeeld haven- of marktgelden) en genotsrechten (waaronder leges). De hoogten van sommige rechten zijn landelijk bepaald. Verder geldt dat deze maximaal kostendekkend mogen zijn.

Naast het landelijk beleid is het volgende gemeentelijk beleid geformuleerd:

- De bestemmingsheffingen en rechten zijn in principe 100% kostendekkend. Dat is niet altijd het geval omdat er bijvoorbeeld wettelijke voorschriften zijn (wettelijke tarieven).
- De opbrengsten/heffingen worden in 2027 ten opzichte van 2026 verhoogd met 4,1%, uitzonderingen zijn:
- Rioolrechten 9,1% (5% waterbeleidsplan en 4,1% index);
- Kwijtscheldingsbeleid. Voor de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing kan kwijtschelding worden verleend aan personen (niet aan bedrijven). De gemeente Oudewater hanteert voor kwijtschelding de norm die door het Rijk gegeven wordt aan de gemeenten: 100% van de norm voor de bijstand. Bij een norm onder de 100% is er sprake van strenger beleid. Vrijwel alle inwoners die een aanslag gemeentelijke belastingen ontvangen en moeten rondkomen van een bijstandsuitkering of alleen een AOW-uitkering en geen vermogen hebben, komen op basis van deze norm voor kwijtschelding in aanmerking. De regelgeving voor de kwijtschelding is neergelegd in de Leidraad Invorderingswet 1990.

Kruissubsidiëring houdt in dat de legestarieven voor sommige diensten hoger worden gesteld ten einde de legestarieven voor andere diensten lager te kunnen houden. Omdat er geen heffingen zijn waarbij de opbrengsten hoger liggen dan de kosten is er geen sprake van kruissubsidiëring tussen verschillende soorten heffingen.

Op basis van de Notitie Overhead van de commissie BBV mag de methodiek voor het toerekenen van overhead aan lokale heffingen en rechten niet afwijken van de overige methodieken voor het toerekenen van overhead aan overige taakvelden van de begroting. Op basis van een afweging tussen een zo zuiver mogelijke toerekening en praktische uitvoerbaarheid hebben wij ervoor gekozen om de overheadkosten te

verdelen op basis van de loonkosten (exclusief inhuur) van de niet-overhead posten. Dit resulteert in een opslagpercentage op de loonkosten van 60% voor overhead.

Geraamde opbrengsten

	Baten begroting 2027	Baten begroting 2026	Baten rekening 2025
Belastingen en heffingen			
<i>A. Belastingen</i>			
1 Eigenaren woningen	2.499	2.413	2.308
Eigenaren niet-woningen	705	673	656
Gebruikers niet-woningen	475	446	441
2 Precariobelasting	37	35	22
3 Toeristenbelasting	47	45	47
Subtotaal A Belastingen	3.763	3.612	3.474
<i>B. Bestemmingsheffingen</i>			
1 Afvalstoffenheffing	1.562	1.514	1.421
2 Rioolheffing	2.563	2.337	2.153
Subtotaal B Bestemmingsheffingen	4.125	3.851	3.574
<i>C. Rechten</i>			
1 Leges burgerzaken	213	206	243
2 Begrafenisrechten	4	4	10
3 Marktgeden	29	29	22
4 Bruggeden	18	18	16
5 Omgevingsvergunningen	474	412	427
Subtotaal C Rechten	738	669	718
Totaal	€ x 1.000	€ 8.626	€ 8.132
			€ 7.766

Lokale lastendruk

De lokale lastendruk geeft voor de belangrijkste tarieven weer wat een inwoner van de gemeente betaalt en hoe deze tarieven zich het afgelopen jaar hebben ontwikkeld. De bedragen zijn gebaseerd op een fictief huishouden in een woning met een waarde voor het belastingjaar 2026 van € 565.000 en voor 2027 van € 590.000 (4,5% waardestijging). Dit is gerekend met de indexeringspercentages.

Onderstaande tabel toont de tarieven voor de afvalstoffenheffing. Deze zijn opgebouwd uit een vast bedrag per huishouden en een variabel bedrag per lediging.

In onderstaande tabel is gerekend met de vastgestelde tarieven conform de Belastingverordening 2026

	2027	2027	2026	2026
	1- persoons- huishouden	meerpersoons- huishouden	1- persoons- huishouden	meerpersoons- huishouden
1 OZB	635	635	609	609
2 Rioolheffing	484	484	444	444
3 Afvalstoffenheffing *	272	328	262	318
Totaal	€ 1.391	€ 1.447	€ 1.315	€ 1.371

* Betreft een inschatting van de hoogte van de afvalstoffenheffing op basis van het verwachte aantal aanbiedingen. Daarbij is uitgegaan van gemiddeld 4 aanbiedingen voor een éénpersoonshuishouden en 11 voor een meerpersoonshuishouden.

A. Belastingen

Ad 1 OZB

In onderstaande tabel zijn de OZB-tarieven 2027 opgenomen. De tarieven voor 2027 worden geheven als percentage van de getaxeerde waarde van woningen en niet-woningen, met als waardepeildatum naar peildatum 1 januari 2026.

De huidige prognoses wijzen op een gemiddelde waardestijging van 4,5% voor woningen en 2,5% voor niet-woningen. De tarieven zijn hierop gecorrigeerd. De werkelijke OZB-opbrengst kan uiteindelijk afwijken van de begrote opbrengst door:

Waardeontwikkeling van de onroerende zaken;

Te verwachten minder- en meeropbrengsten van respectievelijk sloop en nieuwbouw;

Waardevermindering als gevolg van bezwaar- en beroepsprocedures;

Toename van het aantal 'No Cure No Pay' bezwaren en de kostenvergoeding hiervan;

Leegstand van de bedrijven.

In december worden de OZB-tarieven definitief vastgesteld door de raad, deze kunnen daarom afwijken van de tarieven zoals hieronder opgenomen.

Tarief OZB	Begroting 2027	Begroting 2026	Rekening 2025
1 Woningen			
a Eigenaren	0,1077%	0,1087%	0,1163%
2 Niet-woningen			
a Eigenaren	0,3525%	0,3439%	0,3405%
b Gebruikers	0,2863%	0,2756%	0,2693%

Opbrengst OZB: De opbrengsten voor de OZB worden in 2027 met 4,1% index verhoogd.

Taak- veld	Begroting 2027	Begroting 2026	Rekening 2025
0.61 Eigenaren woningen	2.499	2.413	2.308
0.62 Eigenaren niet-woningen	705	673	656
0.62 Gebruikers niet-woningen	475	446	441
Totaal	€ x 1.000	€ 3.679	€ 3.532
		€ 3.405	

Ad 2 Precariobelasting

Onder de naam precariobelasting wordt een directe belasting geheven ter zake van het hebben van voorwerpen onder, op of boven de voor openbare dienst bestemde gemeentegrond.

Taak- veld	Begroting 2027	Begroting 2026	Rekening 2025
0.64 Opbrengst	€ x 1.000	€ 37	€ 35
		€ 22	

Ad 3 Toeristenbelasting

Onder de naam toeristenbelasting wordt een directe belasting geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente tegen een vergoeding in welke vorm dan ook, door personen die niet als ingezetene met een adres in de gemeente zijn ingeschreven in de basisregistratie personen.

Taak- veld			Begroting 2027	Begroting 2026	Rekening 2025
3.4	Opbrengst	€ x 1.000	€ 47	€ 45	€ 47

B. Bestemmingsheffingen

Ad 1 Afvalstoffenheffing

Voor de bestrijding van de kosten die samenhangen met het inzamelen en verwerken van afval is de gemeente bevoegd om de gemaakte kosten te verhalen. Voor het huishoudelijk afval (afval dat ontstaat vanuit particuliere huishoudens) wordt afvalstoffenheffing geheven.

Tarieven afvalstoffenheffing

Per 1 januari 2024 is, overeenkomstig het Grondstoffenbeleidsplan 2023-2026, de manier waarop de afvalstoffenheffing wordt geheven, veranderd. Vanaf dat moment bestaat de afvalstoffenheffing uit een vast deel en een variabel deel. Het vaste deel wordt aan het begin van het jaar geïnd. De hoogte van het variabele deel is afhankelijk van het aantal keer dat restafval wordt aangeboden. Dit deel wordt geïnd bij de belastingaanslag van het volgende jaar. De tarieven van de afvalstoffenheffing zijn met 4,1% geïndexeerd.

Taak- veld		Begroting 2027	Begroting 2026	Rekening 2025
Lasten				
7.3	Afval	1.423	1.400	1.288
2.1	Verkeer en vervoer	0	0	0
6.3	Inkomensregelingen	31	31	29
	btw-lasten te verhalen op btw-compensatiefonds	298	282	225
	Storting + /onttrekking -in de Voorz afvalstoffenheffing	-43	-19	106
	Totale lasten	1.709	1.694	1.648
Baten				
7.3	Afvalstoffenheffing inclusief teruggave/overige baten	1.562	1.514	1.421
7.3	Overige baten	147	180	227
7.3	Totale baten	1.709	1.694	1.648
	Saldo	€ 0	€ 0	€ 0
	Kostendekkendheidsgraad	100%	100%	100%

Dit resulteert in de volgende mutaties van de voorziening afvalstoffenheffing:
(stand per 1-1-2026 € 487.000)

2026	onttrekking	€ 19
2027	onttrekking	€ 44
2028	onttrekking	€ 44
2029	onttrekking	€ 122

Dit zijn indicatieve stortingen omdat de hoogten van diverse lasten en baten nog niet exact bekend zijn, zoals de teruggave afvalstoffenheffing (n.a.v. het aantal keren dat huisvuil is aangeboden) en de bijdrage uit het Afvalfonds.

Ad 2: Rioolheffing

Uit de rioolheffing bekostigt de gemeente de uitvoering van de drie gemeentelijke watertaken:

1. Het inzamelen en transporteren van stedelijk afvalwater;
2. Het inzamelen, transporteren en verwerken van hemelwater;
3. Het zorgdragen van grondwater om structureel nadelige gevolgen zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.

Volgend jaar verhogen we de water- en rioolheffing. Dit is nodig omdat op meerdere plekken in Oudewater we de riolering gaan vervangen. Toekomstige investeringen waar we nu financieel op aan het voorbereiden zijn, zijn noodzakelijke rioolvervangingen in bedrijventerrein Tappersheul en de wijk Klein Hekendorp. Door bodemdaling begint de riolering in Klein Hekendorp te verzakken, en moet deze worden vervangen. In 2024 heeft de gemeenteraad een meerjarige stijging van de water- en rioolheffing om deze investeringen te dekken vastgesteld.

Daarnaast nemen we maatregelen om wateroverlast te verminderen, waterkwaliteit te verbeteren, onze stad te verkoelen en droogte tegen te gaan. We nemen deze maatregelen om te voldoen aan onze doelstelling: in 2050 is Oudewater een klimaatbestendige gemeente. Meer informatie over de doelstellingen en uit te voeren maatregelen is te vinden in het Actieplan Klimaatbestendig Oudewater 2050.

De water- en rioolheffing stijgt in 2027 met 9,1% inclusief inflatiecorrectie. (4,1% index en 5% conform de vastgestelde strategie).

Taak- veld	Begroting 2027	Begroting 2026	Rekening 2025
Lasten			
7.2 Riolering	1.583	1.303	1.236
2.4 Economische havens en waterwegen	168	169	150
btw exploitatie en op investeringen	310	250	182
Storting in de voorzienig riolering	508	621	640
Totale lasten	2.569	2.343	2.208
Baten			
7.2 Doorberekende kosten huisaansluitingen	6	6	55
7.2 Rioolheffingen woningen	2.563	2.337	2.153
Totale baten	2.569	2.343	2.208
Saldo (=mutatie reserve; min = onttrekking)	€ 0	€ 0	€ 0
Kostendekkendheidsgraad	100%	100%	100%

De lasten nemen toe door de hogere extracomptabele doorbelastingen conform de BBV en de financiële verordening. Dit betreft met name de hogere doorbelasting van de btw op baggeren. De baten daarentegen stijgen conform de in 2024 vastgestelde wijziging van de heffing met 5% naast de index van 4,1%.

Dit resulteert in de volgende mutaties van de Voorziening riolering cf. raadsbesluit GWP Oudewater :
(stand per 1-1-2026 € 5.2878.000)

2026	storting	€ 601
2027	storting	€ 508
2028	storting	€ 471
2029	storting	€ 504

Oudewater heeft gekozen voor een grote stijging van de rioolheffing in de eerste jaren, zodat de rioolheffing daarna nagenoeg gelijk kan blijven. Het gevolg hiervan is dat de Voorziening riolering fors toeneemt om latere investeringen te dekken.

C. Rechten

In onderstaande tabellen is voor de verschillende rechten opgenomen wat de begrote baten en lasten zijn en wat de kostendekkendheid is. Nagestreefd wordt een kostendekkendheidsgraad van 100%. Zichtbaar is dat dit voor een aantal tarieven nog niet is gerealiseerd.

Ad 1 Leges burgerzaken

Onder de naam 'leges' wordt een aantal verschillende rechten geheven 'ter zake van het genot van door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten'. Sommige leges zijn niet voor 100% kostendekkend omdat er voorgeschreven wettelijke tarieven zijn (voorbeelden: uittreksels burgerlijke stand, reisdocumenten en rijbewijzen).

Taak- veld		Begroting 2027	Begroting 2026	Rekening 2025
	Lasten			
0.2	Burgerzaken	€ 549	€ 549	€ 570
	Totale lasten	€ 549	€ 549	€ 570
0.2	Baten	€ 213	€ 206	€ 243
	Saldo € x 1.000	-€ 336	-€ 343	-€ 327
	Kostendekkendheidsgraad	39%	38%	43%

Ad 2 Begrafenisrechten

Op basis van deze verordening worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats.

Taak- veld		Begroting 2027	Begroting 2026	Rekening 2025
	Lasten			
7.5	Begraafplaatsen	2	2	22
7.5	Baten	4	4	10
	Saldo € x 1.000	€ 2	€ 2	-€ 12
	Kostendekkendheidsgraad	200%	200%	45%

nb: in 2025 eenmalig extra budget van 35 k voor vervolgonderzoek begraafplaatsen en actualiseren begraafplaatsinformatie en administratie.

De kostendekkendheid lijkt > 100% , dat is in de praktijk niet zo aangezien de kosten van de gemaakte uren van de buitendienst verwerkt zitten in de post 'dienstenovereenkomst Woerden'.

Ad 3 Marktgelden

Onder de naam marktgeld wordt een recht geheven voor het innemen van een standplaats.

Begrotingstechnisch zijn er geen bijzonderheden t.o.v. 2025. Als de markt maximaal bezet is, is er sprake van kostendekkendheid.

Taak- veld		Begroting 2027	Begroting 2026	Rekening 2025
	Lasten			
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	47	48	39
	Totale lasten	47	48	39
	Baten			
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	29	29	22
	Totale baten	29	29	22
	Saldo € x 1.000	-€ 18	-€ 19	-€ 17
	Kostendekkendheidsgraad	62%	60%	56%

Ad 4 Bruggelden

De doorvaart van de Hoenkoopse brug is per vaartuig verhoogd van € 3,- naar € 4,-. Met de opbrengst hiervan wordt een deel van de brugbediening bekostigd. Deze kosten zijn naar aanleiding van een aanbesteding met ingang van 2026 fors gestegen. Dit was meegenomen in de Voorjaarsrapportage 2026 en nu verwerkt in de meerjarenbegroting.

Taak- veld		Begroting 2027	Begroting 2026	Rekening 2025
	Lasten			
2.1	Verkeer en vervoer	102	49	87
	Totale lasten	102	49	87
2.4	Baten	18	18	16
	Saldo € x 1.000	-€ 84	-€ 31	-€ 71
	Kostendekkendheidsgraad	18%	37%	18%

Ad 5 Omgevingsvergunningen

Binnen het taakveld omgevingsvergunning is de kostendekkendheid afhankelijk van de baten.

Temporisering van de baten levert een lagere kostendekkenheid. Echter, hogere baten zijn meestal gekoppeld aan een grotere werklust, wat uiteindelijk kan leiden tot meer capaciteitsinzet. Gevolg hiervan is dat de kostendekkendheid dan niet wordt verhoogd maar gelijk blijft.

Taak- veld		Begroting 2027	Begroting 2026	Rekening 2025
Lasten				
8.3	Wonen en bouwen	787	787	512
	Totale lasten	787	787	512
Baten				
8.3	Wonen en bouwen	474	412	427
	Totale baten	474	412	427
Saldo € x 1.000		-€ 313	-€ 375	-€ 85
Kostendekkendheidsgraad		60%	52%	83%

D. Vergelijking met andere gemeenten

In de vergelijking met andere gemeentes in onderstaande tabel, zijn deze gegevens (nog) niet bekend. Dit betreffen dan ook de gegevens van vorig jaar.

Belastingsoort 2027	Oudewater	Woerden	Bodegraven- Reeuwijk	Montfoort	De Ronde Venen
OZB woningen	0,1077%	0,1053%	0,1123%	0,1003%	0,0721%
OZB niet-woningen	0,6388%	0,6906%	0,6846%	0,6816%	0,5007%
Afvalstoffenheffing					
Eenpersoonshuishouden	€ 272	€ 300	€ 290	€ 262	€ 295
Meerpersoonshuishouden	€ 328	€ 375	€ 356	€ 428	€ 396
Rioolheffing	€ 484	€ 363	€ 385	€ 335	€ 258

Geel: betreft oude gegevens

PARAGRAAF 2 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobebepaling beschrijft in hoeverre de gemeente in staat is om risico's op te vangen. Hiertoe gaat de paragraaf in op de ingeschatte risico's (het risicoprofiel) en de beschikbare financiële buffer om deze risico's op te vangen (de weerstandscapaciteit). Op basis van deze getallen kan vervolgens het weerstandsvermogen van de gemeente worden berekend.

Daarnaast gaat deze paragraaf in op een aantal financiële kengetallen. Samen geven de kengetallen inzicht in de brede financiële positie van de gemeente, oftewel de financiële gezondheid van de gemeente.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Het meest relevante wettelijke kader voor deze paragraaf is het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Deze beschrijft dat de paragraaf minimaal in moet gaan op de weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid hierover, evenals een aantal kengetallen en hun onderlinge verhouding.

Verder heeft de gemeente te maken met het toezicht van de provincie. Aan de hand van deze paragraaf beoordeelt de provincie of het lichte 'repressief toezicht' afdoende is of dat het zware 'preventief toezicht' vereist is. In het laatste geval gaat de gemeente niet langer volledig zelf over haar uitgaven, maar is voor alle grote uitgaven toestemming van de provincie nodig. In Nederland gebeurt dit zelden.

In de Financiële Verordening staat hoe de gemeente Oudewater omgaat met risico's en het weerstandsvermogen. De raad heeft de laatste versie van de Verordening vastgesteld in juli 2025.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De gemeente heeft een financiële buffer om risico's op te vangen: de beschikbare weerstandscapaciteit.

De weerstandscapaciteit per eind 2027 is iets lager dan per eind 2026.

Bedragen x € 1.000		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Algemene reserve	incidenteel	8.703	10.679	8.317	8.324	8.331	8.337
Algemene reserve grondbedrijf	incidenteel	-	-	1.750	1.750	1.750	1.750
Reserve Sociaal Domein	incidenteel	450	450	450	450	450	450
Stille reserves	incidenteel	-	-	-	-	-	-
Onbenutte belastingcapaciteit	structureel	700	700	723	723	723	723
Onvoorzien	structureel	-	-	-	-	-	-
Totaal	Totaal	9.853	11.829	11.240	11.247	11.254	11.260

De weerstandscapaciteit bestaat uit een aantal onderdelen:

- De algemene reserve is het deel van het eigen vermogen dat de gemeente zonder beperkingen kan gebruiken om tegenvallers op te vangen. Dit vormt het grootste deel van de weerstandscapaciteit van Oudewater. Hieronder vallen dus niet de bestemmingsreserves waarvoor in de Begroting een specifiek doel is opgenomen.
- De reserve Sociaal Domein is bedoeld ter dekking van eventuele tegenvallers in het sociaal domein. Omdat deze risico's ook mee worden genomen in het overzicht van de geïnventariseerde risico's, kan deze reserve ook meegenomen worden bij de bepaling van de weerstandscapaciteit. Er is namelijk nog geen concrete bestemming voor dit geld.
- Sommige bezittingen van de gemeente zijn meer waard dan hoe ze in de boekhouding zijn opgenomen. De meerwaarde van die bezittingen heten stille reserves. De gemeente Oudewater waardeert deze vanwege hun speculatieve karakter op 0.
- Het is een mogelijkheid om een post onvoorzien in de Begroting op te nemen ter dekking van onvoorziene begrotingsuitgaven. De gemeente Oudewater kiest hier niet voor.
- Onbenutte belastingcapaciteit is het bedrag dat de gemeente kan verkrijgen door de OZB naar 120% van het landelijk gemiddelde te verhogen. Dit niveau wordt het 'redelijk peil' genoemd. Dit is in lijn met de artikel 12-norm van het Rijk die gebruikt wordt als een gemeente in zware financiële problemen komt. Onderstaande tabel laat de nadere berekening van dit bedrag zien.

Uit het overzicht blijkt dat er aanzienlijk meer incidentele dan structurele dekking is. Dat is geen probleem: de gemeente kan ook structurele risico's dekken vanuit incidentele budgetten. Dit gebeurt door structurele risico's dubbel mee te laten tellen bij de berekening. De insteek is dat de impact van een risico gaandeweg afneemt doordat de gemeente maatregelen neemt. De impact is dan in het eerste jaar 100%, in het tweede jaar 75%, in het derde jaar 25% en in het vierde jaar 0. Bij elkaar is dit 200%: vandaar het 'dubbel' mee laten tellen. Via deze route kan de gemeente dus ook structurele risico's dekken vanuit incidentele budgetten.

Bedragen x € 1.000	Baten begroting 2027	Tarief OZB	Totale WOZ-waarde
Eigenaren woningen	2.453	0,1079%	2.273.341
Eigenaren niet-woningen	718	0,3436%	208.950
Gebruikers niet-woningen	491	0,2754%	178.331
Totale baten	3.662		2.660.621
Art. 12-norm	0,1648%		
Maximale baten (0,1648% x totale WOZ-waarde)	4.385		
Onderdekking rioolheffing	-		
Onderdekking afvalstoffenheffing	-		
Onbenutte ruimte (maximale totale baten)	723		

Risico's

Deze paragraaf biedt inzicht in het risicoprofiel van de gemeente. Dit is het geschatte totaalbedrag aan risico's dat de gemeente loopt.

Het risicoprofiel per eind 2027 is hoger dan bij de Begroting 2026 is opgesteld. Dit wordt veroorzaakt door een actualisatie van de risico's en met name de grondexploitatie Statenland. Op basis van de Monte Carlo berekeningen is er 1.750 miljoen vanuit de Algemene Reserve gestort in de Algemene Reserve Grondbedrijf.

Onderstaande tabel toont de belangrijkste geïnventariseerde risico's. Dit zijn risico's die ook na toepassing van beheersmaatregelen worden ingeschat op € 100.000 of meer én waarvoor niet al een voorziening of reserve bestaat. Samen vertegenwoordigen ze 98% van het totaal. De risico's kleiner dan € 100.000 zijn als aparte regel onderaan de tabel opgenomen.

Risico	Omschrijven als	Geschatte kans van voorkomen
Zeet klein	Zeet onwaarschijnlijk	5%
Klein	Onwaarschijnlijk	25%
Gemiddeld	Aannemelijk	50%
Groot	Waarschijnlijk	75%
Zeet groot	Zeet waarschijnlijk	95%

Per risico is de maximale financiële impact en de kans dat het risico zich kan voordoen ingeschat.

Het weerstandsvermogen dient om risico's af te dekken waarvoor nog geen voorziening is getroffen of waarvoor geen verzekering is afgesloten. De risico's zijn navolgend gekwantificeerd en toegelicht.

Program- ma	Omschrijving	Toelichting	Beheersmaatregel	Maat- regel	Impact (Bedrag uitge- x voerd € 1.000)	Kans I/S *	Kans x omvang (Bedrag x € 1.000)
6	Grondexploitaties	Binnen de grondexploitaties bestaan risico's op o.a. kostenstijgingen, lagere opbrengsten en langere exploitatieperiodes. In het MPG (Meerjarenperspectief Grondbedrijf) zijn deze risico's via een Monte Carlo simulatie berekend.	Projectbeheersing van de grondexploitaties, sturing op de (financiële) uitkomst.	Ja			1.750
3	Maatwerk jeugd	Toenemende kosten jeugdzorg Doordat jeugdzorgtaken 'open einde regelingen' zijn, is geen zekerheid te krijgen en geen grens te stellen aan het aantal aanvragen voor ondersteuning. Een specifieke oorzaak voor dit risico is dat andere organisaties dan de gemeenten (mn SAVE en	Beheersing via periodieke monitor sociaal domein. Bij afwijkingen worden zo mogelijk maatregelen getroffen om de kostenstijging te beperken.	Ja	400	50% S	400

Program- ma	Omschrijving	Toelichting	Beheersmaatregel	Maat- regel uitge- voerd	Impact (Bedrag x € 1.000)	Kans I/S *	Kans x omvang (Bedrag x € 1.000)
		de huisartsen) jeugdigen kunnen indiceren voor hulpverlening. Ook speelt hier de beperkte beschikbaarheid van aanbieders een rol, wat een opwaarts effect kan hebben op de tarieven. Trend is dat de prijzen jaarlijks harder stijgen dan de inflatiebijstelling waarvoor wij als gemeente gecompenseerd worden via de Algemene Uitkering.					
3	WMO	Toenemende kosten door (dubbele) vergrijzing en tariefstijging. Trend is dat de prijzen jaarlijks harder stijgen dan de inflatiebijstelling waarvoor wij als gemeente gecompenseerd worden via de Algemene Uitkering.	Mogelijke maatregel in het volume van de verstrekking, aantal uur per week dat Huishoudelijke hulp verstrekt wordt. Onderzoeken welke ruimte de wet biedt. Andere maatregelen onderzoeken met sociaal team.	Nee	400	50%	S 400
6	De Klepper	Project is complexer dan vooraf ingeschat, wat kan leiden tot extra kosten.	Uitgangspunten worden opnieuw beoordeeld of verhelderd en opgenomen in de vervolgaanpak	Nee	800	50%	I 400
2	IBOR - Riolering	IBOR budgetten zijn mogelijk ontoereikend bij noodzakelijk onderhoud.	Het aanvullend benodigde onderhoudsbudget kan worden bijgeraamd in de begroting of tussentijdse P&C producten. Binnen de afspraken met de raad is hiervoor ruimte.	Ja	200	75%	S 300
7	Gemeentefonds	Vanaf 2023 heeft een herverdeling van het gemeentefonds plaatsgevonden, waarbij wij voordeelgemeente zijn voor € 42 per inwoner. Hierdoor is van 2023-2025 de algemene uitkering in 3 stappen verhoogd met uiteindelijk structureel € 37,50 per inwoner. Op dit 'plafond' werd het voordeel bevroren t/m 2026 om de effecten nader te analyseren. Mogelijk wordt de verdere verhoging tot € 42 per inwoner vanaf 2028 vervolgd. Door nieuwe analyses op het verdelingsmodel kan een voordelig of nadelig effect ontstaan.	Geen beheersmaatregel, wel periodieke monitoring bij verschijnen nieuwe circulaires.	Nee	200	50%	S 200
5	Zwembad	Hogere kosten voor nieuw zwembad door gestegen prijzen en vertraging project	Afspraken met SBZO	Nee	400	50%	I 200
7	Wethouderspensioenen	De benodigde voorziening voor wethouderspensioenen wordt actuarieel berekend en is sterk afhankelijk van de renteontwikkelingen. Een rentedaling kan zorgen dat een aanvullende storting nodig is om de voorziening voor wethouderspensioenen weer op het benodigde niveau te krijgen. Ook de overgang van wethouderspensioenen naar het ABP kan gevolgen hebben.	Geen	Nee	160	50%	S 160
div.	Onderhoud Vastgoed	Beperkt beleid, te lage onderhoudsbudgetten en	analyse van stand van zaken is deels gedaan, eerste wijzigingen	Nee	160	50%	S 160

Program- ma	Omschrijving	Toelichting	Beheersmaatregel	Maat- regel uitge- voerd	Impact (Bedrag x € 1.000)	Kans I/S *	Kans x omvang (Bedrag x € 1.000)
		bedrijfsinrichting rondom maatschappelijk accommodaties kan leiden tot extra kosten, ongeplande kwaliteitsverlaging en technische schade.	zijn doorgevoerd. Lange termijn oplossing staat op de agenda.				
3	Werk en inkomen	Doordat de door de gemeente uitgevoerde taken op het gebied van werk & inkomen 'open einde regelingen' zijn, is geen zekerheid te krijgen en geen grens te stellen aan het aantal aanvragen om voor een uitkering in aanmerking te komen. Daarnaast wordt begroot op basis van een BUIG-budget dat wij van het rijk ontvangen in april van het voorgaande jaar. Dit wordt nadien nog 3x bijgesteld tot het definitieve bedrag. Dit kan zowel positief als negatief uitvallen.	* Adequaats begroten door zowel Ferm Werk als gemeente * juiste ervaringscijfers genereren * prognoses opstellen * juiste informatie verwerven over arbeidsmarktontwikkelingen en instroom statushouders * actuele budgetoverzichten bijhouden * krachtige inzet op uitstroombesleid via prestatieafspraken en de opgaven werk & inkomen en integratie statushouders * scherpe analyse van de kwartaalrapportages van FermWerk	Ja	160	50%	S 160
2 en 6	Urenschrijven	In de begroting rekenen wij met een bepaald aantal uren dat declarabel is op investeringen, kostenverhaal en projecten. Het risico is aanwezig dat minder declarabele uren gemaakt worden dan begroot.	Opstellen teamplannen, sturing op declarabele uren en herijking van werkzaamheden.	Nee	80	75%	S 120
2	IBOR - Meldingen Openbare Ruimte	De toename in meldingen hebben een negatief effect op de effectieve inzet van middelen en personeel. Inzet van geld en capaciteit voor meldingen heeft een negatief effect op de beschikbare middelen voor regulier onderhoud.	1. Maatregelen voor het inlopen van achterstanden in onderhoud per beheerdiscipline. 2. Communicatie over vertragingen en capaciteitsproblemen, om dubbele meldingen te voorkomen.	Nee	80	75%	S 120
1	Personeel en Organisatie	Kwalitatieve en/of kwantitatieve mismatch tussen gevraagde omvang en competenties van de formatie ten opzichte van de aanwezige omvang en competenties. Ook ziekteverzuim leidt tot hogere uitval van medewerkers. Dit kan ook leiden tot hoge kosten voor inhuur.	Constance aandacht van het management voor omvang en de kwaliteit van de formatie en sturing op inhuur. Opleidingsmogelijkheden bieden, zoals via de Groene Hart academie.	Ja	80	50%	S 80
7	Rente	Bij crisis/ inflatie is er kans op een rentestijging hetgeen gevolgen heeft voor de begroting	Temporiseren of verminderen van investeringen en/of uitgaven.	Nee	80	50%	S 80
1	Continuïteit ICT voorzieningen	Externe aanvallen (Hacking / DDOS-aanvallen), stroomstoringen. ICT architectuur is kwetsbaar met als gevolg een instabiele of niet werkende netwerkomgeving. Continuïteit van dienstverlening en werkprocessen komt hiermee in gevaar.	1. Aandacht voor gevaren van bijv. phishingmails in de organisatie. 2. Uitwijkmogelijkheden inrichten. 3. Analyse van ICT-architectuur. 4. Meer samenwerken in plaats van zelf ontwikkelen. 5. Crisisplan schrijven en oefenen crisis. 6. Aanpakken kwetsbaarheden.	Ja	160	50%	I 80
4	Onderwijshuisvesting	De gemeente heeft een wettelijke financiële taak ten aanzien van het herstel van constructiefouten in schoolgebouwen. Als bij de bouw van nieuwe schoolgebouwen sprake is van constructiefouten; dit kan	Indien een aanvraag wordt ingediend om de vergoeding van de herstelkosten van de constructiefouten: onderzoek naar de vraag of er inderdaad sprake is van constructiefouten. Daarnaast onderzoek naar de	Nee	200	25%	I 50

Program- ma	Omschrijving	Toelichting	Beheersmaatregel	Maat- regel uitge- voerd	Impact (Bedrag x € 1.000)	Kans I/S *	Kans x omvang (Bedrag x € 1.000)
		(financiële) consequenties voor de gemeente hebben.	verhaalbaarheid van de kosten op aannemer, architect en/of eventuele rechtsopvolgers. Ook onderzoek naar de rol en de verantwoordelijkheid van de school als bouwheer en van de rol van de gemeente.				
3	Inkoop Jeugdzorg	Vanaf 2027 wordt de verloopt de inkoop van jeugdzorg via een nieuwe Gemeenschappelijke Regeling met een eigen bestuur. De kosten hiervan zullen hoger liggen dan in de huidige situatie.	Geen	Nee	40	50%	S 40
6	Claims ivm ruimtelijke ontwikkelingen	Ruimtelijke ontwikkelingen kunnen leiden tot claims bij de gemeente, die niet altijd verlegd kunnen worden naar ontwikkelende partijen.	Geen	Nee	80	25%	I 20
7	Leningen / Garantstellingen	De gemeente staat garant voor leningen aan instellingen met een maatschappelijk belang. Uitstaande leningen worden mogelijk niet terugbetaald of uitstaande garanties worden aangesproken doordat de betreffende partij in financiële problemen komt. Een groot deel van de garantstellingen heeft betrekking op leningen aan woningcorporaties die via het WSW worden geborgd. Als gemeente hebben wij hierbij een achtervangpositie.	Geen	Nee	400	5%	I 20
2	IBOR - Openbare verlichting	Een deel van het verlichtingsareaal is sterk verouderd en de constructieve veiligheid is niet inzichtelijk.	Lichtmasten ouder dan 40 jaar worden op basis van kriticiet geprioriteerd en in een vervangingsprogramma opgenomen.	Nee	80	25%	I 20
Overhead	Juridische zaken	Juridische kwaliteit van het handelen van de gemeente voldoet niet; kwaliteitsnormen worden niet altijd gehaald en regelgeving is niet (volledig) actueel, de gemeente voldoet niet aan alle wet- en regelgeving door achterstand implementatie wet- en regelgeving. Geen/minimale inzet op juridische kwaliteitszorg	Geen	Nee	80	25%	I 20
6	Legesopbrengsten	Teruglopende bouwactiviteiten of uitstel van projecten kunnen leiden tot lagere opbrengsten van bouwleges.	Geen	Nee	80	25%	I 20
2	IBOR - Elektrische installaties	De elektrische installaties van de gemeente (ook buiten IBOR) zijn niet aantoonbaar elektrisch veilig. Veilig werken cf. de regelgeving is niet mogelijk doordat geen Installatieverantwoordelijke binnen de gemeente is aangewezen en er geen handboek voor aanwezig is.	Geen	Nee	200	5%	S 20
7	Verbonden Partijen	Onvoldoende grip op verbonden partijen (zowel geld als beleid), mede door beperkte invloed door minderheidspositie.	Betere lobby cq inschatting gevolgen van meerderheidsbesluiten	Nee	40	25%	S 20

Program- Omschrijving ma	Toelichting	Beheersmaatregel	Maat- Impact regel (Bedrag uitge- x voerd € 1.000)	Kans I/S *	Kans x omvang (Bedrag x € 1.000)
Subtotaal risico's groter dan of gelijk aan € 100.000					4.840
Subtotaal risico's kleiner dan € 100.000					60
Totaal risico's					4.900

Niet kwantificeerbare risico's

Niet alle risico's zijn uit te drukken in geld. Dat wil niet zeggen dat zulke risico's de gemeente niet kunnen schaden. Denk hierbij met name aan gebeurtenissen die imagoschade tot gevolg hebben, zoals bijvoorbeeld datalekken of achterstallig onderhoud van wegen. Het spreekt voor zich dat dergelijke risico's om beheersmaatregelen vragen wanneer de impact ervan groot kan zijn. Het gaat bijvoorbeeld om:

- Juridische risico's / aansprakelijkheidsstelling
- Gewenste maatschappelijke effecten van het beleid worden niet bereikt
- Fraude- en integriteitsrisico's
- Continuïteitsrisico's

Net als elke organisatie loopt de gemeente Oudewater risico op fraude. Hiervoor is een frauderisicoanalyse uitgevoerd en wordt in de organisatie aandacht besteed aan het onderwerp integriteit.

Het 'continuïteitsrisico' is de kans dat de gemeente haar essentiële taken niet meer kan uitvoeren. Deze is momenteel beperkt gezien het positieve structurele Begrotingssaldo. Bovendien kennen gemeenten altijd het 'vangnet' van een artikel 12-status, waardoor de gemeente onder financiële curatele van het Rijk komt te staan (en dus niet failliet kan gaan). Aandachtspunt hierbij is wel de ontwikkeling van de schuldquote.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de financiële buffer van de gemeente en de financiële risico's die ze loopt. Het laat zien in hoeverre de gemeente risico's kan opvangen zonder direct te hoeven bezuinigen of beleid uit te stellen. De berekening is als volgt:

Weerstandsvermogen = beschikbare weerstandscapaciteit / benodigde weerstandscapaciteit.

In de Financiële Verordening is afgesproken dat het weerstandsvermogen minimaal op 1,4 moet liggen. Oftewel: de financiële buffer van de gemeente moet minimaal 1,4 keer groter zijn dan de financiële risico's die ze loopt. Door deze marge te nemen, is de gemeente beter in staat om risico's op te vangen.

Het totaalbedrag aan kwantificeerbare risico's bedraagt € 4.900.000.

Uit de tabel blijkt dat er voor de risico's voldoende dekking is vanuit de beschikbare weerstandscapaciteit. Het weerstandsvermogen bedraagt 2,3. Ook de komende jaren blijft het weerstandsvermogen naar verwachting boven de norm.

Bedragen x € 1.000	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Beschikbare weerstandscapaciteit	9.853	11.829	11.240	11.247	11.254	11.260
Ondergrens benodigde weerstandscapaciteit	2.580	2.870	4.900	4.900	4.900	4.900
Bovengrens benodigde weerstandscapaciteit (risico's x 1,4%)	3.612	4.104	6.860	6.860	6.860	6.860
Weerstandsvermogen ondergrens	3,8	4,1	2,3	2,3	2,3	2,3

Kengetallen

Financiële positie

Deze paragraaf gaat in op zes financiële kengetallen. Samen geven deze inzicht in de brede financiële positie van de gemeente, oftewel: hoe financieel gezond de gemeente is. Elk kengetal kent een aantal signaalwaarden die laten zien hoe veel of weinig risico de gemeente loopt. De signaalwaarden zijn vastgesteld in het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader van de provincie. Hieronder volgt eerst een duiding van de huidige status van de kengetallen. Vervolgens zijn de kengetallen stuk voor stuk nader uitgelegd.

In de begroting 2027 is de schuldquote van 148%. En stijgt de jaren hierna tot 180% in 2030. Dit is beide boven de signaleringswaarde van 130%. Door het verder ontwikkelen van het traject "Investeren in balans" proberen we de schuldquote naar beneden te krijgen. Een betere fasering en afstemming op financiële ruimte en beschikbare capaciteit is hierbij essentieel.

Kengetal	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
a1. netto schuldquote	80%	116%	149%	172%	191%	180%
a2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	79%	115%	148%	171%	190%	179%
b. solvabiliteitsratio	25%	17%	17%	14%	14%	14%
c. grondexploitatie	14%	4%	45%	42%	49%	49%
d. structurele exploitatieruimte	8,8%	1,2%	1,2%	-1,5%	-2,2%	-2,1%
e. belastingcapaciteit	118%	124%	125%	125%	125%	125%

Onderstaande tabel laat de signaleringswaarden zien.

Signaleringswaarden	Minste risico	Neutraal	Meeste risico
a1. netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
a2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90 - 130%	> 130%
b. solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
c. grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
d. structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
e. belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

a. netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote is de verhouding tussen de gemeentelijke schulden en jaarlijkse baten. Hoe hoger de schuldquote, hoe zwaarder de rentelasten en aflossingen drukken op de begroting. Bij een kengetal 130% is de schuld van de gemeente 1,3 keer zo hoog als de jaarlijkse baten.

Bij de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen worden de leningen van de gemeente aan derden niet meegenomen in de berekening.

b. solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio is de verhouding tussen het eigen vermogen en het vreemd vermogen. Hoe lager de solvabiliteitsratio, hoe financieel kwetsbaarder de gemeente is. Bij een kengetal van 20% heeft de gemeente 80% van haar bezittingen met schulden gefinancierd.

c. grondexploitatie

De grondexploitatie is de verhouding tussen de boekwaarde van de gemeentelijke bouwgronden in exploitatie en de totale jaarlijkse totale baten. Hoe hoger de boekwaarde, hoe meer geld van de gemeente er in 'grond' zit en hoe kwetsbaarder de gemeente is voor bijvoorbeeld waardedalingen. Bij een kengetal van 35% bedraagt de totale waarde van de gemeentelijke grond 35% van de jaarlijkse totale inkomsten van de gemeente.

d. structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte is de verhouding tussen de structurele baten en de structurele lasten. De incidentele baten en lasten worden hiervoor buiten beschouwing gelaten. Bij een kengetal van 0% of hoger heeft de gemeente een structureel sluitende begroting. Als het kengetal negatief is, zijn er onvoldoende structurele baten om de lasten te blijven dragen.

e. belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit is de verhouding tussen de gemeentelijke belastingdruk en landelijk gemiddelde belastingdruk. Hoe hoger de belastingcapaciteit, hoe meer de gemiddelde inwoner van Oudewater kwijt is aan OZB, afvalstoffen- en rioolheffing ten opzichte van de gemiddelde Nederlander. Het geeft daarmee een indicatie van de ruimte die er is om de belastingen te verhogen. Tegelijkertijd vormt de belastingcapaciteit geen 'harde' grens; de hoogte van belastingen is een politieke beleidskeuze.

PARAGRAAF 3 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

De gemeente is eigenaar en beheerder van kapitaalgoederen (assets) in de openbare ruimte. Met deze kapitaalgoederen, waaronder wegen, riolering, water, groen, constructies en gebouwen, biedt de gemeente ruimte voor activiteiten zoals wonen, werken en recreëren. Het beheer en onderhoud van deze kapitaalgoederen brengt jaarlijks aanzienlijke kosten met zich mee. Daar staat tegenover dat deze kapitaalgoederen een belangrijke waarde vertegenwoordigen en een substantieel deel vormen van het gemeentelijk vermogen.

Deze paragraaf bundelt de informatie over de gemeentelijke kapitaalgoederen. Het geeft een overzicht van:

- het beleidskader (verplichting BBV)
- de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties (verplichting BBV)
- de vertaling van de financiële consequenties in de begroting (verplichting BBV)
- het achterstallig onderhoud (verplichting Notitie materiële vaste activa van de Commissie BBV)
- de voortgang en ontwikkelingen
- de risico's

De financiële consequenties moeten zijn gebaseerd op reële ramingen, conform de Gemeentewet. Daarnaast wordt de gemeente op basis van het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader (GTK) beoordeeld op de mate waarin wordt voldaan aan de geldende wet- en regelgeving en het door de raad vastgestelde beleid. Ook wordt getoetst of de financiële effecten hiervan volledig en correct zijn verwerkt in de begroting. Deze paragraaf verschaft voor deze toetsing de belangrijkste informatie.

De totale lijst met te behandelen kapitaalgoederen is:

- Wegen (verplichting BBV)
 - Asfaltverhard
 - Elementenverharding
 - Verkeerskundige bebording
 - Straatreiniging
 - Gladheidbestrijding
- Riolering (verplichting BBV)
 - Riolering
 - Gemalen
- Water (verplichting BBV)
 - Watergangen, vijvers, singels, plassen
 - Baggeren
- Groen (verplichting BBV)
 - Bomen
 - Beplanting
 - Gras
- Constructies
 - Vaste en beweegbare bruggen
 - Onderdoorgangen
 - Beschoeiingen, kademuren en damwanden
- Meubilair
 - Speelvoorzieningen

- Recreatiefmeubilair
- Installaties
 - Openbare verlichting
 - Verkeersregelininstallaties
 - Electrakasten
- Gebouwen (verplichting BBV)

De omvang de kapitaalgoederen is altijd in ontwikkeling. In onderstaande tabel is weergegeven welke ontwikkeling er is geweest tussen 2024 en 2025. Wijzigingen in het te beheren areaal hebben invloed op de onderhoudskosten. Omvorming van bestaand areaal van het ene naar het andere kapitaalgoed leidt doorgaans tot beperkte financiële effecten. Uitbreiding van het areaal leidt daarentegen tot hogere onderhoudskosten. In deze paragraaf worden de areaaluitbreidingen voor 2025 en de bijbehorende dekking in de begroting beschouwd. Een belangrijke kanttekening daarbij is dat kleine areaalontwikkeling het gevolg kunnen zijn van verbetering van de data. Het traject 'Data op orde' en de daaruit volgende verbeteringen moet op de lange termijn zorgen voor meer consistente data.

Kapitaalgoed	Areaal 01-01-2026	Mutatie t.o.v. 1-1-2025	Financieel gedekt
Wegen	610.000 m2	0%	Nee
Constructies - Bruggen, onderdoorgangen en pontjes	341 st	0%	Nee
Constructies - Oeverconstructies	130.000 m1	-1%	Nee
Constructies - Duikers	10.000 m1	0%	Nee
Constructies - Vlonders en steigers	1.800 m2	-1%	Nee
Groen - Grassen en beplantingen	650.000 m2	0%	Nee
Groen - Bomen	8.400 st	5%	Nee
Riolering - Vrijverval	47.500 m1	0%	Ja
Water	310.000 m2	0%	Nee
Meubilair – Speeltoestellen	128 st	0%	Nee
Installaties - Openbare verlichting	2.600 st	0%	Nee
Installaties - Verdeelkasten	4 st	0%	Nee

2. Beleid per kapitaalgoed

Het beleidskader van de gemeente bevindt zich momenteel in een transitiefase. Als gevolg van de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden bestaande beleidsplannen omgezet naar de nieuwe wettelijke instrumenten: de omgevingsvisie, omgevingsprogramma's en het omgevingsplan. Voor een deel van de kapitaalgoederen zijn in het verleden geen beleidsplannen opgesteld waardoor hiervoor een duidelijk kader ontbreekt. De beleidskeuzes die de raad of het college van B&W binnen de nieuwe instrumenten maakt, kunnen verschillen per kapitaalgoed of gebied en vormen het kader voor het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen. In onderstaande tabel is per kapitaalgoed aangegeven binnen welk beleidsplan of omgevingsprogramma deze valt en of dit plan of programma vastgesteld is.

Vanwege het ontbreken van diverse beleidsplannen en omgevingsprogramma's is in 2026 gestart met de Herijking Openbare Ruimte om te komen tot een (tijdelijk) integraal beleidskader voor het beheer van de openbare ruimte.

Vervolgstappen

Constaterende dat het beleid voor de kapitaalgoederen niet op orde is, wordt stapsgewijs gewerkt aan het invullen van het beleidshuis conform de instrumenten onder de Omgevingswet; de omgevingsvisie, het omgevingsplan en omgevingsprogramma's. Zo wordt in 2026 al het Omgevingsprogramma Groen, Biodiversiteit en Klimaatadaptatie voorgelegd aan de gemeenteraad. Dit is een eerste stap naar een integraal omgevingsprogramma openbare ruimte. Hierin stellen we een heldere prioritering van opgaven, meetbare doelen en concrete maatregelen op om duidelijke keuzes te maken over het gebruik van de beschikbare ruimte en middelen. Zo houden we grip op de betaalbaarheid van onze openbare ruimte en kunnen we deze toekomstbestendig ontwikkelen. Daarnaast wordt voorgesteld om in 2027 de Herijking Openbare Ruimte te starten de besluiten en afspraken die binnen de Herijking Openbare Ruimte worden gemaakt, met de gemeenteraad, worden ook onderdeel van het omgevingsprogramma openbare ruimte.

Kapitaalgoed	Beleidsplan			Omgevingsprogramma		
	Aanwezig	Naam	Looptijd	Aanwezig	Naam	Looptijd
Wegen	Nee	-	-	Nee	XX	-
Constructies	Nee	-	-	Nee	XX	-
Groen	Nee	-	-	in voorbereiding	Omgevingsprogramma Groen, Biodiversiteit en Klimaatbestendig	-
Riolering	Ja	Actieplan Klimaatbestendig Oudewater 2050	nvt	in voorbereiding	Omgevingsprogramma Groen, Biodiversiteit en Klimaatbestendig	-
Water	Ja	Gemeentelijk Waterbeleidsplan	2020-2024	in voorbereiding	Omgevingsprogramma Groen, Biodiversiteit en Klimaatbestendig	-
Water	Ja	Actieplan Klimaatbestendig Oudewater 2050	nvt	in voorbereiding	Omgevingsprogramma Groen, Biodiversiteit en Klimaatbestendig	-
Meubilair	Nee	-	-	Nee	XX	-
Installaties	Nee	-	-	Nee	XX	-

3. Beheer per kapitaalgoed

Omschrijving (toelichting)

Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte wordt uitgevoerd binnen de door de raad vastgestelde beleidskaders. De vertaling van deze beleidskaders naar de praktijk wordt vastgelegd in beheerplannen. Actuele beheerplannen dragen bij aan een goede risicobeheersing, geven inzicht in de financiële positie en vormen de basis voor een realistische onderbouwing van de benodigde middelen. Conform de BBV moeten de hieruit voortvloeiende financiële gevolgen verwerkt worden in de begroting.

Door de raad vastgestelde beleidskaders ontbreken, hierdoor is het nog niet mogelijk om beheerplannen op te stellen. Onderstaande tabel geeft per kapitaalgoed weer welk beheerplan van toepassing is en of dit aanwezig is.

Excel-tabel

Kapitaalgoed	Beheerplan			
	Aanwezig	Naam	Looptijd	Financiële vertaling in paragraaf
Wegen	Nee	-	-	Nee
Constructies	Nee	-	-	Nee
Groen	Nee	-	-	Nee
Riolering	Nee	-	-	Ja
Water	Nee	-	-	Nee
Meubilair	Nee	-	-	Nee
Installaties	Nee	-	-	Nee

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteitsniveau en achterstand

Het voldoen aan een door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau geeft sturing aan het beheer en onderhoud. Wanneer onderhoud niet tijdig wordt uitgevoerd kan achterstallig onderhoud ontstaan. Bij achterstallig onderhoud voldoet een kapitaalgoed niet meer aan het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau of aan de wettelijke normen. Wanneer onderhoud niet kan worden uitgevoerd maar het kapitaalgoed blijft voldoen aan het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau en de wettelijke normen, is er sprake van uitgesteld onderhoud. Een door de raad vastgesteld kwaliteitsniveau ontbreekt, hierdoor is het rapporteren hierop onmogelijk. De wettelijke normen zijn wel inzichtelijk voor het beheer. Om toch een volledig beeld te vormen van de kwaliteit van de openbare ruimte worden de volgende beoordelingscriteria aangehouden:

1. De Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte (KOR) van CROW

Deze catalogus bevat de beeldmeetlatten voor het onderhoud van de openbare ruimte en kijkt naar hoe schoon of heel de kapitaalgoederen zijn. Een vastgestelde niveau ontbreekt, niveau B wordt als kader aangehouden om een beeld te kunnen vormen van de verzorgingsstaat van de openbare ruimte.

2. Technische normeringen

Voor de verschillende kapitaalgoederen zijn verschillende landelijke normeringen opgesteld waarmee de technische staat van het kapitaalgoed wordt bepaald. Veel gebruikte normeringen zijn de NEN2767 (conditiescore voor infrastructuur), NEN3140 (veiligheid van elektrische installaties), Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (veiligheid speeltoestellen) en de CROW 146/147 (visuele inspectie verhardingen)

Artikel 44, lid 1a, van het BBV schrijft voor dat voor achterstallig onderhoud een herstelplan wordt opgesteld en een voorziening wordt gevormd. Daarnaast bepaalt de *Notitie Materiële Vaste Activa* dat deze voorziening direct en volledig moet worden gevormd.

Onderstaande tabel geeft per kapitaalgoed weer wat de KPI van toepassing is voor het bepalen van het kwaliteitsniveau, wat het behaalde niveau is in 2025 en of er spraken is van achterstalligheid. De trendontwikkeling van het kwaliteitsniveau wordt in de volgende begroting meegenomen.

Excel-tabel

Kapitaalgoed	Kwaliteitsniveau		Niveau 2025	Afwijking	Trend (t.o.v. 2024)
	KPI	Norm			
Wegen - verharding	CROW KOR	≥90% niveau B	96%	6%	0%
	CROW 146/147*	≥90% niveau B	82% (inspectie '26)	-8%	9,50%
Wegen - bebording	CROW KOR	≥90% niveau B	93%	3%	-3%
Constructies	CROW KOR	≥90% niveau B	100%	10%	0%
	NEN2767	≥90% score 3	Niet inzichtelijk	-	-
Groen - gras	CROW KOR	≥90% niveau B	86%	-4%	-4%
Groen – bomen	CROW KOR	≥90% niveau B	92%	2%	-1%
Groen - beplanting	CROW KOR	≥90% niveau B	95%	5%	-1%
Riolering	CROW KOR	≥90% niveau B	89%	-1%	5%
Riolering - gemalen	NEN3140	100%	±95%	±-5%	5%
Water	CROW KOR	≥90% niveau B	99%	9%	-1%
Meubilair	CROW KOR	≥90% niveau B	95%	5%	3%
	Warenwet	0% bevindingen met prioriteit 1-3	0%	0%	0%
Installaties – openbare verlichting	CROW KOR	≥90% niveau B	81%	-9%	-3%
	NEN3140	100%	Niet inzichtelijk	-	-
Installaties – verdeelkasten	CROW KOR	≥90% niveau B	98%	8%	-1%
	NEN3140	100%	Niet inzichtelijk	-	-

* 2 jaarlijkse inspectie, even jaren ('22, '24, '26, etc.)

Omschrijving (toelichting)

Hierna wordt per kapitaalgoed aangegeven of er sprake is van achterstalligheid of uitgesteld werk, wat de eventuele omvang is, of een er een herstelplan is en wat en de risico's zijn.

- Wegen – verharding
 - Status: Achterstalligheid in groot onderhoud en vervanging
 - Oorzaak: Onvoldoende middelen
 - Fysieke omvang: 150.000-200.000m²
 - Financiële omvang: 5-10mln.
 - Herstelplan: Nee
 - Risico's: Claims, letselschade, afsluitingen, noodreparaties, mindering beschikbaarheid
- Wegen – bebording

- Status: Uitgesteld werk t.a.v. dagelijks onderhoud en vervanging
 - Oorzaak: Onvoldoende middelen
 - Fysieke omvang: niet inzichtelijk
 - Financiële omvang: 5-10k
 - Herstelplan: Nee
 - Risico's: Claims, letselschade.
- Constructies
 - Status: Niet inzichtelijk, de conditiemetingen voor de constructies zijn niet goed inzichtelijk en de resultaten zijn daarmee niet te presenteren. Oorzaak, omvang en risico's zijn daarmee niet te bepalen.
- Groen – gras
 - Status: -
- Groen – bomen
 - Status: -
- Groen – beplanting
 - Status: -
- Riolering
 - Status: -
- Riolering – gemalen
 - Status: Achterstalligheid in het voldoen van de centrale verdeelkasten aan de NEN3140
 - Oorzaak: Onvoorzien in beheer
 - Fysieke omvang: enkele tientallen
 - Financiële omvang: 50-75k
 - Herstelplan: Ja
 - Risico's: Elektrocutie
- Water
 - Status: Uitgesteld werk t.a.v. uitvoering baggerwerk
 - Oorzaak: Juridische procedure bij aanbesteding baggeren
 - Fysieke omvang: n.t.b.
 - Financiële omvang: 400-600k
 - Herstelplan: Ja
 - Risico's: Aanschrijving Waterschap, financiële overschrijding bij herstel
- Meubilair
 - Status: Voldoet
- Installaties – openbare verlichting
 - Status: Achterstalligheid in de vervanging
 - Oorzaak: onvoldoende financiële middelen en capaciteit
 - Fysieke omvang: 750 (29%) masten / 1940 (56%) armaturen
 - Financiële omvang: 1.5-2.0mln.
 - Herstelplan: Nee
 - Risico's: Elektrocutie, omvallen, niet functioneren
- Installaties – verdeelkasten
 - Status: Voldoet

Vervolgstappen

Door het ontbreken van een vastgesteld kwaliteitsniveau kan niet gerapporteerd worden op de gemeentelijke normen. Middels de Herijking Openbare Ruimte moet een kwaliteitsniveau worden vastgesteld. Bij enkele kapitaalgoederen is daarnaast sprake van uitgesteld werk of achterstalligheid waarbij ook de herstelplannen ontbreken. Ook om die reden wordt voorgesteld om in 2027 de Herijking Openbare Ruimte te starten. In deze herijking zal de wijze waarop de achterstalligheid en het uitgestelde werk moet worden aangepakt besproken worden. Specifiek voor de aanpak van de achterstalligheid bij de openbare verlichting wordt een raadsvoorstel aangeboden.

4. Financiën per kapitaalgoed

Het BBV schrijft voor dat de financiële consequenties van het beleidskader moeten worden verwerkt in de begroting. Daarnaast stelt het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader (GTK) dat de financiële effecten van het door de raad vastgestelde beleid volledig in de begroting moeten zijn opgenomen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt naar de volgende onderdelen:

- **Exploitatie, voorzieningen, reserves:**
Deze middelen vormen de basis voor het uitvoeren van onderhoud aan de gemeentelijke kapitaalgoederen en geven inzicht in de kosten per kapitaalgoed. Toevoegingen aan en onttrekkingen uit voorzieningen maken daarnaast inzichtelijk hoe middelen worden ingezet voor onderhoud.
- **Investerings:**
Investerings zijn noodzakelijk voor de vervanging van kapitaalgoederen. Hieruit vloeien kapitaallasten voort, die binnen de exploitatie moeten worden opgevangen.
- **Bezuinigingen:**
Bezuinigingen hebben direct invloed op de mogelijkheden om onderhoud uit te voeren en het voldoen aan het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau en de wettelijke normen.
- **Inflatie:**
Inflatie zorgt ervoor dat de waarde van geld afneemt en dat de kosten voor toekomstige onderhoudswerkzaamheden toenemen. Om die reden worden doorgaans zowel de onderhoudskosten als de beschikbare budgetten geïndexeerd. Daarbij zijn zowel de gemeentelijke indexering als de marktindex per kapitaalgoed van belang. Wanneer deze indexen van elkaar afwijken, heeft dit direct invloed op de mogelijkheden voor de uitvoering van onderhoudswerkzaamheden. De gemeentelijke index wordt door de gemeente vastgesteld, doorgaans is deze gebaseerd op cijfers uit het Centraal Economisch Plan (CEP) van het Centraal Planbureau. De meest recente versie betreft het Centraal Economisch Plan 2026. Voorheen werd voor het bepalen van de gemeentelijke index uitgegaan van een gewogen gemiddelde van de index voor de loonvoet (60%), materiële overheidsconsumptie (20%) en bruto overheidsinvesteringen (20%). Voor de index van de markt worden de meest actuele cijfers van de Grond-, Weg- en Waterbouwindex (GWW-index) van het Centraal Bureau voor de Statistiek gehanteerd, april 2025 tot april 2026. Hiervoor worden de volgende GWW codes per kapitaalgoed gehanteerd:
 - *Wegen: 4211a Wegen met open verharding en 4211b Wegen met gesloten verharding*
 - *Constructies: 4213 Bruggen en tunnels en 4291 Waterbouwkundige werken en bouw.*
 - *Groen: 42/43 Grond-, weg- en waterbouw*
 - *Riolering: 42/43 Grond-, weg- en waterbouw*
 - *Water: : 42/43 Grond-, weg- en waterbouw*
 - *Meubilair: 42/43 Grond-, weg- en waterbouw*
 - *Installaties: 4321 Elektrische installatie*

In onderstaande tabel wordt per kapitaalgoed opgenomen:

- Omvang exploitatie
- Omvang onttrekking of toevoeging voorziening
- Omvang reserve
- Omvang bezuiniging
- Omvang kapitaallast investering
- Aanwezigheid areaaluitbreiding
- Dekking areaaluitbreiding
- Centraal Economisch Plan index

- Gemeentelijke index 2027
- GWW-index

Vervolgstappen

De middelen zijn niet afgestemd op de ambities, omvang en ontwikkelingen van de kapitaalgoederen. Daarnaast zorgen het uitblijven van inflatiecorrecties correcties voor areaaluitbreidingen voor toenemende verschillen tussen de beschikbare en benodigde middelen. Hierdoor neemt de achterstalligheid versnelt toe. Dit heeft tot gevolg dat gekozen moet gaan worden voor afsluiting dan wel verwijdering van kapitaalgoederen of ophoging van de middelen.

5. Vastgoed

Gemeente Oudewater bezit een 20-tal gebouwen. Deze hebben als doel het huisvesten van verschillende maatschappelijke organisaties en functies zoals brandweer, musea, primair onderwijs, erfgoed en sportaccommodaties. Uitgangspunt voor het onderhoud aan deze voorzieningen is het meerjarig onderhoudsplan (MJOP). Het kwaliteitsniveau voor de gebouwen is gebaseerd op de NEN 2767. Dit MJOP is in 2021 voor de periode 2021-2030 vastgesteld en wordt elke vier jaar geactualiseerd.

In 2027 worden voorbereidingen getroffen om het MJOP te actualiseren. Het beleidsniveau waarop het vastgoed wordt onderhouden is conditiescore 3 op een schaal van 6 wat overeenkomt met een ruime voldoende op schoon, heel en veilig. Voor statisch verworven vastgoed zonder maatschappelijke functie wordt afhankelijk van het tempo van verkoop of herontwikkeling een niveau 4 of 5 aangehouden. Dit is tevens de ondergrens en laagste onderhoudsniveau, het gebouw voldoet aan alle minimale eisen die de wet stelt. Voorbeelden hiervan zijn de Klepper het voormalige stadskantoor en de Goejanverwelleschool in Hekendorp.

Om beter grip te krijgen en meer (beleids)sturing te kunnen geven aan de vastgoedportefeuille is het van belang om beleidsmatig in kaart te brengen wat de gemeente aan vastgoed nodig heeft. Wat de huidige prestaties van de gebouwen om meer te sturen op behoefte dan op aanbod. De maatschappij is voortdurend in beweging en het vastgoed zou daarop moeten meebewegen.

Programma	Bedrag groot onderhoud	Jaarlijkse Storting
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid	€ 1.825	€ 7.434
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer	€ 13.813	€ 24.386
3. Sociaal domein	€ 0	€ 0
4. Cultuur, economie en milieu	€ 53.548	€ 14.937
5. Sport en Onderwijs	€ 0	€ 94.569
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	€ 29.473	€ 9.307
8. Overhead	€ 3.635	€ 18.525
Totaal	€ 102.294	€ 169.158

De jaarlijkse begrotingslast voor uitvoering van het meerjarig onderhoudsplan bedraagt voor 2027 plusminus €170.000, dit is vergelijkbaar met de jaren hiervoor.

PARAGRAAF 4 FINANCIERING

Wat is het doel van deze paragraaf?

De financieringsparagraaf heeft als doel de raad te informeren over het beleid op het vlak van financiering/treasury en de daarmee samenhangende risico's.

Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

De Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) vormt het wettelijk kader. Het doel van deze wet is het bevorderen van de kredietwaardigheid en de transparantie van het financieringsbeleid. Daarvoor zijn in de wet kaders gesteld voor een verantwoorde inrichting en uitvoering van de financieringsfunctie van de decentrale overheden, zoals de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De gemeente heeft een treasurystatuut; de meest recente versie is door de raad vastgesteld in maart 2024. Het treasurystatuut heeft als doel sturing te geven aan de treasuryfunctie en binnen de wettelijke kaders de financiële risico's te beperken.

In de Wet Houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof) is opgenomen dat het Rijk en de medeoverheden een gelijkwaardige inspanningsplicht hebben om de begrotingseisen te respecteren. De gelijkwaardige inspanning wordt uitgedrukt in een macronorm voor het EMU-saldo van de medeoverheden gezamenlijk.

Gemeenten, provincies, waterschappen en openbare lichamen ingesteld op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn verplicht tot deelname aan schatkistbankieren, wat inhoudt dat zij hun liquide middelen moeten aanhouden bij de schatkist van het Rijk. Verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden is ingesteld om de overheidsschuld terug te dringen. Het rekening-courantsaldo bij de Bank Nederlandse Gemeenten wordt afgeroomd ten gunste van de rekening-courant van het Rijk.

Het treasurybeleid van de gemeente is erop gericht de rentelasten zo veel als mogelijk te beperken door op het juiste moment leningen aan te trekken of gelden uit te zetten op basis van de liquiditeitsprognose en de actuele renteontwikkeling.

Ontwikkelingen

Financieringspositie

Het geïnvesteerd vermogen, dat zijn de boekwaarden van alle geactiveerde investeringen (inclusief voorraden), bedraagt per 1 januari 2026 € 47,3 miljoen. Het schuldrestant van de aangetrokken langlopende geldleningen bedraagt per 1 januari 2026 € 27,3 miljoen en de stand van de eigen reserves en voorzieningen € 23,2 miljoen.

Risicobeheer

Onder risico's wordt begrepen: rente-, krediet-, liquiditeits- en valutarisico's. Deze spelen in Oudewater als volgt een rol:

- De te beheersen renterisico's op grond van de Wet Fido uiten zich concreet in de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Beide instrumenten beogen de renterisico's te begrenzen die verbonden zijn aan de korte en lange schuld. Deze worden in de volgende paragrafen nader toegelicht.
- Valutarisico's spelen geen rol. Transacties in vreemde valuta doen zich niet voor en de gemeente neemt alleen deel in het aandelenvermogen van twee (semi)overheidsgerichte instellingen, namelijk Bank Nederlandse Gemeenten en Vitens. Dit aandelenbezit is echter niet gebaseerd op winst oogmerk c.q. speculatieve doeleinden. Het risico van deze aandelen beoordelen we als verwaarloosbaar. De aandelen worden gewaardeerd tegen de historische kostprijs.
- De kredietrisico's zijn zeer gering. De risico's die voortvloeien uit een mogelijke waardedaling van de vorderingspositie ten gevolge van het (niet) tijdig kunnen nakomen van de verplichtingen door de tegenpartij (kredietrisico) worden in het Treasurystatuut geregeld conform de eisen die de Wet Fido stelt.

1. Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het maximumbedrag waarvoor kortlopende middelen mogen worden aangetrokken op de geldmarkt. Dit maximum bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal (lasten) met een minimum van € 300.000. De kasgeldlimiet wordt voor 2027 geraamd op € 3,2 miljoen. In onderstaande tabel is informatie opgenomen over de verwachte kasgeldlimiet. Bij het structureel overschrijden van de kasgeldlimiet dienen maatregelen genomen te worden zoals het aantrekken van langlopende geldleningen en/of het beperken van het aangaan van de korte schuld.

Grondslag	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Begrotingsomvang (excl. mutaties reserves)	38.697	38.143	36.974	37.847
Toegepaste kasgeldlimiet				
- in procenten	8,5	8,5	8,5	8,5
- in bedrag	3.289	3.242	3.143	3.217
(bedragen x € 1.000)				

2. Renterisiconorm

Het renterisico op de vaste schuld is de mate waarin het saldo van de rentelasten verandert door wijzigingen in het rentepercentage op leningen en uitzettingen met een oorspronkelijke rentetypische looptijd van een jaar of langer. Om dit risico te beperken, schrijft de wet voor dat herfinanciering jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal mag bedragen. Het doel van deze norm is om overmatige afhankelijkheid van het renteniveau in één jaar te voorkomen. Indien wordt afgeweken van de renterisiconorm kan ontheffing worden verleend. Als bij afwijkingen de toezichthouder wordt geïnformeerd en ontheffing wordt verkregen, handelt de gemeente rechtmatig. Afwijking van de renterisiconorm is niet aan de orde voor de gemeente Oudewater.

Grondslag	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Begrotingsomvang (excl. mutaties reserves)	38.697	38.143	36.974	37.847
Toegepaste renterisiconorm				
- In procenten	20%	20%	20%	20%
- In bedrag, maximum	7.739	7.629	7.395	7.569
- In bedrag, minimum (wettelijk bepaald)	2.500	2.500	2.500	2.500
Renterisico				
- Renteherziening	0	0	0	0
- Aflossing	1.813	2.637	3.128	3.670
Renterisiconorm				
Toets renterisiconorm				
- Toegepaste renterisiconorm	7.739	7.629	7.395	7.569
- Begroot renterisico	1.813	2.637	3.128	3.670
Overschrijding renterisiconorm	€ 5.926	€ 4.992	€ 4.267	€ 3.899
Overschrijding renterisiconorm	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
(bedragen x € 1.000)				

3. Renteresultaat op treasury

Het BBV geeft als aanbeveling om in de financieringsparagraaf het renteresultaat op treasury op te nemen. Met onderstaand overzicht volgen we de aanbeveling.

	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
a1. externe rentelasten lange financiering	695	654	1045	1261	1.503
a2. externe rentelasten korte financiering	0	0	0	0	0
b. rentebaten	0	0	0	0	0
totaal a+b	695	654	1.045	1.261	1.503
c1. rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	0	0	0	0	0
c2. rente projectfinanciering door te berekenen taakvelden	0	0	0	0	0
totaal c	0	0	0	0	0
Saldo door te berekenen externe rente (a+b+c)	695	654	1.045	1.261	1.503
d1. rente over reserves/voorzieningen	0	0	0	0	0
d2. rente voorzieningen tegen contante waarde	0	0	0	0	0
totaal d	0	0	0	0	0
e. aan taakvelden door te berekenen externe rente (a+b+c+d)	695	654	1.045	1.261	1.503
f. werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	550	714	806	877	877
Renteresultaat op treasury (e-f)	145	-60	239	384	626

4. Financieringsbehoefte en leningenportefeuille

Voor de bepaling van de financieringspositie zijn de financieringsbehoefte (geïnvesteed vermogen in de bestaande en nieuwe activa) en de financieringsmiddelen (opgenomen langlopende leningen, reserves en voorzieningen) van belang.

De financieringsbehoefte van de gemeente wordt bepaald aan de hand van de liquiditeitsprognose. Op basis van de verwachte baten en lasten (kasstromen) wordt een schatting gemaakt van het verwachte liquiditeitsverloop. Voor een goede liquiditeitsplanning is vooral inzicht nodig in de financiële planning van grote projecten en investeringen. Wekelijks wordt de liquiditeitspositie bepaald, waardoor snel ingespeeld kan worden op de financieringsbehoefte van de gemeente.

Het verloop van het saldo van de langlopende geldleningen en de hieraan gekoppelde gemiddelde rentepercentages zijn in onderstaande tabel opgenomen.

Overzicht langlopende leningen (bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Beginstand per 1 januari	28.813	27.333	30.853	41.398	46.133	51.133
Nieuwe geldleningen	-	5.000	12.358	7.372	8.128	1.756
Aflossingen	1.480	1.480	1.813	2.637	3.128	3.670
Eindstand per 31 december	27.333	30.853	41.398	46.133	51.133	49.219

De afgesloten leningen van de laatste tien jaar zijn in onderstaande tabel opgenomen.

TABBLAD ONTBREEKT IN EXCELBESTAND! Zit wel in bestand (tabblad leningen tabel 2), moet nog gekoppeld worden.

5. Uitgangspunten

In de meerjarenbegroting 2027-2030 is rekening gehouden met de volgende rentepercentages:

Rente-omslagpercentage 1,00 %

Rente nieuwe investeringen 3,50 %

Rente grondbedrijf 1,00 %

De netto-rentelasten die de gemeente verschuldigd is voor de aangetrokken geldleningen worden via het rente-omslagpercentage verdeeld over de programma's. De toerekening vindt plaats op basis van de boekwaarde van de materiële vaste activa. De rente wordt berekend over de boekwaarde op 1 januari van het boekjaar.

6. Verwachting

Prognoses over de rente hebben een beperkte waarde. De huidige geopolitieke situatie bevestigt dit nog eens. De rente op de geld- en kapitaalmarkt is als enige jaren aan het stijgen, na een relatief lange periode van historisch lage rente. Voor de komende jaren verwachten we geen grote rentestijgingen. Voor nieuwe geldleningen gaan we in de begroting uit van 3,5% rente, gebaseerd op de gemiddelde rentepercentages bij verschillende looptijden gedurende de eerste drie maanden van 2026.

PARAGRAAF 5 BEDRIJFSVOERING

Wat is het doel van deze paragraaf?

Bedrijfsvoering draait om de vraag: hoe sturen en beheersen we de organisatie om de geplande resultaten effectief en efficiënt te realiseren? Ook voor de ambities in deze begroting is een goeie bedrijfsvoering onontbeerlijk. Deze paragraaf geeft daarom inzicht in de belangrijkste ontwikkelingen, te behalen resultaten en activiteiten voor de gemeentelijke bedrijfsvoering.

Paragraaf Bedrijfsvoering

In 2027 bouwen we verder aan een wendbare, professionele en toekomstbestendige ondersteuning van de organisatie. Dat is in lijn met de organisatieontwikkeling die in 2024 is gestart en in 2028 wordt afgerond.

We zetten in op versteviging van de beheersing in onze organisatie (three lines). Het verder in control komen van de lijnorganisatie, een professionele ondersteuning hiervan door de staf en het inrichten van de onafhankelijke controlrol zijn focuspunten. Voor 2027 ligt het accent daarnaast op het verder versterken van de interne slagkracht en de ontwikkelingen rondom het informatiegestuurd werken. De inzet is gericht op duidelijk beschreven processen, heldere rollen en verantwoordelijkheden, effectieve samenwerking en deskundige advisering vanuit de verschillende lijnen van de organisatie. Belangrijk speerpunt voor 2027 is de ontwikkeling van adequate dashboards en sturingsinformatie, zodat op ieder moment inzicht is in personeel, capaciteit, financiën, dienstverlening en kernactiviteiten.

Wij geven concreet vervolg en richting aan de ontwikkeling van verantwoord gebruik van kunstmatige intelligentie (AI). We maken een strategie en geven kaders met als doel om te kijken waar ons werk en onze dienstverlening in de toekomst slimmer en beter kunnen. Belangrijk speerpunt voor 2027 is ook de doorontwikkeling van de P&C-cyclus zodat de gemeente Oudewater financieel solide is voor nu en voor de toekomst.

Financiën

In 2027 worden verdere stappen gezet om duurzaam evenwicht te krijgen in de inkomsten en uitgaven van de gemeente Oudewater. Van de grootste uitgavenstromen worden de te verwachte kosten geanalyseerd en meerjarig in beeld gebracht. Tegelijkertijd wordt gezocht naar financiële ruimte. In eerste instantie door te zoeken naar structurele onderuitputting in de begroting maar ook door keuzes te maken die financiële ruimte opleveren. Aanvullend wordt ingezoomd op een aantal financieel technische onderwerpen, zoals het gebruik van reserves en voorzieningen door de gemeente, de opbouw van het uurtarief bij projecten en de kostendekkendheid van de tarieven. De financiële vertaling van deze analyses, zal plaatsvinden in de Kadernota 2028 en vervolgens in de begroting 2028. Deze ontwikkeling moet de begroting duurzaam in evenwicht brengen.

In het 2^e kwartaal van 2027 wordt de raad een voorstel voor actualisatie van de financiële verordening voorgelegd. Naast een algemene herijking, komen in ieder geval aan bod: de voorwaarden voor de financiering van incidentele uitgaven via de Algemene Reserve, de planning van de P&C-documenten. De herijking van de financiële verordening wordt voorbereid in nauwe samenwerking met de auditcommissie. Ook vindt in 2027 het gesprek plaats over de wens voor het instellen van een egaliseringsreserve OZB. Dit voornemen is benoemd in het coalitieakkoord en zal bij de algehele actualisatie van de nota reserves en voorzieningen worden meegenomen.

De afgelopen jaren bleef het gerealiseerde niveau van investeringen achter op de begroting. Dit veronderstelt een bepaald planningsoptimisme bij het opstellen van de begrotingen dit leidt tot het vastleggen van schaarse structurele middelen in de begroting die achteraf niet gerealiseerd gaan worden. In de begroting 2027 is in het tegengaan van dit planningsoptimisme een eerste stap gezet door het investeringsvolume terug te dringen en te werken met een stelpost onderuitputting. Voor de begroting 2028 wordt gewerkt aan een systematiek waarbij het planningsoptimisme verder wordt teruggedrongen. Daarnaast zal bij zowel de voorjaars- als de najaarsrapportage een herijking van de investeringsuitgaven plaatsvinden.

Personeel & Organisatie

In 2027 bouwen we verder aan een organisatie waar medewerkers met plezier werken, zich kunnen ontwikkelen en duurzaam inzetbaar blijven. We willen een zichtbaar aantrekkelijke werkgever zijn in de regio en een platform zijn voor talent om zich te ontwikkelen. Daarbij richten we ons op drie onderwerpen: duurzame inzetbaarheid, medewerkers in hun kracht en een wendbare lerende organisatie. We onderzoeken of we voor deze vraagstukken regionaal kunnen samenwerken.

We gaan in 2027 stappen zetten op weg naar een strategische personeelsplanning, zodat we gericht ons wervingsbeleid en formatiebeleid kunnen voeren en de ontwikkeling van onze medewerkers kunnen stimuleren. In overleg met de gemeenteraad wordt bekeken welke sturingsinformatie de gemeenteraad nodig over de omvang en ontwikkeling van de organisatie. Doel is de gemeenteraad in staat te stellen op strategisch niveau kaders te stellen voor de personele budgetten en daarmee het budgetrecht te versterken.

We kijken kritisch naar onze externe inhuur. Externe medewerkers zetten we vooral in als dit nodig is door tijdelijke werkdruk, bijzondere kennis of moeilijk vervulbare vacatures. Als er langere tijd structureel werk is, bekijken we of een vaste invulling beter past. Zo werken we verder aan grip op de kosten en aan een goede verhouding tussen eigen medewerkers en externe inhuur.

We blijven investeren in gezondheid, vitaliteit, werkplezier en het werkvermogen van medewerkers. Ook bieden we ruimte voor vakmanschap, persoonlijke ontwikkeling en groei. De Groene Hart Academie ontwikkelen we verder als plek waar medewerkers kunnen leren en hun kennis en vaardigheden kunnen vergroten. Daarnaast gebruiken we informatie uit onder andere exitgesprekken om beter te begrijpen waarom medewerkers vertrekken. Hiermee kunnen we gericht werken aan het behouden van medewerkers en aan goed werkgeverschap.

Een goede en betrouwbare personeelsadministratie is belangrijk. In 2027 bouwen we verder op de invoering van AFAS en HR21 in 2026. We zorgen dat personeelsinformatie actueel en bruikbaar is en dat HR-processen duidelijk en voorspelbaar zijn. Daarbij werken we aan het maken van dashboards om inzicht in formatie, bezetting, apparaatskosten, externe inhuur en overheadkosten up to date te hebben. Hierdoor kunnen we tijdig bijsturen.

Vanuit de organisatieontwikkeling worden de trajecten voortgezet zoals ingezet: we werken hard aan onze processen; onze cultuur (managementleergang) en versteviging van de verticale lijnsturing zodat de juiste besluiten op de juiste tafel en het juiste moment worden genomen. Veel opgaven gestart vanuit de organisatie-ontwikkeling zijn inmiddels in de lijn ondergebracht.

Juridische Zaken

In 2027 bouwen we verder aan het juridisch bewustzijn binnen de organisatie. We delen kennis, geven advies en helpen medewerkers om juridische regels en risico's goed mee te nemen in hun werk. Ook blijven we werken aan de juridische kwaliteit van bestuurlijke besluiten en aan duidelijke en goed werkende processen. Zo willen we fouten en herstelwerk zoveel mogelijk voorkomen en de juridische risico's voor de organisatie beter beheersen.

We zorgen voor een zorgvuldige en tijdige behandeling van bezwaren en klachten en voeren procedures als dat nodig is. We blijven het bezwaarproces verbeteren en kijken daarbij naar een eenvoudige, efficiënte en klantgerichte werkwijze. Waar het kan, zoeken we eerst naar een oplossing via een informeel gesprek of mediation. Ook open overheid blijft belangrijk en blijven we werken aan betere juridische processen, goede bestuurlijke controle en het vergroten van juridische kennis binnen de verschillende domeinen. Zo werken we in 2027 verder aan een sterke, toegankelijke en betrouwbare juridische functie die bijdraagt aan betere besluiten, minder juridische risico's en vertrouwen van inwoners, bestuur en medewerkers. We zien dat door gebruik van AI het aantal en de complexiteit van bezwaarschriften en Woo verzoeken toeneemt hetgeen een verzwaring van werkzaamheden oplevert.

Huisvesting

In 2027 starten we met onderzoek van de huisvesting van zowel de gemeentewerf als het gemeentehuis. We stellen ons de vraag hoe de huisvesting beter kan aansluiten op de huidige en toekomstige behoeften en ontwikkeling van de organisatie. Daarbij betrekken we onder meer functionaliteit, veiligheid, duurzaamheid, toegankelijkheid, efficiënt ruimtegebruik en de kwaliteit van de werkomgeving. De uitkomsten vormen de basis voor een integrale afweging over mogelijke verbetermaatregelen, prioriteiten en de financiële consequenties daarvan.

Samenwerkingsovereenkomst Oudewater – Woerden

De gemeentelijke samenwerking tussen Woerden en Oudewater is in 2024 geëvalueerd, waarbij geconstateerd is dat de samenwerking nog steeds meerwaarde biedt, met name op het gebied van robuustheid van de ambtelijke organisatie, aantrekkelijk werkgeverschap en regionale positionering. Tegelijkertijd is geconstateerd dat de samenwerking onder druk stond. Er waren kritische geluiden over rolonduidelijkheid, een gebrek aan doorontwikkeling, disbalans in inzet en financiële bijdrage, en onduidelijke kwaliteitsafspraken. Op basis van de evaluatie besloten de gemeentebesturen van Woerden en Oudewater de samenwerking voort te zetten op basis van hernieuwde afspraken die leiden tot verzakelijking en professionalisering van de samenwerking, zonder het partnerschap uit het oog te verliezen. Voor de periode 2026 – 2029 is een nieuwe samenwerkingsovereenkomst vastgesteld die toeziet op het versterken van rolvastheid, het verduidelijken van de kwaliteit van dienstverlening en nieuwe financiële afspraken. In 2027 wordt de ingezette professionalisering van de samenwerking verder vormgegeven. Dat resulteert in kostenverdeling die aansluit bij de geleverde diensten per gemeente, meer inzicht in de geleverde kwaliteit en de financiële voortgang van de samenwerking, verdergaande harmonisatie van standaard dienstverlening en betere bestuurlijke afstemming van zaken die de samenwerking raken. Daarnaast werken de gemeenten ieder aan een eigen visie op hun toekomstige rol en positie nadat deze samenwerkingsovereenkomst in 2029 eindigt.

Omschrijving	Bedrag
Te betalen aan de gemeente Woerden:	
DVO - SOK Basis dienstverlening	5.587.513
DVO - SOK Meerwerk	1.853.085
DVO - SOK Berekende bijdrage overhead	1.362.081
DVO - SOK Aanvullende dienstverlening	540.747
DVO - SOK Bijdrage afvalinzameling exploitatie	152.750
DVO - SOK BTW-deel	79.768
Totaal te betalen aan de gemeente Woerden	€ 9.575.944

Communicatie

Communicatie door de gemeente moet helpen om maatschappelijke doelen te bereiken. De communicatieadviseurs dragen hieraan bij door inwoners via verschillende communicatiekanalen te informeren en actief te volgen wat er in de omgeving speelt. Maar ook door het communicatief vermogen van de organisatie te vergroten. Met gerichte arbeidsmarktcommunicatie werkt team Communicatie samen met P&O aan het aantrekken en behouden van nieuwe medewerkers. We zullen de arbeidsmarkt in 2027 meer campagnematig benaderen. Bij crises en ingrijpende gebeurtenissen in de samenleving, zorgt het team met de bestuurders voor gerichte betekenisvolle uitingen van steun of duiding. Ook is communicatie een belangrijk onderdeel van het weerbaar maken van zowel de samenleving als de organisatie bij crises. Hier zal in 2027 zowel intern als extern aandacht voor zijn.

We zien dat kunstmatige intelligentie (AI) de manier verandert waarop mensen informatie tot zich nemen en ook hoe communicatie uitingen gemaakt worden. Die ontwikkelingen volgen we goed, zodat we op tijd kunnen inspelen op zowel kansen als bedreigingen die dit op communicatief gebied met zich meebrengt.

Informatiebeleid

Informatievoorziening, Informatiebeveiliging en Privacy

De informatievisie 2026-2031 geeft koers en gaat over de hele informatievoorziening: gegevens, processen, ICT, archief, AI en digitale weerbaarheid. In 2027 werken we aan drie doelen:

- informatie en technologie zijn op maat beschikbaar
- medewerkers kunnen informatie en technologie goed gebruiken
- informatie en technologie helpen in het dagelijks werk.

We brengen meer samenhang aan in processen, applicaties, gegevens en informatiebeheer en kiezen waar mogelijk voor standaardisatie. Ook werken we steeds meer informatiegestuurd. Data en (geo)informatie helpen ons om ontwikkelingen te zien en betere keuzes te maken. In 2027 gaan we door met het uitbouwen van belangrijke dashboards, waarmee de organisatie grip krijgt op financiën, personeel, capaciteit, dienstverlening en de kernactiviteiten. We werken bij de voorbereiding en uitvoering van onze strategie met portfoliomanagement: de belangrijkste opgaven eerst en kunnen dat verantwoorden. Informatie is in 2027 beter vindbaar en duurzaam toegankelijk dit doen we in 2027 door realisatie van common ground opslag.

AI kan helpen ons werk slimmer en efficiënter te doen. We hebben daarom in 2026 een AI-strategie opgesteld. De AI-strategie kent een gefaseerde aanpak. Een volgende stap is dat we onderzoeken op welke wijze en op welke plekken in onze organisatie wij AI het beste kunnen toepassen en invoeren.

Bij keuzes over cloud, data, AI, applicaties en inkoop kijken we ook naar digitale autonomie. We willen niet afhankelijk zijn van systemen of leveranciers zonder daar bewust voor te hebben gekozen. Daarom wegen we open standaarden, Common Ground, zeggenschap over gegevens, continuïteit en de mogelijkheid om te veranderen van leverancier mee.

Informatiebeleid

Onze gemeente is steeds meer afhankelijk van digitale systemen. Daarom moeten onze informatie en systemen goed beschermd zijn. De Cyberbeveiligingswet is de Nederlandse uitwerking van de Europese NIS2-richtlijn. Deze wet vraagt dat we risico's kennen, passende maatregelen nemen en kunnen laten zien dat die maatregelen werken. Ook vraagt de wet aandacht voor bestuur, incidenten, leveranciers en de continuïteit van onze dienstverlening.

De Baseline informatiebeveiliging Overheid (BIO) is ons normenkader. We werken op basis van risico's. Dat betekent dat we extra aandacht geven aan processen en systemen die belangrijk zijn voor inwoners, bestuur en organisatie. We letten ook op leveranciers en uitbestede ICT-diensten.

We bereiden ons ook voor op verstoringen, zoals een cyberaanval, uitval van systemen of problemen bij een leverancier. Voor de belangrijkste processen maken we afspraken over herstel en oefenen we hoe we handelen bij een incident.

Rechtmatigheid

Het primaire doel van de verbijzonderde interne controle (hierna VIC) is om inzicht te krijgen in de kwaliteit van de bedrijfsvoering binnen de ambtelijke organisatie. En daarnaast aanbevelingen te doen om de kwaliteit van de processen te verhogen en de kans op fouten en fraude te verminderen. De VIC is onafhankelijk gepositioneerd in de organisatie onder verantwoordelijkheid van de concerncontroller. Zowel qua inhoud als aanpak (jaarplanning) wordt afstemming gezocht met de controlewerkzaamheden van de controlerend accountant, waarbij de nadruk ligt op processen met een hoog risico. De interne controles liggen in lijn met de materialiteit en rapporteringstoleranties welke de controlerend accountant hanteert.

Voor 2027 zijn de belangrijkste speerpunten van de VIC om meer aandacht te geven aan de soft-controls in de organisatie en aan doelmatigheid en doeltreffendheid.

PARAGRAAF 6 VERBODEN PARTIJEN

Wat is het doel van deze paragraaf?

Een gemeente kan in principe zelf bepalen hoe een bepaalde taak wordt uitgevoerd. De gemeente kan er bijvoorbeeld voor kiezen de uitvoering zelf ter hand te nemen of de uitvoering te regelen (via een gemeenschappelijke regeling) met een aantal regiogemeenten gezamenlijk. Kernvragen blijven steeds of de doelstellingen van het uitvoerende orgaan nog steeds corresponderen met die van de gemeente en of de doelstellingen van de gemeente gerealiseerd worden.

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en mogelijke risico's is het gewenst dat in de begroting aandacht wordt besteed aan rechtspersonen, waarmee de gemeente een band heeft. Deze paragraaf geeft dan ook per verboden partij informatie over de verboden partijen en de bestuurlijke doelstelling die via de verboden partij wordt gerealiseerd.

Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geeft als definitie van een verboden partij: "Een verboden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft".

Bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij op basis van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Er is sprake van een verboden partij als de wethouder, het raadslid of de ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. Bij alleen een benoemingsrecht of een voordrachtsrecht – wanneer de gemeente een bestuurder of commissaris in de organisatie mag benoemen of voordragen – is er strikt genomen geen sprake van een verboden partij. Gemeenten maken vaak van een dergelijk recht gebruik om ervoor te zorgen dat er goede bestuurders in het bestuur van de partij terechtkomen. Ook de stichting waarin bijvoorbeeld de wethouder cultuur op persoonlijke titel als bestuurder plaatsneemt – en dus niet de gemeente vertegenwoordigt – is volgens deze definitie geen verboden partij.

Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat, of een bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Dit betekent dan ook dat, wanneer een verbonden partij failliet gaat, de deelnemers in deze verbonden partij, dus ook de gemeente Oudewater, voor extra kosten zullen komen te staan. Uit bovenstaande blijkt dus ook dat bij leningen en garantstellingen geen sprake is van een verbonden partij: de gemeente houdt juridisch verhaal als de partij failliet gaat. Ook bij exploitatiesubsidies is er geen sprake van een verbonden partij: het gaat om overdrachten (subsidies).

Met deze paragraaf voldoen wij aan onze wettelijke plicht (BBV) om per verbonden partij inzicht te geven in de volgende onderwerpen:

- de beleidsvoornemens van de verbonden partij
- de beleidslijnen met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten
- onze visie op de verbonden partij in relatie tot de realisatie van de doelstellingen in onze programmabegroting
- naam en de vestigingsplaats, het openbaar belang dat op deze wijze wordt behartigd, veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar, het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan begin en einde van het begrotingsjaar, het financiële resultaat van de verbonden partij

De verbonden partijen waarin de gemeente Oudewater bestuurlijke en financiële belangen heeft, worden hierna een voor een volgens hetzelfde stramien toegelicht.

Gemeenschappelijke regelingen

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	Het doel van deze regeling is het door de Veiligheidsregio Utrecht realiseren van een gelijkwaardig kwaliteitsniveau van de beheersing van rampen en crisis in de Utrechtse gemeenten, waaronder het (verplicht) organiseren van brandweerzorg op regionaal niveau. De gemeentelijke organisaties zijn verantwoordelijk voor een aantal crisisbeheersingsprocessen zoals: crisiscommunicatie, publieke zorg en nazorg. Geen enkele gemeentelijke organisatie is in staat om deze taken geheel op eigen kracht te vervullen. Regionale samenwerking en bundeling van ambtelijke capaciteit is absoluut noodzakelijk.
Programma	1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid 6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonend
Deelnemende partijen	De 26 Utrechtse gemeenten: Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: GR

	Type regeling: collegeregeling Vooral gericht op: bestuurskracht (beleidsrijke regeling)
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : burgemeester A. Jongerius Plv. lid : wethouder B. Schomaker
Bestuurlijk belang	Veiligheid houdt zich niet aan gemeentegrenzen. Bestuurlijke afspraken over prioriteiten en inzet worden op regionaal niveau gemaakt via de Veiligheidsregio Utrecht.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Eenduidige en efficiënte inrichting van de brandweer Eenduidige aanpak van rampen en crises Eenduidige aanpak brandweezorg
Financiële bijdrage	Jaarrekening 2025: €722.000 Begroting 2026 : € 758.000 Begroting 2027 : € 811.000 De bijdrage voor het basistakenpakket van de VRU staat voor 90% geraamd bij taakveld 1.1 crisisbeheersing en voor 10% bij taakveld 8.3 wonen en bouwen.
Belang van Oudewater	De Veiligheidsregio Utrecht houdt zich met o.a. de volgende werkzaamheden bezig: • De VRU heeft de risico's in de regio in beeld en vastgelegd in het risicoprofiel. De informatie wordt met in- en externe partners gedeeld via: - regionaal risicoprofiel; - provinciale risicokaart; - brandrisicoprofiel; - (Gemeentelijke) Integrale Veiligheidsplannen. • De VRU adviseert het bevoegd gezag om onveilige situaties te voorkomen en/of te beperken, met betrekking tot: - ruimtelijke ordening & externe veiligheid (incl. overstromingsrisico's); - bouwen; - brandveilig gebruik van gebouwen en bouwwerken; - milieu; - evenementen. • De VRU houdt risicogericht toezicht op (brand)veiligheid in bestaande bouw en bij evenementen en adviseren het bevoegd gezag over te nemen maatregelen. • De VRU wil met stimulerende preventie de zelfredzaamheid van burgers en bedrijven vergroten. • De VRU zorgt voor goed voorbereide en opgeleide brandweermensen die de beschikking hebben over voldoende materieel en materiaal voor de uitvoering van hun taak.

	• De VRU onderhoudt een aantal specialismen waaronder waterongevallen, rietkapbrandbestrijding, natuurbrandbestrijding en technische hulpverlening. • Op het gebied van Bevolkingszorg beheert de VRU de regionale piketten. • De VRU zorgt er voor dat piketfunctionarissen uitgebreid opgeleid, geoefend en getraind worden. • De VRU adviseert de gemeenten over de optimale inrichting van hun crisisorganisatie. • De VRU volgt met het veiligheidsinformatiecentrum (VIC) de ontwikkelingen van risico's in onze regio, die mogelijk kunnen uitgroeien tot een ramp of crisis. • De VRU coördineert en organiseert geneeskundige hulp aan slachtoffers bij een ramp of crisis. In de voorbereidende fase valt hieronder ook het op geneeskundig vlak adviseren bij evenementen. • De VRU adviseert het openbaar bestuur en organisaties die een rol hebben in geneeskundige hulpverlening over te nemen maatregelen. • De VRU organiseert crisisoefeningen met zorgverleners, brandweer, gemeenten en politie zodat de hulpverlening goed op elkaar aansluit. • De VRU stelt de wettelijke verplichte incidentbestrijdingsplannen op of actualiseert deze. • De VRU evalueert GRIP-incidenten conform het evaluatiebeleid van de VRU. • De VRU beschikt over actuele aanvals- en/of bereikbaarheidskaarten voor risicovolle en kwetsbare objecten. • De VRU draagt zorg voor de continuïteit van de meldkamerfunctie in aanloop naar de samenvoeging, onder meer door harmonisatie van de meldkamerprocessen. • De VRU voert een aantal taken op het gebied van onderhoud en exploitatie van de brandweerkazernes uit. De pakketten operationeel onderhoud, schoonmaak en ARBO & veiligheid neemt de gemeente af bij de VRU.
Financiële en inhoudelijke ontwikkelingen 2027	Het jaar 2025 2,75 miljoen (circa 2,04% van de begroting). Een deel van de afwijkingen ontstaat door incidentele baten, welke ontstaan zijn in Q4 2025 en Q1 2026 (CAO). Het reële resultaat 2025 is 1,34 miljoen (1 % van de begroting).
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2025	Begin boekjaar: € 34.600.000 Einde boekjaar: € 33.815.000
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2025	Begin boekjaar: € 55.858.000 Einde boekjaar: € 51.385.000

Financieel resultaat 2025 (saldo van baten en lasten)	Saldo van baten en lasten: € 4.055.000 Resultaat (na mutaties reserves): € 2.747.000
Risico's	Het grootste risico betreft het zich voordoen van grote rampen en calamiteiten in de regio, waardoor er een financieel risico ontstaat voor het bekostigen van de bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling VRU.

Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard (RHC)

Vestigingsplaats	Woerden
Doel	Uitvoering Archiefwetgeving en het beheer van historische archieven en collecties en beschikbaarstelling ervan aan burgers en organisatie. Op grond van de Archiefwet-1995 moeten besturen van overheden ervoor zorgdragen dat hun archieven in goede en geordende en toegankelijke staat verkeren. Verder is het RHC belast met het wettelijk toezicht op het gemeentelijk beheer van nog niet overgebrachte archieven.
Programma	4. Cultuur, Economie, Recreatie & toerisme, Energietransitie
Deelnemende partijen	Gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Lopik, Montfoort, Oudewater, Woerden en IJsselstein, en het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling Type regeling: Collegeregeling Vooral gericht op: Uitvoering (beleidsarme regeling)
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : burgemeester A. Jongerius Plv. lid : (momenteel alleen A. Jongerius)
Bestuurlijk belang	De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de overgebrachte archieven ligt sinds 2006 bij het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling RHC .
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Bovengenoemde taken (zie achter Doel) vloeien voort uit de Archiefwet. Deze wet verplicht overheidsinstellingen de archieven in goede, geordende en toegankelijke staat te bewaren. Daarnaast verplicht de Archiefwet overheidsinstellingen om archieven die ouder zijn dan 20 jaar en voor blijvende bewaring in aanmerking komen, toegankelijk te maken voor het publiek. Hierbij verandert de status van deze archieven in principe naar openbaar en zijn ze voor iedereen kosteloos te raadplegen.
Financiële bijdrage 2027	Begroting 2026: € 70.833 Begroting 2027: € 73.788

	De begroting 2027 en de meerjarenraming tot 2030 van het RHC Rijnstreek en Lopikerwaard is op 8 juli 2026 door de Archiefcommissie formeel en ongewijzigd vastgesteld. Voor de financiële verantwoording is de conceptbegroting aangeboden aan het college en de raad op 9 juni 2026. Zowel het college als de raad hebben hiervan kennisgenomen en zijn akkoord. Van de mogelijkheid tot het indienen van een zienswijze is geen gebruik van gemaakt. Door het RHC wordt btw in rekening gebracht (zit ook in de bijdrage). De deelnemers kunnen deze via het BTW-compensatiefonds verhalen. Voor 2027 bedraagt dit € 5.214.
Belang van Oudewater	Doel van het RHC is in het samenwerkingsgebied uitvoering te geven aan de Archiefwet en het vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis door het opbouwen en beheren van een zo breed mogelijke collectie (regionaal) historische bronnen en deze op een zo actief mogelijke wijze dienstbaar maken voor een breed publiek. Het RHC is ook toezichthouder op de gemeentelijke archieven van Oudewater.
Financiële en inhoudelijke ontwikkelingen 2027	In de aanloop naar deze begroting brachten gemeenten de beheersing van de kosten onder de aandacht bij alle gemeenschappelijke regelingen. De begrote kosten van het RHC zijn noodzakelijk voor de uitvoering van wettelijke taken. Al bij een eerdere bezuinigingsronde is de uitvoering van andere (zogenoemde bovenwettelijke) werkzaamheden in het cultuur-historische veld geschrapt, om zo met de bestaande personeelsformatie de kerntaken te kunnen blijven vervullen. Bovendien liggen onder het totale bedrag aan uitgaven veelal contractuele verplichtingen. Dat de te betalen bijdrage in de begroting toch lager is dan eerder voorzien, komt door enkele inspanningen. Allereerst zijn daar de aangepaste afspraken met de gemeenten Woerden en Oudewater over de opslag van semi-statisch archief, die € 18.000 inkomsten genereren. Voorts is een enkele begrotingspost iets naar beneden bijgesteld. Daarnaast is er afgeweken van de regel om salarislasten op het maximum van de salarisschalen te begroten. Gelet op de samenstelling van het personeel is hier een kleine aanpassing op gedaan. Dit haalt voor ruim € 10.000 'lucht' uit de begroting, al is dit laatste geen échte bezuiniging: het RHC keert immers een batig saldo jaarlijks weer uit, naar rato van de bijdrage van de deelnemers. In de begroting 2027 is net als de afgelopen jaren uitgegaan van een nieuwe aansluiting van een deelnemer op het e-depot. Weliswaar is de ontwikkeling van het e-depot door het populaire pre-depot als tussenstap wel in ander vaarwater gekomen en staat er voor nu minder druk op de overbrenging van digitale informatie. Toch moet het RHC er klaar voor staan: opname van overgebracht archief is voor het RHC de raison d'être. Daarbij komt dat deelnemers voor 2027 in de e-depotvoorziening een oplossing zoeken voor een duurzame opslag van videotulen. Ook dat is in de begroting meegenomen. De cao voor gemeentepersoneel loopt door tot ultimo 2027. De eerste uitkomsten van de functiewaardering (HR21) brengen geen extra stijging in salariskosten. De salarislasten – het leeuwendeel van de begroting – lijken daarmee 'zeker' voor het begrotingsjaar. Voor de meerjarenraming is

	uitgegaan van een salarisstijging van eerst 2,5%, daarna 2,0%. Voor de andere contracten, waaronder de DVO met de Gemeente Woerden voor huisvesting en andere diensten, is de consumentenprijsindex over 2026 van belang. De recente ontwikkelingen en onrust in de wereld vergroten de kans op een hogere inflatie. Voor (alleen) de contracten is daarom gerekend met een indexatie van 3,8%. De DVO Woerden berekent die gedempt door. De begroting en meerjarenraming laten een bescheiden groei zien in de hoogte van de bijdragen van de deelnemers. De hoogte van de uiteindelijke bijdrage kan per afzonderlijke deelnemer in de marge verschillen, los van financiële mee- of tegenvallers. Dat komt doordat de kosten worden omgeslagen. Mutaties in inwonertal en archiefmeters ten opzichte van de huidige situatie hebben direct financiële gevolgen, omdat de onderlinge verdeling van de kosten gaat verschillen. Zeker de omvang van de archieven laat zich lastig inschatten, aangezien in 2026 voor meerdere deelnemers archieven worden overgebracht. Daarbij zal uiteindelijk de afname van de omvang van het semi-statisch archief van Woerden en Oudewater zorgen voor een andere verdeling van de depotkosten over de deelnemers. De depotkosten raken overigens circa 15% van de totale begroting.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2026	Nihil (want het RHC werkt niet met reserveringen. Positief saldo wordt in beginsel in mindering gebracht op de bijdrage voor het volgende jaar)
Positief saldo boekjaar 2026	Het positieve verschil in saldo van € 46.273 zal in mindering worden gebracht op de eerste termijn van de bijdrage voor 2027
Risico's	De taken worden uitgevoerd op basis van een sobere dienstverlening: alleen de wettelijke taken.

Afvalverwijdering Utrecht (AVU)

Vestigingsplaats	Soest
Doel	De AVU is een gemeenschappelijke regeling ingevolge de Wet gemeenschappelijke regelingen en is in 1984 opgericht door de Utrechtse gemeenten en de provincie Utrecht. Namens de gemeenten voert de gemeenschappelijke regeling AVU de regie op de overslag, het transport, de bewerking en de verwerking van het door de inwoners van de provincie Utrecht aangeboden huishoudelijk afval. Ook organiseert en regisseert de AVU de papierinzameling, de glaszameling en de inzameling van oude medicijnen en injectienaalden in de provincie Utrecht en laat de AVU jaarlijks de sorteertanalyses van het restafval per gemeente uitvoeren.
Programma	Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit
Deelnemende partijen	De gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, de Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.

Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling Type regeling: collegeregeling Vooraf gericht op: uitvoering (beleidsarme regeling)
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : wethouder B. Schomaker
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Namens de gemeenten voert de gemeenschappelijke regeling AVU de regie op de overslag, het transport, de bewerking en de verwerking van het door de inwoners van de provincie Utrecht aangeboden huishoudelijk afval.
Financiële bijdrage	Deelnemersbijdrage: Begroting 2025: €337.048 Jaarrekening 2025: €280.119 Begroting 2026: €308.851 Begroting 2027: 337.844
Belang van Oudewater	De AVU bundelt de deskundigheid van de aangesloten gemeenten, waardoor er voor beleid en uitvoering een platform met veel (plaatselijke) kennis beschikbaar is. Door inzameling en verwerking van huishoudelijk afval gezamenlijk aan te besteden, worden dankzij grote hoeveelheden in de regel gunstige tarieven verkregen.
Financiële en inhoudelijke ontwikkelingen 2026	De bijdrage voor 2027 is vergelijkbaar met de begrote bijdrage voor 2025. In de ontwerpbegroting 2027 is nog uitgegaan van de ingezamelde hoeveelheden van voorgaande jaren. Er wordt echter verwacht dat de maatregelen uit het Grondstoffenbeleidsplan, die per 1 januari 2024 zijn ingevoerd, leiden tot een daling van de hoeveelheid restafval. Wanneer de verwachte besparing wordt meegenomen, zal de deelnemersbijdrage naar verwachting overeenkomen met die van 2026.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2026	Begin boekjaar: €0 Einde boekjaar: €0 De AVU streeft ernaar geen vermogen op te bouwen.
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2026	Begroot vreemd vermogen (Passiva – Eigen Vermogen) Begin boekjaar: €15.333.000 Einde boekjaar: €15.333.000
Financieel resultaat 2027 (saldo van baten en lasten)	Begroot financieel resultaat 2027: €0
Risico's	In principe kent de AVU geen risico's. Alleen wanneer een grote contractpartner haar verplichtingen niet kan nakomen, zou een nieuwe

overeenkomst meerkosten met zich mee kunnen brengen. Deze meerkosten worden dan doorberekend aan de deelnemende gemeenten.

Ferm Werk

Vestigingsplaats	Woerden
Doel	Ferm Werk is de uitvoeringsorganisatie van vier gemeenten op het terrein van Participatie, Werk & Inkomen. De vier deelnemende gemeenten Woerden, Montfoort, Oudewater en Bodegraven-Reeuwijk hebben alle taken van hun sociale diensten, inclusief het daarmee verbonden operationele beleid, ondergebracht bij Gemeenschappelijke Regeling Ferm Werk. De dienstverlening die Ferm Werk verzorgt, betreft het uitvoeren van taken in het kader van: - de Wet Sociale Werkvoorziening; - de Participatiewet; - de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW); - de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ); - het Besluit Bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz2004); - de Wet inburgering 2021 (Wi2021); - de Wet van school naar duurzaam werk . Tot de taken van Ferm Werk behoort het op basis van genoemde regelgeving verstrekken van uitkeringen en overige inkomensondersteuning en het uitvoeren van in de regelgeving aangegeven activiteiten ter bevordering van participatie en re-integratie in het arbeidsproces.
Programma	3. Sociaal domein
Deelnemende partijen	De gemeentebesturen van Oudewater, Woerden, Montfoort en Bodegraven-Reeuwijk. De deelnemende gemeenten hebben in het bestuur stemrecht naar rato van het aantal inwoners. Dit komt erop neer dat de gemeente Oudewater ongeveer 10% van de stemmen in het Algemeen Bestuur heeft. Besluiten worden genomen met twee derde meerderheid van stemmen. Zowel in het regionaal ambtelijk overleg als in het bestuur van Ferm Werk vindt afstemming tussen de vier deelnemende gemeenten plaats.
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling. Type regeling: gemengde regeling. Vooral gericht op: zowel bestuurskracht (beleidsrijke regeling) als uitvoering (beleidsarme regeling).

Bestuurders vanuit onze gemeente	Wethouder V. Bos (AB & DB), wethouder B. Schomaker (AB) wethouder D. Stapel (plv lid AB)
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Zie doel.
Financiële bijdrage	Jaarrekening 2025: Reguliere dienstverlening € 3.598.000,- Aanvullende dienstverlening € 21.000,- Totaal € 3.619.000,- Begroting 2027: Reguliere dienstverlening € 3.892.000,- Aanvullende dienstverlening € 29.000,- Totaal € 3.921.000,-
Belang van Oudewater	We streven ernaar dat zo veel mogelijk inwoners mee kunnen doen in de Oudewaterse samenleving. We streven naar een integrale werkwijze waarbij inwoners zo goed mogelijk worden ondersteund zonder last te hebben van verschillen tussen wettelijke regimes.
Financiële ontwikkelingen 2027	De begroting 2027-2030 bouwt voort op de herziene begroting 2026. Voor circa 90% van het totale budget zijn de ramingen gebaseerd op de aantallen en prijzen uit de jaarrekening 2025 en de doorrekening in de herziene begroting 2026. Voor 2027 is over de hele linie een loon- en prijsindexatie van 2,5% toegepast. Bij de inkomensregelingen wordt voor 2027 uitgegaan van een stijging van het aantal uitkeringen met 0,8% ten opzichte van de herziene begroting 2026. In combinatie met de indexatie leidt dit tot hogere uitkeringslasten. Het totale budget voor de Participatiewet, IOAW en IOAZ stijgt hierdoor met € 817.000, waarvan € 197.000 samenhangt met de verwachte volumestijging en € 620.000 met indexatie. Deze ontwikkelingen gelden voor Ferm Werk als geheel en werken via de verdeelsleutels door in de bijdrage van Oudewater. Ook de uitvoeringskosten nemen toe als gevolg van loon- en prijsontwikkelingen. De loon- en prijsindexatie leidt tot een stijging van € 574.000. Daar staan lagere incidentele kosten en lagere middelen voor infrastructuur en Participatiewet in Balans tegenover, waardoor de totale uitvoeringskosten per saldo met € 76.000 toenemen ten opzichte van de herziene begroting 2026. Voor Oudewater stijgt de bijdrage voor het programma Inkomensregelingen van € 2,038 miljoen in de herziene begroting 2026 naar € 2,100 miljoen in 2027. De totale bijdrage van Oudewater komt in de begroting 2027 uit op € 3,921 miljoen. De stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door loon- en prijsindexatie, de ontwikkeling van de uitkeringslasten en wijzigingen in de uitvoeringskosten

Inhoudelijke ontwikkelingen 2027	Ferm Werk opereert in een context die gekenmerkt wordt door een toenemende doelgroep met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, aanhoudende krapte op deze arbeidsmarkt en een steeds grotere groep statushouders die is aangewezen op de ondersteuning van Ferm Werk. Tegelijkertijd heeft Ferm Werk te maken met belangrijke vraagstukken die de basis van de organisatie raken en een noodzakelijke, en door de rijksoverheid onderstreepte, transitie van de sociale infrastructuur. Samen met het landelijke adviesteam van de VNG en de vier Ferm Werk gemeenten wordt invulling gegeven aan de ontwikkeling die Ferm Werk als sociaal ontwikkelbedrijf te maken heeft. Om zo in de toekomst de ondersteuning te kunnen blijven bieden aan kwetsbare inwoners op weg naar de voor hen zo hoog mogelijke vorm van participatie, bij voorkeur een vorm van betaald werk. Ferm Werk blijft waarde hechten aan uitstroom naar werk en opleiding, waarbij de lat onverminderd boven de landelijke norm ligt. Met nieuwe wetgeving in de Participatiewet in balans en de Wet van school naar duurzaam werk, wordt tegelijkertijd invulling gegeven aan een breder en effectiever bereik van de ondersteuning in het sociaal domein, met bijzondere aandacht aan integraliteit en samenwerking.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2026	Ferm Werk houdt structureel geen omvangrijk eigen vermogen aan; resultaten worden in beginsel verrekend met de deelnemende gemeenten.
Financieel resultaat 2026 (saldo van baten en lasten)	€ 0
Risico's	De belangrijkste risico's voor Ferm Werk hangen samen met ontwikkelingen binnen de uitvoering van de Participatiewet en de economische omstandigheden. De belangrijkste risico's hebben betrekking op: - Ontwikkeling van het aantal uitkeringsgerechtigden - Externe factoren en economische ontwikkelingen - Financiële rechtmatigheid - Personele ontwikkelingen - Vergrijzing van de doelgroep - Wijzigingen in wet- en regelgeving - Overige risico's In de begroting van Ferm Werk wordt in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing nader ingegaan op de geïdentificeerde risico's en de wijze waarop hiermee wordt omgegaan.

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht (GGDrU)

Vestigingsplaats	Utrecht
------------------	---------

Doel	Het in stand houden van een dienst van gemeenten ter uitvoering van de taken bij of krachtens de Wet publieke gezondheid opgedragen aan de colleges op het gebied van de publieke gezondheid.
Programma	3. Sociaal domein
Deelnemende partijen	Alle 26 gemeenten van de provincie Utrecht houden de gemeenschappelijke regeling in stand. Met ingang van 2014 is er 1 regeling voor zowel de stad Utrecht als de overige gemeenten. Vanaf 2014 heet de GGD niet langer 'GGD Midden Nederland' maar: 'GGD regio Utrecht' (GGDrU).
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: GR Type regeling: collegeregeling Vooral gericht op: bestuurskracht (beleidsrijke regeling)
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : wethouder V. Bos Plv. Lid : wethouder B. Schomaker
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	De GGDrU levert een bijdrage aan het bevorderen van een gezonde bevolking door middel van onderzoek, advies en ondersteuning. Infectieziektenbestrijding is een belangrijke taak van de GGDrU; het belang is door de corona-uitbraak in 2020 nog duidelijker geworden. De JGZ heeft een belangrijke signalerende functie als het gaat om de ontwikkeling van onze jeugd. Een andere belangrijke taak van de GGDrU is het verzamelen van epidemiologische gegevens waarmee de gemeenten hun beleid kunnen richten.
Financiële bijdrage	Jaarrekening GGDrU 2025: € 488.671 Begroting Oudewater 2026: € 544.090 Begroting Oudewater 2027: € 571.135 De inwonerbijdrage voor de Algemene Publieke Gezondheidstaken bedraagt in 2027 per inwoner € 8,772 (2026: € 8.589). De kindbijdrage voor de uitvoering van de JGZ bedraagt in 2027 per kind € 177.064 (2026: € 173.376).
Belang van Oudewater	Onderdeel uitmaken van de verbonden partij GGDrU levert Oudewater voordelen op het gebied van (financiële) risicospreiding, bestuurlijke kracht en effectiviteit, kennis en expertise, en efficiency dankzij samenwerking met andere gemeenten én met de GGDrU zelf.
Financiële ontwikkelingen 2027	De ontwerpbegroting 2027 is beleidsarm opgesteld en sluit aan bij de kaderbrief 2027 en de ingediende zienswijzen van gemeenten. De begroting verwerkt de in 2025 vastgestelde structurele bezuinigingen en houdt rekening met bezuinigingen op maatwerk vanuit individuele gemeenten. Tegelijkertijd blijft GGDrU investeren in de continuïteit van de wettelijke

	publieke gezondheidstaken en in de verdere versterking van de kennis- en adviesfunctie. De begroting houdt daarnaast rekening met loon- en prijsindexatie, wijzigingen in collectief en individueel maatwerk en onzekerheden rondom de rijksfinanciering van onder meer COVID-19 en pandemische paraatheid. Daarmee wordt invulling gegeven aan een financieel gezonde en toekomstbestendige organisatie, binnen de financiële kaders van de deelnemende gemeenten.
Inhoudelijke ontwikkelingen 2027	Beweging naar gezondere mensen in een gezondere maatschappij Echte gezondheidswinst is alleen te behalen wanneer partijen uit het sociaal domein, de fysieke omgeving en het (publieke) zorgdomein regionaal samenwerken. Door een brede gezamenlijke en structurele aanpak van preventie wordt een beweging in gang gezet die leidt tot gezondere mensen in een gezondere maatschappij. Daarmee draagt GGDrU met een collectieve aanpak bij aan individuele gezondheid. Verschuiving van zorg naar gezonde leefstijl De zorg in Nederland staat onder druk, doordat in alle zorgsectoren de vraag naar zorg harder stijgt dan het aanbod. We worden steeds ouder en het aandeel ouderen in onze samenleving neemt toe. Om te zorgen dat alle Nederlanders die dit nodig hebben goede zorg kunnen blijven ontvangen, zijn in het Integraal Zorg Akkoord (IZA) afspraken gemaakt over samenwerking, preventie en het versterken van de eerstelijnszorg. Meer inzetten op preventieve interventies die gezond leven stimuleren en bijdragen aan een gezonde en sociale samenleving is in dit akkoord een belangrijk speerpunt ('de beweging naar de voorkant'). Het doorontwikkelen van de advies- en kennisfunctie van GGDrU is essentieel om aan te sluiten bij de ontwikkelingen van IZA en GALA en gemeenten en ketenpartners te ondersteunen bij de transformatie die deze beweging vraagt. Het Algemeen Bestuur heeft eind 2024 de transformatieopdracht gegeven, met focus op drie thema's: mentale gezondheid jeugd, dubbele vergrijzing en gezonde leefomgeving. De pijlers GGDrU focust zich vanuit regionale samenwerking op drie inhoudelijke pijlers van de bestuursagenda 2023–2027: • Een gezonde en veilige leefomgeving: GGDrU staat voor inwoners die wonen, leven, naar school gaan en werken in een gezonde en veilige omgeving waar bedreigingen van de publieke gezondheid worden signaleerd en bestreden en maatschappelijke onrust wordt beperkt. • Kansrijk opgroeien: GGDrU biedt een stevig fundament met Jeugdgezondheidszorg (JGZ) en gezondheidsbevordering. We zetten in op gezinnen en wijken waar het minder goed gaat en pakken maatschappelijke vraagstukken aan zoals kindermishandeling, schoolverzuim, armoede en jeugdcriminaliteit. • Langer gezond zelfstandig: Samen met gemeenten, inwoners en partners werkt GGDrU aan positief gezond oud worden in de regio Utrecht, met aandacht voor veerkracht, mentaal welbevinden en een sterk sociaal netwerk. • Een wendbare en vitale organisatie: GGDrU wil een stabiele en toekomstbestendige organisatie zijn die meebeweegt met veranderingen in de samenleving en waar mensen graag willen werken.

Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2025	Begin boekjaar: € 6.216.567 Einde boekjaar: € 8.953.301
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2025	Begin boekjaar: € 36.061.875 Einde boekjaar: € 29.839.356
Financieel resultaat 2025 (saldo van baten en lasten)	Saldo van baten en lasten: € 2.737.000 Resultaat (na mutaties reserves): € 3.987.000
Risico's	Hieronder zijn deze mogelijke risico's en bijbehorende beheersmaatregelen kort toegelicht: A. Interne bedrijfsvoering • Categorie: Europees aanbesteden Risico: Er wordt niet voldaan aan de aanbestedingsregels. Beheersmaatregel: Continue optimalisering van het gecentraliseerd digitaal ingericht contractbeheer zodat de juiste informatie op het juiste moment en de juiste plaats beschikbaar is. • Categorie: ICT omgeving (telefonie) Risico: Mogelijke problemen met de telefonieomgeving wegens beperkte ondersteuning. Beheersmaatregel: GGDrU is aangesloten op de nieuwe landelijke GT-Connect aanbesteding via de VNG. • Categorie: ICT omgeving (complexiteit) Risico: Onvoldoende adequaat systeembeheer leidt tot risico's op het gebied van veiligheid en toepassing in de praktijk. Beheersmaatregel: Ontwikkelen en uitvoeren van een meerjarige visie om een veilige en goed beheerste ICT-omgeving te waarborgen. • Categorie: Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) Risico: Niet voldoen aan wet- en regelgeving bij verwerking van persoonsgegevens. Beheersmaatregel: Cyclische benadering van beleid, processen en uitvoering. • Categorie: Fluctuatie inwoner- en kind aantallen Risico: Structurele lasten bij fluctuerende opbrengsten. Beheersmaatregel: Opvang door natuurlijk verloop van medewerkers en evaluatie van de financieringsmethodiek. • Categorie: Publieke Gezondheid Asielzoekers (PGA) Risico: Structurele lasten bij fluctuerende opbrengsten. Beheersmaatregel: Opvang door tijdelijke krachten. • Categorie: Tekort gekwalificeerd (medisch) personeel Risico: Onvoldoende capaciteit en kennis; verhoogde druk op bestaand personeel met risico op ziekteverzuim. Beheersmaatregel: Actieve inzet op werving en behoud van gekwalificeerd personeel. • Categorie: Fiscaliteit Risico: Niet voldoen aan fiscale regelgeving (mogelijk leidend tot boetes). Beheersmaatregel: Zorgvuldige processen voor loonbelastingopgaven, btw-aangiften, opgaven aan het btw-compensatiefonds en de WKR. • Categorie: Transitie coronabedrijf

	Risico: Behoud van gekwalificeerde medewerkers uit het coronabedrijf lukt niet, waardoor uitvoering in de knel kan komen. Beheersmaatregel: Door de beperkte omvang van de VWS-opdracht voor 2024 is de impact van dit risico minimaal. B. Samenwerking in de GR • Categorie: Ombuigingen Risico: Ombuigingen worden niet conform plan uitgevoerd. Beheersmaatregel: Het ombuigingsplan 2023–2026 is vastgesteld door het AB; de voortgang wordt gemonitord. • Categorie: Maatwerk Risico: Structurele lasten bij fluctuerende opbrengsten. Beheersmaatregel: Voortdurend overleg met gemeenten over regionale samenwerking in het gezondheidsdomein. • Categorie: Forensische Geneeskunde (FG) en MAZ-aanbesteding Risico: Niet-gunning van aanbesteding leidt tot verbreding van het takenpakket en maakt instroom van nieuwe medewerkers moeilijk. Beheersmaatregel: Inzet van externe ondersteuning bij de aanbesteding om het proces zorgvuldig te doorlopen. C. Externe ontwikkelingen • Categorie: Risico Inventarisatie & Evaluatie (RI&E) Risico: Ontbreken van adequate maatregelen leidt tot gezondheidsklachten en ongevallen. Beheersmaatregel: Uitvoeren en opvolgen van de RI&E met een meerjarig plan van aanpak gericht op vermindering van ziekteverzuim, meer werkplezier en hogere productiviteit. • Categorie: Nieuwe pandemie / disruptieve gebeurtenissen Risico: Capaciteitsproblemen om een crisis adequaat te bestrijden. Beheersmaatregel: Leren van de coronapandemie en investeren in structurele maatregelen en middelen voor blijvende paraatheid. • Categorie: Stoppen subsidie seksuele gezondheid Risico: Structurele personele lasten bij wegvallen opbrengsten. Beheersmaatregel: GGDrU volgt de landelijke ontwikkelingen rond de ASG-regeling en de aanbevelingen van het onderzoek van AEF en de Kamerbrief van december 2023. Op basis van de risico-inventarisatie bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit € 1.710.250. De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 2.486.275. Daarmee is de verhouding tussen de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit 1,454. Hiermee zijn de genoemde risico's financieel afdoende afgedekt.
--	---

Omgevingsdienst Utrecht (ODU)

Vestigingsplaats	Provinciehuis Utrecht
Doel	De Omgevingsdienst Utrecht ondersteunt en adviseert de gemeente Oudewater bij het uitvoeren van milieutaken en het ontwikkelen van beleid voor milieu en duurzaamheid. De ODRU levert een bijdrage aan het realiseren van een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving en het versterken van de bestaande

	milieukwaliteit door inwoners, bedrijven en overheden te stimuleren tot milieuvriendelijk handelen en gedrag. Voor de uitvoering van de milieutaken is de programmabegroting van de gemeente leidend. Binnen dit financiële kader wordt jaarlijks een Uitvoeringsprogramma (UVP) opgesteld. Dit zijn de kaders waarbinnen de Omgevingsdienst haar taken uitvoert.
Programma	4. Cultuur, Economie, Recreatie & toerisme, Energietransitie
Deelnemende partijen	De gemeentebesturen van Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, De Ronde Venen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein, Zeist en de Provincie
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: GR Type regeling: collegeregeling Vooraf gericht op: uitvoering (beleidsarme regeling)
Bestuurders uit onze gemeente	Lid : wethouder mr. D. Stapel Plv. lid : wethouder drs. B.M. Schomaker
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving (in het kader van milieu).
Financiële bijdrage	Conform de gemeenschappelijke regeling dragen de 26 deelnemende gemeenten en de Provincie gezamenlijk het risico voor de Omgevingsdienst. Jaarrekening 2025: € 593.840,- Begroting 2025: € 693.351,- Begroting 2026 : € 666.000
Financiële ontwikkelingen	Bij de vorming van de nieuwe omgevingsdienst zal gebruik gemaakt worden van een andere financieringssysteem. De vaste bijdrage is ter dekking van de vaste lasten van de organisatie met name bedrijfsvoering. Bij de berekening van de variabele bijdrage is uitgegaan van de door de deelnemers in mei 2026 verstrekte uitvoeringsplannen voor 2027. Deze tellen op tot een structurele afname van producten en diensten. Het bijbehorende uurtarief is € 83,75 voor 2027.
Inhoudelijke ontwikkelingen	De Omgevingsdienst Utrecht (hierna: ODU) is per 1 januari 2026 formeel van start gegaan. 2027 is het tweede jaar van de ODU als fusieorganisatie. Waar de jaren 2025 en 2026 in het teken stonden van samenvoeging, harmonisatie en het creëren van organisatorische stabiliteit, is 2027 een richtinggevend jaar: het jaar waarin de ODU vanuit een geconsolideerd

	fundament expliciete keuzes maakt die bepalend zijn voor de ontwikkeling naar de omgevingsdienst van de toekomst. Hoewel 2027 geen jaar is van majeure beleidsintensivering of taakuitbreidingen, is het nadrukkelijk ook geen beleidsarm jaar. Juist in deze fase is het noodzakelijk om richting te geven aan de ontwikkeling van de ODU, ten aanzien van landelijke ontwikkelingen, regionale opdrachten, sturing op kwaliteit en maatschappelijke effecten en de inzet van financiële en personele middelen.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2025	Begin boekjaar: € 1.710.203,- (ODRU) Einde boekjaar: € 2.879.170,- (ODRU)
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2025	Begin boekjaar: € 6.584.128,- (ODRU) Einde boekjaar: € 7.885.168,- (ODRU) Solvabiliteitsratio: 27,42% (hoe hoger, hoe groter de weerbaarheid) (ODRU)
Financieel resultaat 2025 (saldo van baten en lasten)	Saldo van baten en lasten: € 1.168.966,- (ODRU) Geraamd resultaat (na mutaties reserves): € 0,-
Risico's	Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de risico's die de ODU loopt. Het gaat hier over niet kwantificeerbare risico's. Voor kwantificeerbare risico's worden voorzieningen gevormd. In artikel 28 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Utrecht is bepaald dat de algemene reserve maximaal 7 procent van de jaaromzet bedraagt. Jaarlijkse exploitatieoverschotten worden toegevoegd aan de algemene reserve en verhogen het weerstandsvermogen. Een exploitatietekort wordt opgevangen binnen het weerstandsvermogen, tenzij het weerstandsvermogen hiervoor onvoldoende is. In dat geval dragen de deelnemers hun deel naar rato van de uren uit de DVO (van de betreffende deelnemer) bij. De weerstandscapaciteit is het totaal van de middelen waarover de ODU beschikt om onvoorziene kosten te dekken. Voor de ODU is de algemene reserve aan te merken als beschikbare incidentele weerstandscapaciteit. Het beginvermogen van de ODU zal na de afwikkeling van de jaarrekeningen van de oude diensten gestort worden. Er wordt van uitgegaan dat het gestorte beginvermogen voldoende is om het restrisico af te dekken. Daarnaast bestaat de weerstandscapaciteit uit de post Onvoorzien.

Vennootschappen en coöperaties

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Vestigingsplaats	Den Haag
Openbaar belang	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De strategie van de bank is gericht op het behouden van substantiële marktaandelen in het Nederlands maatschappelijk domein en het handhaven van een excellente kredietwaardigheid (Triple A). Daarnaast streeft zij naar een redelijk rendement voor haar aandeelhouders. De BNG biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren. Daarnaast neemt zij deel aan projecten in de vorm van publiek-private samenwerking.
Doel	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Alleen overheden, namelijk het Rijk (50%), gemeenten, waterschappen en provincie mogen aandeelhouder zijn van de BNG. Hierdoor kan toezicht gehouden worden op optimale belangenbehartiging voor deze overheden.
Programma	7. Algemene inkomsten
Deelnemende partijen	De gemeente Oudewater heeft geen zetel in het bestuur en de raad van commissarissen van de BNG. De gemeente heeft als aandeelhouder wel stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs, cultuur en openbaar nut (publieke sector).
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: naamloze structuurvennootschap Vooral gericht op: uitvoering
Bestuurders vanuit onze gemeente	Geen deelname in het bestuur. Wel zeggenschap door het bezit van aandelen.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Zie doel.
Financiële bijdrage (ontvangst dividend)	De bank is een structuurvennootschap. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een waterschap. De gemeente Oudewater bezit 27.612 aandelen (= 0,0507% van het totaal aantal aandelen). Jaarlijks ontvangt de gemeente dividend naar rato van het aantal aandelen. Begroting 2026 : € 45.000 Begroting 2027 : € 45.000

Belang van Oudewater	Eventuele kortlopende en langlopende leningen aangaan en deposito's uitzetten. Daarnaast heeft de gemeente afgelopen jaren aandelen van de bank in haar bezit. Op deze aandelen wordt jaarlijks dividend ontvangen.
Financiële ontwikkelingen	De positieve ontwikkeling van de leverage ratio was onlangs de aanleiding voor de BNG bank om de pay-out ratio te verhogen van 37,5% naar 50%. Dit is in lijn met het staande beleid van BNG Bank.
Inhoudelijke ontwikkelingen	BNG Bank wil de positie van expert in financiering van publieke voorzieningen in de komende jaren verder versterken. De strategie is gericht op het inspelen op de (veranderende) behoeften van de klant door het volgen van het overheidsbeleid en het bieden van maatwerk-oplossingen voor de financiering van duurzame investeringen.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2025	Begin boekjaar: € 4.777 miljoen Einde boekjaar: € 4.863 miljoen
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2025	Begin boekjaar: € 123.164 miljoen Einde boekjaar: € 110.701 miljoen
Financieel resultaat 2025 (saldo van baten en lasten)	Nettowinst na belastingen van € 172 miljoen (2024: € 294 miljoen).
Risico's	

Vitens

Vestigingsplaats	Utrecht
Openbaar belang	De kernactiviteiten zijn winning, productie en levering van (drink)water aan particulieren en bedrijven. Vitens is een publiek bedrijf. De aandeelhouders van Vitens – gemeenten en provincies – ondersteunen de maatschappelijke doelstellingen van Vitens, met (mede)verantwoordelijkheid voor gezondheid (door veilig en betrouwbaar drinkwater) en een duurzame samenleving met zorg voor de bescherming van natuur en milieu. Voor de aandeelhouders wil Vitens een financieel krachtig bedrijf zijn en een marktconform dividend uitkeren bij een gezonde solvabiliteit.
Doel	Vitens NV is een publiek (drink)waterbedrijf, waaronder begrepen de winning, productie, transport, verkoop en distributie van water, alsmede het verrichten van alles wat met de publieke watervoorziening verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn. De aandelen van de NV zijn (in)direct in handen van provinciale en gemeentelijke overheden. Hierdoor kan toezicht gehouden worden op optimale belangenbehartiging voor deze overheden.

Programma	4. Cultuur, economie en milieu (nutsbedrijven)
Deelnemende partijen	De gemeente Oudewater is aandeelhouder en heeft daarmee stemrecht. De gemeente heeft 9.199 aandelen (0,159 % van het totaal aantal aandelen) in haar bezit. Betrokken zijn diverse gemeenten en provincies.
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: NV Type regeling: collegeregelings Vooral gericht op: uitvoering (beleidsarme regeling)
Bestuurders vanuit onze gemeente	Geen deelname in het bestuur. Wel zeggenschap door het bezit van aandelen.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Zie doel.
Financiële bijdrage (ontvangst dividend)	<u>Baten (dividenduitkering):</u> Aantal aandelen Oudewater: 9.199 Randvoorwaardelijk bij de uitkering van dividend is de continuïteitsdoelstelling van Vitens. Voor meer informatie zie Jaarverslag Vitens. Begroting 2026 : € 0 Begroting 2027 : € 0 Het dividend wordt gerelateerd aan het nettoresultaat. Het bedrag aan dividend dat wordt uitgekeerd bedraagt minimaal 40% en maximaal 75% van het nettoresultaat. Relevant hierbij is de benodigde toevoeging aan de reserves om de continuïteit van de onderneming te waarborgen (t.b.v. investeringen in vaste activa of het versterken van de solvabiliteit).
Belang van Oudewater	Een goede drinkwatervoorziening tegen een betaalbare prijs voor de inwoners van Oudewater. Daarnaast het belang als aandeelhouder. Vitus streeft naar zo laag mogelijke drinkwatertarieven, onder voorwaarde dat aan de continuïteitsdoelstelling wordt voldaan. Uitgangspunt hierbij is een bedrijfsresultaat (EBIT) dat jaarlijks wordt begroot op het niveau van het vastgestelde maximaal toegestane WACC-percentage (Weighted Average Cost of Capital) minus de bepaalde afslag, die varieert tussen de 0-0,5%.
Financiële ontwikkelingen 2027	De afgelopen jaren heeft Vitens geen dividend uitgekeerd als gevolg van de lage WACC (=Weighted Average Cost of Capital) en het hoge investeringsniveau. Ook in 2022 is er geen dividend uitgekeerd. De solvabiliteit en het eigen vermogen laten echter een goede ontwikkeling zien. De solvabiliteit is ultimo 2022 uitgekomen op 31,0% (2021: 30,2%) en dit kan betekenen dat Vitens weer dividend aan gemeenten zal uitkeren. Bij een solvabiliteit <30% wordt in beginsel geen dividend uitgekeerd. Op basis van het meerjarenplan 2023-2027 heeft Vitens haar verbruiks- en

	vastrechtstarieven 2023 voor de consument verhoogd. Hierbij is uitgegaan van de maximale WACC van 2,95% voor 2023.
Inhoudelijke ontwikkelingen 2027	Men heeft een steeds grotere uitdaging bij de leveringszekerheid van drinkwater op piekmomenten. Tijdens een hete zomer is het bijvoorbeeld lastig om altijd aan de vraag te voldoen. Daarom gaat men de komende jaren investeren in (nieuwe) productielocaties en de vervanging en aanleg van (nieuwe) leidingen, extra reservoirs om de vraag op piekdagen in een gebied op te vangen en zetten zij ook in op het beperken van de drinkwatervraag door campagnes en advisering aan consumenten en zakelijke klanten.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2024	Begin boekjaar: € 649.500.000 Einde boekjaar: € 677.700.000
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2024	Begin boekjaar: € 1.446.600.000 Einde boekjaar: € 1.559.700.000
Financieel resultaat 2025 (saldo van baten en lasten)	Bedrijfsresultaat (Ebit): € miljoen (2024: € 72,9 miljoen)
Risico's	Een uitdaging voor Vitens is de uitvoerbaarheid van hun investeringsprogramma. Onder meer conflicterende wetgeving en krapte in de aannemerij zorgen voor beperkingen. De regelgeving rondom stikstof zorgt niet langer voor obstakels omdat – vanwege het vitale belang – een uitzondering is gemaakt voor de drinkwaterinfrastructuur.

Stichtingen en verenigingen

Stichting Urgentieverlening West-Utrecht

Vestigingsplaats	Woerden
Doel	Het verlenen van urgentieverklaringen voor een sociale huurwoning aan woningzoekenden uit de regio West Utrecht. De verklaringen werden afgegeven door de stichting op basis van de Huisvestingsverordening gemeente Oudewater 2024. Deze is vastgesteld door de gemeenteraad. Er is geen eigen visie van de stichting voor de realisatie van de doelstellingen uit de programma's van de begroting. De stichting en de urgentiecommissie van de stichting voeren de huisvestingsverordening uit bij mandaatbesluit van de deelnemende gemeenten via de urgentiecommissie van de stichting.
Programma	6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen
Deelnemende partijen	De gemeenten Oudewater, De Ronde Venen, Lopik, Montfoort, Stichtse Vecht en Woerden.

Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: stichting Type regeling: collegeregeling
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : Dick Stapel Plv. lid : Vincent Bos
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Zie doel.
Financiële bijdrage	Jaarrekening: € 4.625 Begroting 2026 : € 4.696 Begroting 2027 : € 4.696
Belang van Oudewater	Het behandelen van urgentieaanvragen (met voorrang in aanmerking komen voor een schaarse sociale huurwoning) in subregionaal verband heeft als voordeel dat aanvragen objectiever worden beoordeeld omdat er meerdere beoordelaars zijn die de aanvragen gezamenlijk beoordelen. De beoordelaars hebben bovendien kennis en ervaring en kunnen aanvragen in heden en verleden met elkaar vergelijken (voorkomen van rechtsongelijkheid). Het zelf in stand houden van een organisatie voor het aanvragen, het administreren, het vormen van dossiers, het nemen van besluiten, het maken van beschikkingen, het voorbereiden van collegevoorstellen en het voeren van verweer in bezwaarprocedures voor urgenties, vergen kennis en is kostbaar maar ook kwetsbaar als dit proces door één persoon moet worden uitgevoerd.
Financiële ontwikkelingen 2027	Het totaal aantal urgentie-aanvragen stijgt sinds 2023 (2023: 2, 2024: 3, 2025: 7). Dit is SUWU-breed (2023: 55, 2024: 100, 2025: 113). Voor 2025 zou de stijging voor de SUWU hebben geleid tot een negatief resultaat en een te grote aanslag op de reserves. Aan de zes gemeenten is een extra bijdrage gevraagd voor 2025 van in totaal € 36.000. Voor Oudewater was dit € 1.850. Daarmee zijn de tekorten die zijn opgelopen door de ruim toegenomen aantal aanvragen in 2024 en 2025 op de korte termijn gedicht én is een financieel gezonde situatie bewerkstelligd. In de gemeentelijke bijdrage voor 2026 wordt de incidentele verhoging, structureel voortgezet, is € 4.903 (2025: oorspronkelijk € 2.775, definitief € 4.625.) Voor 2017 werd de bijdrage van de deelnemende gemeenten aan de SUWU bepaald door de begrote uitgaven te delen door het aantal inwoners. Vanaf 2018 is dat nog maar voor de helft. De andere helft wordt bepaald door het aantal aanvragen uit de gemeente. Het aantal inwoners en het aantal aanvragen is voor Oudewater voor allebei relatief klein.
Inhoudelijke ontwikkelingen 2027	Vanuit de betrokken gemeenten is er een urgentiecommissie die urgentieaanvragen behandelt. Het Vierde Huis (extern) bereidt de besluiten van de Stichting Urgentieverlening West Utrecht voor. De aanvrager betaalt € 150 leges aan de stichting. De gemeente betaalt € 100 aan de aanvragers als de urgentie wordt verleend. De druk op de woningmarkt en de schaarste aan sociale huurwoningen blijft groot. De

	urgentiecommissie van de SUWU blijft zich met maatwerk inzetten voor inwoners van Oudewater die zich zonder urgentie onmogelijk kunnen redden. Dat laat onverlet dat de commissie steeds blijft meewegen in hoeverre aan aanvrager verwijtbaar is dat hij of zij in de benarde situatie is beland en naar de eigen inzet die men pleegde om het probleem te voorkomen of op te lossen. Het blijft gaan om noodsituaties die, zeker als er minderjarige kinderen in het geding zijn, binnen zes maanden moeten worden opgelost door het bieden van een 'dak-boven-het-hoofd'.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2026	Begin boekjaar: € 15.282 Einde boekjaar: € 10.908
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2026	n.v.t.
Financieel resultaat 2025 (saldo van baten en lasten)	€ 17.797
Risico	Bij een grote toename van urgentieaanvragen zal het budget niet kostendekkend zijn en wordt de gemeentelijke bijdrage het jaar daarop hoger. Op het aantal aanvragen is lastig een peil op te trekken. Een overzicht SUWU-breed: 2017 (111), 2018 (147), 2019 (56), 2020 (72), 2021 (103), 2022 (61), 2023 (55) , 2024 (100) en 2025 (113).

Overige verbonden partijen

MRU West

Doel	Doel van de samenwerking is om te komen tot een regionale aanpak van de regionale uitdagingen op het gebied van woningbouw, mobiliteit, economie, energietransitie, groen en landschap en gezond leven, waarbij de lijn van het verdicht verstedelijken rondom knooppunten is vastgelegd in de uitvoeringsagenda die door de gemeenteraden van de MRU West in 2025 is vastgesteld. In de stedelijke regio rond Utrecht speelt zich het merendeel van het economisch, maatschappelijk en fysieke verkeer af. De samenwerking richt zich niet alleen op overheden, maar wil deze ook verbinden met het bedrijfsleven en kennisinstellingen ('triple helix'). Hiermee wil de samenwerking bereiken dat de regio Utrecht in de toekomst een aantrekkelijke vestigingsplaats voor inwoners en bedrijven blijft en er gezond kan worden geleefd in een stedelijke regio.
Programma	1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid
Deelnemende partijen	De gemeentebesturen van Bunnik, De Bilt, Houten, IJsselstein, Lopik, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden, Zeist, Montfoort, De Ronde Venen en Oudewater zijn lid van de MRU West. Het betreft een flexibele

	netwerksamenwerking waarbij de gemeenten niet allemaal even intensief deelnemen op alle thema's.
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: netwerksamenwerking op grond van een bestuursconvenant Type regeling: collegeregelings Vooral gericht op: uitvoering (beleidsarme regeling)
Bestuurders uit onze gemeente	De MRU West kent geen dagelijks of algemeen bestuur. Het betreft een 'lichte' samenwerking op basis van een bestuursconvenant. Leden van het college nemen op basis van hun portefeuille deel aan de regionale bestuurstafels. Momenteel is de bestuurlijke deelname als volgt: Wethouder D. Stapel, voorzitter Bestuurlijke overleg Wonen Wethouder B. Schomaker bestuurlijk overleggen IRP en Economie Wethouder V. Bos bestuurlijke overleggen Energie en Groen
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	De MRU West is een netwerksamenwerking in ontwikkeling. Dit geldt zowel voor de manier van samenwerken (flexibel, doelverkennd, samen met andere partners) als voor de inhoud. In 2025 heeft een evaluatie van de U10 plaatsgevonden. Op basis van de evaluatie is o.a. besloten om na de gemeenteraadsverkiezingen van 2026 de naam U10 te wijzigen in MRU West. De focus blijft primair gericht op de samenwerking tussen de gemeenten rond de kernopgave (het in goede banen leiden van de groei van onze regio) en secundair gericht op het verkrijgen van beleidsmatige en financiële steun van met name de decentrale medeoverheden: de provincie en waterschappen. MRU (Metropoolregio Utrecht) is de overkoepelende netwerkorganisatie van de MRU West, de Regio Amersfoort en de provincie Utrecht en is primair gericht op het verkrijgen van financiële en beleidsmatige steun van het Rijk en Brussel. De MRU West ontwikkelt zich daarnaast verder naar een samenwerking die op basis van het Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP) gemeenschappelijk de verstedelijkingsvraagstukken van de regio Utrecht aanpakt. Gemeenten werken via gebiedsallianties aan de uitvoering van het IRP. Oudewater is onderdeel van de gebiedsalliantie Zuidwest. In de gebiedsalliantie Zuidwest wordt vooral gefocust op de ontwikkelingen rondom Groot Merwede en Rijnenburg, de Lopikerwaardagenda en Novex Groene Hart.
Financiële bijdrage	Begroting 2026 : € 29.063 Begroting 2027 : € 33.270 De financiële jaarlijkse bijdrage is een vaste deelnemersbijdrage per inwoner voor het samenwerkingsconvenant en een bedrag per inwoner voor het mobiliteitsconvenant. Dit wordt besteed aan een klein procesteam (6 fte) en een werkbudget voor bijeenkomsten, communicatie etc. Deze bijdrage wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van een mixpercentage van 70% loonindex en 30% prijsindex. In 2026 was de indexatie 4,1%. Voor 2027 is dit 3,1%. De financiële bijdrage is in 2024 structureel verhoogd met € 7.860 via de kadernota, waarin besloten is om de realisatie van het gezamenlijke

	perspectief (IRP) vanuit Oudewater te ondersteunen. Indexatie hierop was in 2026 4,1% en zal in 2027 3,1% bedragen.
Belang van Oudewater	Oudewater is onlosmakelijk onderdeel van de regio Utrecht, als het gaat om wonen, verplaatsen, werken en leven. Daarom is het in het belang van Oudewater om in regionaal verband te werken aan een gezonde, slimme en groene regio. Dat gebeurt aan de volgende bestuurstafels in het bestuurlijk netwerk MRU West: • Gezonde woon- en leefomgeving • Economische positionering • Klimaatneutrale regio • Duurzame bereikbaarheid • Groen en Landschap
Financiële ontwikkelingen 2027	Voor het boekjaar 2026 is de indexatie van 4,1 % toegepast. Deze is ook toegepast op de financiële bijdrage aan de realisatie van het gezamenlijke perspectief (IRP - integraal ruimtelijk perspectief). De kosten voor de MRU West en voor de uitvoering van het Integraal Ruimtelijk Perspectief zijn structureel onderdeel van de begroting van Oudewater. De indexatie voor 2027 bedraagt 3,1%.
Inhoudelijke ontwikkelingen 2027	In de huidige collegeperiode tot dusver heeft de MRU West uiteenlopende resultaten behaald waaronder: • Versnellingsafspraken woningbouw met middelen van het Rijk; • Afspraken regionaal bedrijventerrein Gaasperwaard; • Investerings in OV, budget voor Merwedelijn; • Starten gebiedssamenwerking voorbeeldgebieden Groen Groeit Mee; • Middelen voor groenmaatregelen Utrechts Programma Landelijk Gebied; • IRP goed verwerkt in NOVEX Ontwikkelperspectieven en Uitvoeringsagenda's Rijk-MRU; • Ontwikkelstrategie Regiopoorten vastgesteld door Rijk-MRU; • Deel van de gezamenlijke opgave duurzame opwek (1,8TWh) gerealiseerd en regio brede ondersteuning op het gebied van opwek, warmte en netcongestie; • Duurzame borging regionaal energieloket en ondersteuning initiatieven van onderop.
Risico's	De netwerksamenwerking drijft op de inzet van de deelnemers en de urgentie van de onderwerpen. Als deelnemers zich niet inzetten (bijvoorbeeld omdat ze het belang er niet van inzien) is het rendement nihil. Het huidige samenwerkingsmodel heeft daarnaast als nadeel dat er een gebrek aan bestuurskracht wordt ervaren. Om dit risico te verminderen wordt in de evaluatie een aantal maatregelen voorgesteld, waaronder het opstellen van een heldere MRU West Agenda, het aanpassen van werkwijzen rondom overleggen, het expliciteren van (bestuurlijke) rollen en het reduceren en bundelen van bestuurlijke overleggen.

PARAGRAAF 7 GRONDBELEID

Wat is het doel van deze paragraaf?

Doel is om de stand van zaken van het grondbeleid van de gemeente Oudewater weer te geven en de relatie met grondexploitatie complexen.

Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

De gemeente Oudewater werkt middels de Nota Grondbeleid Oudewater 2024. Het grondbedrijf is een belangrijk onderdeel van de financiële structuur van de gemeente Oudewater. Eén van haar taken betreft het voorzien in uitgeefbare bouwrijpe grond voor woningen, bedrijven, kantoren en voorzieningen. Het grondbedrijf is faciliterend aan het behalen van de beleidsdoelstellingen van de gemeente. Het grondbedrijf wordt gekenmerkt door de grote in- en uitgaande stromen van financiële middelen en langjarige projecten. Omdat gronden soms pas vele jaren na verwerving in ontwikkeling worden genomen, blijven de rentelasten op het geïnvesteerde vermogen van invloed op het rendement van het grondbedrijf, tot de gronden worden verkocht. In deze paragraaf worden de ontwikkelingen binnen de grondexploitatiecomplexen kort samengevat. Vanaf nu wordt er jaarlijks een nadere uitgebreide toelichting op de complexen gegeven via het (niet openbare) Meerjarenperspectief Grondbedrijf (MPG).

De gemeente voerde overwegend facilitair grondbeleid. Dit was vooral het gevolg van het feit dat Oudewater, onder andere door haar ligging in het Groene Hart, te maken heeft met een strak om de bebouwde kom gelegen rode contour. Buiten deze rode contour was geen (woning)bouwontwikkeling toegestaan. Op basis van de provinciale structuurvisie/verordening is het nu echter mogelijk dat, onder voorwaarden, de geheel of gedeeltelijk buiten de rode contour gelegen locaties mogen worden ontwikkeld. Statenland is zo'n soort locatie, voor deze locatie is begin 2026 een grondexploitatie geopend. Gezien de grondpositie en de ambities van de gemeente behoort voor deze locaties, op basis van de Nota Grondbeleid, actieve grondpolitiek tot de mogelijkheden. Naast de uitbreidingslocaties zijn er ook inbreidingslocaties in ontwikkeling of wordt de haalbaarheid ervan onderzocht. Voor de locaties waar de gemeente geen of beperkt grondeigendom heeft geldt dat de kosten in verband met grondexploitatie (zoals o.a. plankosten, planschade, aanleg voorzieningen) dienen te worden verhaald op de grondeigenaar/ontwikkelaar. Het beleid hiervoor is in 2018 door de gemeenteraad vastgesteld in de Nota Kostenverhaal.

Verkooprijzen woningbouw

De woningrijzen stijgen in 2026 verder, maar het tempo ligt lager dan in 2025. De aanhoudende uitpondgolf zorgt voor meer aanbod, waardoor de prijsstijging afvlakt. Het aanbod van nieuwbouwwoningen steeg verder, vooral door een toename van het aantal appartementen. Tegelijkertijd blijft sprake van een mismatch tussen vraag en aanbod, omdat de vraag zich relatief sterk richt op grondgebonden woningen. Ondanks deze mismatch zijn het toch de appartementen die per m² het meest in prijs zijn gestegen (op jaarbasis). De betaalbaarheid staat blijvend onder druk: beleidsgrenzen, zoals de betaalbaarheidsgrenzen voor koop (betaalbaar 1 en betaalbaar 2 in Oudewater) en stijgende bouwkosten zorgen ervoor dat woningen kleiner worden en de vierkante meterprijs toeneemt. In de huursector blijft de krapte groot. Het aanbod nam opnieuw af doordat meer woningen werden verhuurd dan toegevoegd. De huurrijzen stegen harder dan zowel de koopwoningrijzen als de inflatie: de huurprijs per m² lag in het tweede kwartaal van 2026 4,7% hoger dan een jaar eerder.

Trends en ontwikkelingen vastgoed

De vraag naar nieuwbouwwoningen blijft groot, maar de productie blijft achter bij de beleidsdoelstellingen, onder meer door vergunningenproblematiek, stikstofruimte, netcongestie en een stapeling van beleidsambities. Het aantal bouwstarts neemt wel toe, maar deze zijn vaker gebundeld in grotere projecten, terwijl de totale productie onvoldoende is om het tekort in te lopen. Nieuwbouwprijzen en bouwkosten stijgen door, maar in een gematigder tempo. Doordat de bouwrijzen zelfs iets meer stijgen dan de verkooprijzen voor nieuwbouwwoningen daalt de (theoretische) grondwaarde. Dit sluit aan op het bredere marktbeeld van toenemend woningaanbod en economische onzekerheid. De bouw en infrasector kampt met aanhoudende personeelskrapte, wat leidt tot hogere loonkosten en een opwaartse druk op de bouw- en GWW-kosten. En de aanhoudende geopolitieke onrust werkt door in hogere materiaalkosten. Bouwmaterialen die sterk afhankelijk zijn van fossiele brandstoffen zijn duurder geworden sinds de oorlog

in Iran. De GWW-kosten blijven stijgen door cao-loonsverhogingen en structurele capaciteitsproblemen. De vraag naar infrastructurele projecten is hoog en volle orderportefeuilles zorgen voor druk op capaciteit en uitvoering. Ook plankosten en VTU-kosten nemen toe door krapte op de arbeidsmarkt bij gemeenten en adviesbureaus en stijgende cao lonen tot en met 2027. De vraag naar kwalitatief hoogwaardige en energie zekere bedrijfsruimten, kantoren en winkels blijft hoog, ondanks aanhoudende economische en geopolitieke onzekerheden. Ook neemt het aanbod en het beleggingsvolume in bedrijfsruimten, kantoren en winkels toe. Hierbij wordt het onderscheid tussen courante en minder courante locaties steeds zichtbaarder. Door instabiliteit in het Midden-Oosten is er sprake van (licht) stijgende rentes. Voor de woningbouwsector zijn de gevolgen van deze oplopende rentes voorlopig nog beperkt. Maar als rentes (en dus ook de hypotheekrente) verder stijgen kan dit wel (negatieve) gevolgen hebben. (Bron: Metafoor Kwartaalrapportage Q2 2026)

Uitgangspunt voor grondexploitaties

a. Parameters

De gemeentelijke grondexploitaties worden jaarlijks herzien. In de grondexploitaties wordt uitgegaan van de boekwaardes per 31 december 2025, zoals opgenomen in de jaarrekening 2026. Daarnaast zijn de laatst bekende wijzigingen doorgevoerd waardoor meevallers en tegenvallers zijn ontstaan.

De huidige geactualiseerde exploitatieopzetten hebben als prijspeil 2025. Voor alle gemeentelijke grondexploitaties wordt vanaf 1 januari 2026 gerekend met een intern rentepercentage van 1,00%. De rente van een project wordt berekend over de boekwaarde. Naast de renteparameter worden door het college jaarlijks de te hanteren rekenparameters in de grondexploitaties vastgesteld. Onderstaande parameters zijn door het college vastgesteld (**Parameters 2026 D/25/211064**) en verwerkt in de grondexploitaties.

b. Risicovoorzieningen

De gemeente Oudewater werkt middels de Nota Grondbeleid Oudewater 2024. Deze nota is eind 2024 door de raad vastgesteld (D/24/157308). Destijds had de gemeente Oudewater twee positieve actieve grondexploitaties (grex), namelijk Tappersheul III en Oranje Bolwerck. Er was op dat moment dus geen directe aanleiding om een Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG) op te richten. Het doel van de ARG is allereerst het afdekken van projectrisico's binnen de lopende grondexploitaties. Daarbij kan de ARG als deze zich boven de minimale grens bevindt ook gebruikt worden voor het afdekken van tekorten bij negatieve grondexploitaties (verliesvoorziening). De ARG wordt gevoed door tussentijdse winstnemingen uit grondexploitaties (op basis van POC-methode, in overeenstemming met BBV), batige saldi bij het sluiten van een grondexploitatie en/of een dotatie vanuit de algemene middelen bij een te lage stand. Middels het raadsbesluit (**D/26/223991**) kent de gemeente Oudewater sinds 9 juli 2026 ARG. De ARG kent een minimale grens van € 1.750.000. Extra informatie over het oprichten van de ARG is opgenomen in hoofdstuk 2.4 van het MPG.

Toelichting per exploitatiegebied

Tappersheul III en Statenland

Onderstaand zijn de twee actieve grondexploitaties van de gemeente Oudewater opgenomen:

Bedragen x € 1.000

In exploitatie genomen gronden	Boekwaarde	Nog te maken kosten	Nog te verwachten opbrengsten	Verwacht exploitatie-resultaat	Voorziening	Verwacht expl.resultaat incl. voorz.
Tappersheul III	4.913	4.180	11.057	-1.964		-1.964
Statenland	247	10.039	8.908	595	-595	0
Totaal	5.160	14.219	19.966	-1.368	-595	-1.964

Grondexploitatie Tappersheul III

Door de gemeenteraad is besloten dat het bedrijventerrein Tappersheul met 3 hectare mag uitbreiden. De voorbereidende werkzaamheden zijn hiervoor begin 2017 gestart. Inmiddels heeft het uitgiftebeleid vorm gekregen en is grond aangekocht voor de ontwikkeling en de omzoming. Het beeldkwaliteitsplan is door de gemeenteraad in 2019 vastgesteld en het bestemmingsplan is in 2021 vastgesteld. Het financiële kader is de medio 2018 vastgestelde grondexploitatie. Deze grondexploitatie wordt jaarlijks herzien, zo ook per 1-1-2026 (boekwaarde per 31-12-2025). Er wordt uitgegaan van een exploitatieopzet met een voorlopige afsluitdatum van 31-12-2028. Met de ontwikkeling van Tappersheul III realiseert de gemeente Oudewater ruim 3 ha (netto) bedrijventerrein. Voor Tappersheul III is in de grondexploitatie een prijs voor industriegrond van € 313,02 (per 1-1-2026) gehanteerd. Deze prijs is gebaseerd op de exploitatieberekening (minimale m²-prijs) en de marktwaarde. In het kader van de grex Tappersheul III is de productie van bouwrijpe grond ten behoeve van bedrijven in uitvoering (bouwrijpmaken) en zijn reserveringsovereenkomsten aangegaan. Gronduitgifte wordt voorzien in 2027.

Op grond van de provinciale verordening geldt voor de gemeente de verplichting om bij uitbreiding ook het bestaande bedrijventerrein (Tappersheul I/II) te herstructureren. De gemeenteraad heeft uitgesproken het positieve resultaat (met een maximum van 2 miljoen) van de uitbreiding daarvoor te willen inzetten. Dit positieve resultaat bedraagt in de grondexploitatie per 1-1-2026 € 1.964K. Dat is een resultaatverbetering van € 410K ten opzichte van de grondexploitatie van een jaar eerder (per 1-1-2025). De belangrijkste oorzaak van het verbeterde resultaat is de aanpassing van de grondprijs (toepassing afgesproken indexerings, waarmee de prijs weer de marktwaarde weerspiegelt) en het inrekenen van het werkelijke aantal m² uitgeefbaar (in de grondexploitatie per 1-1-2025 was nog uitgegaan van 3 ha uitgeefbaar, nu is op basis van de gemeten kavelmaten ruim 3,2 ha uitgeefbaar). Voor grondexploitaties gelden risico's. De kosten van verwerving, milieumaatregelen, bouw- en woonrijp maken en plankosten kunnen mee- of tegenvallen, de uitkomst van aanbestedingen is niet altijd voorspelbaar en de inkomsten uit, of het moment van, grondverkoop kunnen wijzigen door conjuncturele ontwikkelingen of wijzigende behoefte bij de afnemers.

Een specifiek risico voor de grondexploitatie Tappersheul III is het risico dat de gecontracteerde afnemers (in reserveringsovereenkomsten) afhaken en uitwijken naar andere locaties. Dit kan mogelijk te maken hebben met een ander te duiden risico, namelijk netcongestie en het mogelijk niet verkrijgen van stroomaansluitingen van voldoende niveau. Dit risico van netcongestie kan doorwerken in de grondprijs en/of kosten in verband met maatregelen of vertraging met zich meebrengen. De gemeente voorziet dit risico en om die reden is en wordt hard gewerkt aan het traject rondom de vergunningsaanvragen en huisnummerbesluiten (wat nodig is om een stroomaanvraag te doen).

Behalve netcongestie is ook de besluitvorming van het zwembad en de skeelerbaan een vertragingsrisico.

Er worden beheersmaatregelen ingezet om de risico's te beperken. Daarnaast staan tegenover mogelijke tegenvallers potentiële meevallers en bijsturingsmogelijkheden. Te noemen in dit verband zijn het niet hoeven aanspreken van de post voor onvoorzien en het opgenomen budget voor planschade. Daarnaast is er nog een uitbreidingsmogelijkheid voor een van de kavels (extra uitgeefbaar).

Grondexploitatie Statenland

De grondexploitatie Statenland is middels een raadsbesluit op 12 maart 2026 verliesgevend geopend. Het woningbouwproject Statenland is gelegen aan de zuidkant van Oudewater, grofweg ingeklemd tussen de N228, de Hollandsche IJssel en de Molenwal. Binnen het plangebied zijn thans gevestigd zwembad 'Ons Statenbad' van SBZO, de skeelerbaan en clubhuis van skeelervereniging SVO, de Broedkorf en een tijdelijke opvanglocatie voor Oekraïners.

Het woningbouwproject beoogt invulling te geven aan de woningbouwopgave in de gemeente door maximaal 120 woningen te realiseren bestaande uit een gedifferentieerd woningbouwprogramma. Het uiteindelijke woningbouwprogramma wordt bepaald in een volgende fase wanneer het stedenbouwkundig plan wordt bepaald. De gemeente is volledig eigenaar van de grond binnen het te ontwikkelen plangebied.

Voordat tot bouw kan worden overgegaan is de bedoeling het zwembad en de skeelerbaan te verplaatsen naar de locatie Tappersheul III. De Broedkorf en een particuliere woning aan de Molenwal worden ingepast in het plan, maar maken er geen onderdeel van uit. De toekomst van de opvanglocatie van de Oekraïners is op dit moment nog niet duidelijk en is afhankelijk van de ontwikkelingen van de oorlog in Oekraïne. De belangrijkste reden om relatief vroeg in het planproces te vragen de grondexploitatie te openen is gelegen in het feit dat we vroegtijdig de consequenties in beeld willen hebben van de projectopdracht en het ruimtelijk kader. Dat geeft de mogelijkheid om in de volgende fasen van het planproces waar nodig bij te sturen en daar ook goed de voortgang op te kunnen rapporteren.

Naast de opening van de grondexploitatie is in dezelfde periode ook het ruimtelijk kader ter vaststelling aan het college voorgelegd.

De grondexploitatie bestaat op dit moment uit circa € 10.039K nog te maken kosten en circa € 8.908K aan te verwachten opbrengsten. Na verrekeningen van de boekwaarde, rente, kosten- en opbrengstenstijgingen kent deze grondexploitatie op dit moment een financiële eindwaarde van € 595K negatief.

Voor grondexploitaties gelden risico's. De kosten van verwerving, milieumaatregelen, bouw- en woonrijp maken en plankosten kunnen mee- of tegenvallen, de uitkomst van aanbestedingen is niet altijd voorspelbaar en de inkomsten uit, of het moment van, grondverkoop kunnen wijzigen door conjuncturele ontwikkelingen of wijzigende behoefte bij de afnemers.

Specifieke risico's voor de grondexploitatie Statenland houden verband met de vroege fase van het planontwikkelingsproces waarin dit project zich bevindt. Zo is er nog geen zekerheid over de kosten van verplaatsing van de skeelerbaan, moet er nog een stedenbouwkundig ontwerp worden gemaakt en zijn er nog programmatische veranderingen mogelijk. Ter beperking van de risico's zullen beheersmaatregelen worden geformuleerd en zo nodig ook worden ingezet. Juist in vroege planfasen zijn de mogelijkheden om bij te sturen op het resultaat en tegenvallers op te vangen nog groot.

PARAGRAAF 8 WET OPEN OVERHEID

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. De Woo is bedoeld om overheden transparanter te maken en moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter en makkelijker vindbaar is. Artikel 3.5 van de Woo schrijft voor dat een bestuursorgaan in de begroting aandacht besteedt aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de wet.

In deze paragraaf lichten wij onze beleidsvoornemens toe.

Actieve openbaarmaking

De staatssecretaris van BZK heeft in juni 2024 de Tweede Kamer geïnformeerd dat de invoering van de actieve openbaarmaking in vier tranches zal plaatsvinden. Aan iedere tranche zijn meerdere informatie-categorieën gekoppeld.

De deadline voor de openbaarmaking van de informatiecategorieën van de eerste tranche was 1 november 2024. Vanaf deze datum maakt de gemeente de vereiste informatie volgens deze eerste tranche actief openbaar.

Het ministerie van BZK heeft in een kamerbrief (16 februari 2026) meegedeeld dat de oplevering van de Generieke Woo Voorziening (GWV) is vertraagd. De planning van tranche 2 en de volgende tranches zal hierdoor worden aangepast.

De vertraging van de GWV betekent niet dat actieve openbaarmaking stil komt te liggen. De VNG adviseert gemeenten om door te gaan met het actief openbaar maken van informatie uit de Woo-informatie categorieën via hun eigen kanalen, bijvoorbeeld via een eigen website. De gemeente Oudewater volgt dit advies en vanaf eind december 2025 worden Woo-besluiten op www.open.oudewater.nl gepubliceerd.

Woo-verzoeken

Op grond van de Wet open overheid (Woo) kan iedereen een verzoek om informatie indienen. De Woo is gebaseerd op het uitgangspunt van transparantie. Alleen in uitzonderlijke gevallen kan een ander belang zwaarder wegen dan openbaarmaking.

Het aantal Woo-verzoeken is de afgelopen jaren fors gestegen, waardoor de uitvoering ervan een steeds groter beslag legt op de capaciteit van de organisatie.

Informatiehuishouding

De wijze waarop er in de organisatie wordt omgegaan met informatie staat in direct verband met openbaarmaking. Waarbij informatiehuishouding de randvoorwaarden en orde schept van waaruit openbaarmaking kan plaatsvinden.

De Woo is onderdeel van een breder pakket aan informatiewetgeving waaraan onze organisatie de komende jaren moet voldoen. Deze wetgeving geeft de aanzet tot een verdere digitalisering van onze dienstverlening en zijn van invloed op de gehele organisatie. In die context is het (toekomstige) team Interne Dienstverlening zich aan het transformeren waarbij het zich in toenemende mate richt op duurzaam informatiemanagement.?

FINANCIËLE BEGROTING

1 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

Baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijzigingen	Begroting 2027	Verschil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid								
Baten	418	223	223	230	7	230	230	230
Lasten	2.778	2.624	2.661	2.866	205	2.901	2.901	2.904
Totaal 1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid	-2.360	-2.401	-2.439	-2.637	-198	-2.671	-2.671	-2.674
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer								
Baten	4.057	4.228	4.500	4.516	17	4.593	4.672	4.754
Lasten	7.436	7.434	8.193	8.329	136	8.821	8.972	9.435
Totaal 2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer	-3.379	-3.205	-3.693	-3.813	-120	-4.228	-4.299	-4.681
3. Sociaal domein								
Baten	3.199	2.852	3.045	2.398	-647	2.409	2.406	2.406
Lasten	10.132	11.430	11.644	11.644	1	11.494	10.981	10.959
Totaal 3. Sociaal domein	-6.933	-8.577	-8.599	-9.247	-648	-9.085	-8.575	-8.553
4. Cultuur, economie en milieu								
Baten	956	376	159	162	2	162	162	162
Lasten	2.075	1.423	1.711	1.572	-140	1.596	1.595	1.595
Totaal 4. Cultuur, economie en milieu	-1.119	-1.046	-1.552	-1.410	142	-1.434	-1.434	-1.433
5. Sport en Onderwijs								
Baten	347	273	273	279	6	279	279	279
Lasten	1.895	1.822	-644	1.800	2.443	1.808	1.810	1.810
Totaal 5. Sport en Onderwijs	-1.548	-1.549	916	-1.521	-2.437	-1.529	-1.532	-1.532
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen								
Baten	1.857	1.694	1.711	2.967	1.256	2.004	1.325	1.632
Lasten	2.482	2.352	3.250	3.610	360	2.639	1.929	2.187

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijzigingen	Begroting 2027	Verschil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Totaal 6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	-625	-658	-1.538	-642	896	-635	-605	-555
7. Algemene inkomsten								
Baten	25.405	25.704	26.236	27.480	1.244	27.177	26.995	27.566
Lasten	523	911	886	526	-360	620	759	997
Totaal 7. Algemene inkomsten	24.882	24.793	25.350	26.954	1.605	26.558	26.236	26.569
Overhead								
Baten	50	25	25	25	0	25	25	25
Lasten	6.369	7.236	7.660	8.332	672	8.266	8.027	8.028
Totaal Overhead	-6.319	-7.211	-7.635	-8.308	-672	-8.241	-8.002	-8.003
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	2.599	144	810	-623	-1.433	-1.266	-881	-862
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid								
Onttrekkingen	10	0	0	0	0	0	0	0
Stortingen	10	0	0	0	0	0	0	0
Totaal 1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer								
Onttrekkingen	434	23	23	25	1	35	37	37
Stortingen	376	20	20	20	0	20	20	20
Totaal 2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer	59	3	3	5	1	15	17	17
3. Sociaal domein								
Onttrekkingen	380	191	191	23	-168	0	0	0
Stortingen	1.160	321	321	84	-237	0	0	0
Totaal 3. Sociaal domein	-780	-129	-129	-61	68	0	0	0
4. Cultuur, economie en milieu								
Onttrekkingen	37	0	0	0	0	0	0	0
Stortingen	15	0	0	0	0	0	0	0
Totaal 4. Cultuur, economie en milieu	22	0	0	0	0	0	0	0
5. Sport en Onderwijs								

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijzigingen	Begroting 2027	Verschil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Onttrekkingen	2.466	15	-2.466	0	2.466	0	0	0
Stortingen	2.525	0	0	0	0	0	0	0
Totaal 5. Sport en Onderwijs	-59	15	-2.466	0	2.466	0	0	0
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen								
Onttrekkingen	219	0	595	0	-595	0	0	0
Stortingen	90	0	0	0	0	0	0	0
Totaal 6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	129	0	595	0	-595	0	0	0
7. Algemene inkomsten								
Stortingen	0	4	4	4	0	4	4	4
Totaal 7. Algemene inkomsten	0	-4	-4	-4	0	-4	-4	-4
Overhead								
Onttrekkingen	0	0	322	346	24	237	0	0
Stortingen	0	3	3	3	0	3	3	3
Totaal Overhead	0	-3	319	343	24	235	-3	-3
Mutaties reserves	-630	-118	-1.682	283	1.965	246	10	10
Totaal alle programma's	1.969	25	-872	-341	531	-1.019	-871	-852

Totaaloverzicht

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijzigingen	Begroting 2027	Verschil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	36.288	35.375	36.171	38.056	1.885	36.878	36.093	37.052
Lasten	33.690	35.231	35.361	38.679	3.318	38.143	36.974	37.915
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	2.599	144	810	-623	-1.433	-1.266	-881	-862
Onttrekkingen	3.546	230	-1.334	394	1.728	273	37	37
Stortingen	4.176	348	348	111	-237	27	27	27
Mutaties reserves	-630	-118	-1.682	283	1.965	246	10	10
Gerealiseerd resultaat	1.969	25	-872	-341	531	-1.019	-871	-852

+ = nadeel / lasten

- = voordeel / baten

Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x € 1.000	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijzigingen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
			0				
Algemene uitkering gemeentefonds							
Baten	21.775	22.077	22.579	23.673	23.370	23.188	23.759
Lasten	0						
Saldo	21.775	22.077	22.579	23.673	23.370	23.188	23.759
Lokale heffingen							
Baten	3.450	3.582	3.612	3.762	3.762	3.762	3.762
Lasten	64	67	67	67	67	67	67
Saldo	3.385	3.516	3.546	3.696	3.696	3.696	3.696
Dividenden							
Baten	69	45	45	45	45	45	45
Lasten	0						
Saldo	69	45	45	45	45	45	45
Saldo financieringsfunctie							
Baten	51	0	0	0	0	0	0
Lasten	115	146	146	256	331	455	627
Saldo	-65	-146	-146	-256	-331	-455	-627
Overige algemene dekkingsmiddelen							
Baten	61	0	0	0	0	0	0
Lasten	343	698	673	203	222	237	237
Saldo	-283	-698	-673	-203	-222	-237	-237
Totaal algemene dekkingsmiddelen	24.882	24.793	25.350	26.954	26.558	26.236	26.636

Vennootschapsbelasting & Onvoorzien

	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijzigingen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	283	0	0	0	0	0	0

2 INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

In deze bijlage is rekening gehouden met de notitie Structurele en incidentele baten en lasten van de commissie BBV van 30 augustus 2018. In aansluiting op deze notitie is in september 2021 een handreiking verschenen van de provincies. Deze is bedoeld ter verduidelijking van de notitie en is een aanvulling op het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader.

NB. Conform de financiële verordening (artikel 212 Gemeentewet) worden alleen incidentele lasten en baten met bedragen van € 10.000 en hoger afzonderlijk gespecificeerd in het overzicht opgenomen. Bedragen beneden dit normbedrag zijn niet opgenomen in het overzicht omdat dit niet past bij het uitgangspunt 'van materiële omvang'.

Incidentele baten en lasten	2026	2027	2028	2029	2030
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid					
2. Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit					
-Herijking IBOR	50	50			
-Fietsbeleidplan	50				
-Groenbeheersplan	75				
-Onderhoud terrein Stadserf	100				
-Asfaltverhardingen		200	200		
-Elementenverhardingen		200	200		
-Beschoeiingen en kademuren		56			
3. Sociaal domein					
- Friciekosten GR-vorming Sociaal Domein Utrecht West		22			
-Tijdelijke huisvesting stadskantoor		21			
4. Cultuur, Economie, Recreatie en toerisme, Energietransitie					
5. Sport en onderwijs					
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen					
-Bijdrage VVE Cultuurhuis		21			
-Erfgoedbeleid		60			
-Omgevingsplannen		55	105	85	
-Grondexploitatie Tappersheul	1.264	1.170	646		
-Grondexploitatie Statenland		1.252	749	716	1.048
7. Algemene inkomsten					
8. Overhead					
-Tijdelijke huisvesting stadskantoor		346	237		
Totaal incidentele lasten	1.539	3.453	2.137	801	1.048
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid					
2. Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit					
3. Sociaal domein					
4. Cultuur, Economie, Recreatie en toerisme, Energietransitie					
5. Sport en onderwijs					
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen					
-Omgevingsplannen		25	25	25	
-Grondexploitatie Tappersheul	1.264	1.170	646		
-Grondexploitatie Statenland		1.252	749	716	1.048
7. Algemene inkomsten					
Totaal incidentele baten	1.264	2.447	1.420	741	1.048

Toevoegingen aan reserves	2026	2027	2028	2029	2030
Structurele toevoegingen:	27	27	27	27	27
Incidentele toevoegingen	2.289	84	0	0	0
Totaal toevoegingen	2.316	111	27	27	27

Onttrekkingen aan reserves	2026	2027	2028	2029	2030
Structurele onttrekkingen:	23	25	35	37	37
Incidentele onttrekkingen	786	369	237	0	0
Totaal onttrekkingen	809	394	273	37	37

Structurele saldi	2026	2027	2028	2029	2030
Saldo baten en lasten	144	-623	-1.266	-881	-795
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-1.503	285	237	0	0
Begrotingssaldo (+ = voordelig, -/- = nadelig)	-1.359	-338	-1.029	-881	-795
Af:					
Incidentele baten	-1.264	-2.447	-1.420	-741	-1.048
Incidentele onttrekkingen reserves	-786	-369	-237	0	0
Bij:					
Incidentele lasten	1.539	3.453	2.137	801	1.048
Incidentele toevoegingen reserves	2.289	84	0	0	0
Structureel saldo (+ = voordelig, -/- = nadelig)	419	383	-549	-821	-795

3 STRUCTURELE TOEVOEGINGEN EN ONTTREKKINGEN AAN DE RESERVES

Er is geen sprake van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves in deze begroting.

4 RAMINGSGRONDSLAGEN

In deze begroting zijn de volgende grondslagen gehanteerd:

Kostenstijgingen en subsidies

Net als vorig jaar worden in principe de exploitatiebudgetten niet geïndexeerd. Uitzondering hierop zijn de subsidies aan externe partijen en loonkosten. De loonkosten worden geïndexeerd op basis van de reeds gemaakte CAO afspraken tussen werkgevers en werknemers. Vanuit de compensatie voor Loon- en Prijsontwikkeling vanuit de Algemene Uitkering zullen wij een stelpost voor prijsstijgingen opnemen. Daar waar exploitatiebudgetten als gevolg van externe verplichtingen verhoogd moeten worden, kan zonodig een bijstelling plaatsvinden, waarbij dekking kan plaatsvinden uit deze stelpost. Deze systematiek moet er aan bijdragen dat exploitatiebudgetten niet onnodig verhoogd worden.

Subsidies worden geïndexeerd met 4,1%, zie voor een toelichting hieronder over de OZB en heffingen.

OZB en heffingen

Sinds de begroting 2025 hanteren we de indexatie van de begroting de methodiek van indexatie op basis van het Centraal Economisch Plan (CEP). Deze is gebaseerd op een gewogen gemiddelde.

- Loonkosten: 2,0%
- Overige (materiële) kosten: 2,1%
- Investerings: 3,0%
- Gewogen gemiddelde 2,2% (60% loonindex, 20% materiële kosten, 20% investeringen).

Hierbij moet wel een correctie gedaan worden op de indexatie van 2026, omdat in het CEP ook een bijstelling van het lopende jaar plaatsvindt (van 2,2% naar 2,9%, zie hiervoor onderstaande tabel). Op basis van het gewogen gemiddelde, zoals ook bovenstaand weergegeven, is het voorstel om de OZB en heffingen te verhogen met 3,4% en een correctie van 0,7% toe te passen voor de bijstelling van de indexaties voor 2026 volgens het CEP. De OZB en heffingen worden dan dus geïndexeerd met 4,1%.

Algemene Uitkering (Gemeentefonds)

De Algemene Uitkering wordt geraamd op basis van de meicirculaire. Voor indexen worden alleen rekening gehouden met het begrotingsjaar 2026. Voor het meerjarenperspectief gelden constante prijzen (meerjarenbegroting is prijspeil 2026).

Omslagrente

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten rentekosten aan de taakvelden/programma's worden toegerekend met behulp van een (rente)omslag. Het renteomslagpercentage is berekend op basis van de voorgeschreven systematiek van de commissie BBV en komt voor 2027 uit op 1,0% (2026: 1,0%). Het omslagpercentage geeft weer welk rentepercentage aan de activa wordt toegerekend. Dit percentage wordt berekend op basis van een raming van de netto door de gemeente te betalen rente en de totale boekwaarde van alle vaste activa van de gemeente. Het percentage wordt afgerond met maximaal 0,5%.

De berekening van de omslagrente is opgenomen in paragraaf 4, Financiering.

Er vindt geen rentebijbeschrijving plaats op reserves en voorzieningen.

Rente nieuw aan te trekken leningen

Prognoses over de rente hebben doorgaans een min of meer "glazenbol" niveau. Dit gegeven wordt nog versterkt door de vele onzekerheden in de geopolitiek. De rente op de geld- en kapitaalmarkt is het afgelopen twee jaar gestegen, na een relatief lange periode van historisch lage rente. De komende jaren verwachten wij dat de rente stabiel blijft op het huidige niveau. Voor nieuwe geldleningen gaan we in de begroting uit van 3,5% rente, gebaseerd op de gemiddelde rentepercentages bij verschillende looptijden gedurende de eerste drie maanden van 2026.

Grondexploitaties

Vanaf boekjaar 2025 is vanuit de commissie BBV voorgeschreven dat voor de rente op de grondexploitaties ook de omslagrente gehanteerd moet worden (2025: 1,0%). Voorheen gold hiervoor een aparte berekeningswijze.

De disconteringsvoet voor verliesvoorzieningen binnen grondexploitaties schrijft het BBV verplicht voor op 2,0%.

Overhead

In 2023 is een nieuwe Notitie Overhead opgesteld door de commissie BBV, deze is van toepassing vanaf begrotingsjaar 2025. Volgens deze notitie mag de methodiek voor het toerekenen van overhead, zoals opgenomen in het overzicht overhead, aan lokale heffingen en rechten niet afwijken van de overige methodieken voor het toerekenen van overhead aan overige taakvelden van de begroting. De methodiek die hiervoor gekozen is om de totale overheadkosten toe te rekenen op basis van de netto loonkosten (excl. inhuur). Zie hiervoor verder de paragraaf Lokale Heffingen.

5 GEPROGNOSTICEERDE BALANS

Activa	rekening (bedragen x € 1000)	begroting 2025	prognose 2026	begroting 2027	begroting 2028	begroting 2029	begroting 2030
Vaste activa							
<u>Immateriële vaste activa</u>							
- kosten onderzoek en ontw.bep.actief	850	460	850	850	850	850	850
Totaal immateriële vaste activa	850	460	850	850	850	850	850
<u>Materiële vaste activa</u>							
- investeringen met een economisch nut	25.706	31.063	24.018	27.163	26.630	26.495	25.565
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	20.252	29.635	25.849	35.342	44.496	48.220	47.177
Totaal materiële vaste activa	45.958	60.698	49.867	62.505	71.126	74.715	72.742
<u>Financiële vaste activa</u>							
- Deelnemingen	72	72	72	72	72	72	72
- Overige langlopende geldleningen (niet-overheid)	395	350	350	350	350	350	350
Totaal financiële vaste activa	467	422	422	422	422	422	422
Totaal vaste activa	47.275	61.580	51.139	63.777	72.398	75.987	74.014
Vlottende activa							
Totaal voorraden (incl.verliesvoorziening)	4.913	1.380	8.666	17.040	15.553	17.752	18.087
<u>Uitzettingen (looptijd <1 jaar)</u>							
- Vorderingen op gemeenten	0	0	0	0	0	0	0
- Vorderingen op gemeenschappelijke regelingen	38	50	50	50	50	50	50
- Vorderingen op overige overheden	6.200	5.800	5.800	2.000	2.000	1.000	1.000
- Overige vorderingen	398	150	150	150	150	400	150
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	6.636	6.000	6.000	2.200	2.200	1.450	1.200
Liquide middelen (kas- en banksaldi)	255	200	200	200	200	200	200
<u>Overlopende activa</u>							
- Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk	78	950	750	500	500	500	500
- Nog te ontvangen bijdrage van provincies	-50	50	50	50	50	50	50
- Overige overlopende activa (niet-overheid)	1.155	1.000	1.456	500	4.859	6.185	6.752
Totaal Overlopende activa	1.183	2.000	2.256	1.050	5.409	6.735	7.302
Totaal vlottende activa	12.987	9.580	17.122	20.490	23.362	26.137	26.789
Totaal Activa	60.262	71.160	68.261	84.267	95.760	102.124	100.803

Passiva	rekening	begroting	prognose	begroting	begroting	begroting	begroting
	2025	2026	2026	2027	2028	2029	2030
Vaste passiva							
Totaal eigen vermogen	14.855	12.821	14.393	14.111	13.865	13.854	13.844
Totaal Voorzieningen	8.311	8.995	9.252	9.897	10.505	11.067	11.647
Totaal vaste schulden, met een rentetypische looptijd van een jaar of langer verstrekt door binnenlandse banken en overige financiële instellingen	27.564	38.438	30.853	41.398	46.133	51.133	49.219
Totaal vaste passiva	50.730	60.254	54.498	65.406	70.503	76.054	74.710
Vlottende passiva							
<u>Netto vlott. schulden, met een rentetypische looptijd < dan een jaar</u>							
- Overige Kasgeld (niet-overheid)	3.000	2.906	2.700	2.906	2.944	2.870	2.882
- Overige vlottende schulden	2.385	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Totaal netto vlott. schulden, met een rentetypische looptijd < dan een jaar	5.385	5.906	5.700	5.906	5.944	5.870	5.882
<u>Overlopende passiva</u>							
- Vooruitontvangen bijdragen van het Rijk	1.184	1.500	1.500	6.000	5.000	5.000	5.000
- Overige overlopende passiva (niet-overheid)	2.650	3.000	6.063	4.244	7.313	7.200	7.211
-Vooruitontvangen bijdragen van provincies	313	300	300	2.211	2.000	3.000	3.000
- Vooruitontvangen bijdragen van gemeenten	0	200	200	500	5.000	5.000	5.000
Totaal overlopende passiva	4.147	5.000	8.063	12.955	19.313	20.200	20.211
Totaal vlottende passiva	9.532	10.906	13.763	18.861	25.257	26.070	26.093
Totaal Passiva	60.262	71.160	68.261	84.267	95.760	102.124	100.803

6 EMU-SALDO

Omschrijving	2026	2027	2028
bedragen x € 1.000	Prognose	Volgens begroting 2027	Volgens meerjarenraming in begroting 2027
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV art. 17c)	810	-623	-1.266
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	3.909	12.638	8.621
3. Mutatie voorzieningen	941	645	608
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	3.753	8.374	-1.487
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa			
Berekend EMU-saldo (x 1.000)	-€ 5.911	-€ 20.990	-€ 7.792

7 INVESTERINGSPLANNING

Meerjarenontwikkelingen 2027-2030						
	Rente	3,50%				
	Afschr.	2027	2028	2029	2030	

Meerjarenontwikkelingen 2027-2030						
OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2027	Investering	Afschr.	2027	2028	2029	2030
Bomen 2027	50.000	40		3.000	2.956	2.913
Vervanging beplanting 2027	35.000	20		2.975	2.914	2.853
Nieuw:						
Masterplan binnenstad tranche 2027 bovengronds (prijsindexatie)	210.000	40		12.600	12.416	12.233
Civiele kunstwerken 2027	135.000	25		10.125	9.936	9.747
Oevers en beschoeiingen 2027 locatie Oude Singel, 1e deel Ruige Weide en Kerkwetering-Vierbergenweg (vervangingsachterstand)	650.000	25		48.750	47.840	46.930
Oevers en bschoeiingen 2027 (veiligheid - noodzakelijk)	200.000	25		15.000	14.720	14.440
Speelvoorzieningen 20274 (diverses locaties)	130.000	12		15.383	15.004	14.625
Renovatie verhardingen 2027	220.000	25		16.500	16.192	15.884
Vervanging verharding 2027	350.000	40		21.000	20.694	20.388
Totaal jaarschijf 2027	1.980.000		0	145.333	142.672	140.011

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2028	Investering	Afschr.	2027	2028	2029	2030
Speelvoorzieningen 2028	20.000	12			2.367	2.308
Bomen 2028	50.000	40			3.000	2.956
Nieuw:						
Civiele kunstwerken 2028	135.000	25			10.125	9.936
Vervanging beplanting 2028	20.000	20			1.700	1.665
Beschoeiingen 2028 vervangingsachterstand (2e deel Ruige Weide)	700.000	25			52.500	51.520
Oevers en bschoeiingen 2028 (veiligheid - noodzakelijk)	200.000	25			15.000	14.720
Renovatie verhardingen 2028	220.000	25			16.500	16.192
Vervanging verharding 2028	350.000	40			21.000	20.694
Totaal jaarschijf 2028	1.695.000		0	0	122.192	119.991

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2029	Investering	Afschr.	2027	2028	2029	2030
Bomen 2029	50.000	40				3.000
Nieuw:						
Civiele kunstwerken 2029	PM					
Vervanging beplanting 2029	PM					
Oevers en beschoeiingen 2029 vervangingsachterstand	PM					
Oevers en beschoeiingen 2029	PM					
Renovatie verhardingen 2029	PM					
Vervanging verhardingen 2029	PM					
Vervangen 65-WBK-7 Jensen snipperaar (bomenploeg)	PM					
Totaal jaarschijf 2029	50.000		0	0	0	3.000

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2030	Investering	Afschr.	2027	2028	2029	2030
Bomen 2030	PM	40				
Civiele kunstwerken 2030	PM	25				
Oevers en beschoeiingen 2030 vervangingsachterstand	PM	25				
Oevers en beschoeiingen 2030	PM	25				
Vervanging beplanting 2030	PM	20				
Renovatie verhardingen 2030	PM	25				
Vervanging verhardingen 2030	PM	40				
Totaal jaarschijf 2030	0		0	0	0	0

Meerjaren ontwikkelingen 2027-2030 gemeente Oudewater
VERVANGINGSPLAN RIOLERING

Meerjarenontwikkelingen 2027-2030						
OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2027	Investering		2027	2028	2029	2030
Vervanging vrijvervalriolering 2027	120.000	40		7.200	7.095	6.990
Totaal jaarschijf 2027	120.000		0	7.200	7.095	6.990

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2028	Investering		2027	2028	2029	2030
Vervanging vrijvervalriolering 2028	120.000	40			7.200	7.095
Gemalen (elektronische deel)	100.000	15			10.167	9.933
Drukriolering (elektronische deel 2028)	190.000	15			19.317	18.873
Totaal jaarschijf 2028	410.000		0	0	36.683	35.902

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2029	Investering		2027	2028	2029	2030
Vervanging vrijvervalriolering 2029	120.000	40				7.200
Gemalen (elektronische deel)	100.000	15				10.167
Drukriolering (elektronische deel 2029)	190.000	15				19.317
Totaal jaarschijf 2029	410.000		0	0	0	36.683

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2030	Investering		2027	2028	2029	2030
Vervanging vrijvervalriolering 2030	120.000	40				
Gemalen (elektronische deel)	100.000	15				
Drukriolering (elektronische deel 2030)	190.000	15				
Totaal jaarschijf 2030	410.000		0	0	0	0

Meerjaren ontwikkelingen 2027-2030 gemeente Oudewater
VERVANGINGSPLAN AFVAL EN REINIGING

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2027	Investering		2027	2028	2029	2030
Ondergrondse containers vervanging	250.000	10		30.060	30.060	30.060
GFT containers (cocons)	130.000	10		30.060	30.060	30.060
Totaal jaarschijf 2027	380.000		0	60.121	60.121	60.121

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2028	Investering		2027	2028	2029	2030
Totaal jaarschijf 2028	0		0	0	0	0

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2029	Investering		2027	2028	2029	2030
Ondergrondse containers vervanging	250.000	10				30.060
GFT containers (cocons)	130.000	10				30.060
Totaal jaarschijf 2029	380.000		0	0	0	60.121

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2030	Investering		2027	2028	2029	2030
Totaal jaarschijf 2030	0		0	0	0	0

Nog door de raad te verstrekken kredieten op basis van een raadsvoorstel. Kapitaallasten zijn in begroting verwerkt.

Tappersheul I en II (bijlage investeringsplanning begroting 2025):

Asfaltverharding				4.000.000		
Verlichting				400.000		
Groen				200.000		
Riolering				500.000		

Meerjarenontwikkelingen 2027-2030					
Raadsvoorstel bij Begroting 2026-2029:					
Verhoging krediet Hoenkoopsebrug		3.900.000			
Renovatie - asfalt Lange Linschoten		2.000.000			
Verlichting: Masten		210.000	210.000	210.000	210.000
	210.000				
Verlichting: Armaturen		200.000	200.000	200.000	200.000
	200.000				
Fietsplan	150.000		750.000		
	500.000				
Raadsvoorstel bij begroting 2027-2030:					
Westerwal kosten openbare ruimte				895.000	
Totaal nog te vertrekken kredieten na expliciet raadsbesluit	150.000	910.000	6.310.000	6.260.000	1.305.000
					14.935.000

8 STAAT VAN RESERVES

Beleidsuitgangspunten

In aansluiting op de kadernota Rechtmatigheid worden, in overeenstemming met de door uw raad vastgestelde beleidsuitgangspunten eventuele over- of onderschrijdingen van enkele reserves verrekend in de jaarrekening. Slechts in uitzonderlijke gevallen vindt tussentijds bijstelling plaats.

Algemene Reserve (AR)

Deze reserve is primair beschikbaar als buffer voor het opvangen van risico's. Daarnaast kent de AR een vrij voor de Raad beschikbaar gedeelte. Het moet in principe eenmalige zaken betreffen en geen vervangingen en terugkerende aangelegenheden. Aan deze reserve wordt in principe ook het saldo van de jaarrekening toegevoegd of onttrokken. Daarnaast bestaan de toevoegingen uit incidentele opbrengsten, zoals bijvoorbeeld de verkoop van percelen grond die niet in de grondexploitatie zijn opgenomen.

Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG)

In de raad van 9 juli 2026 is de Meerjarige Prognose Grondexploitaties vastgesteld. Besloten is toen op basis van de Monte Carlo berekeningen voor de Grex Statenland een ARG in te stellen. Hierbij is een bedrag van 1.750 miljoen van de AR gestort in de ARG. Hierdoor kunnen de risico's worden gedekt.

Reserve investeringen speeltoestellen

Met ingang van 2009 worden conform het BBV de bedragen voor de vervanging van de speeltoestellen afgeschreven en komen de kapitaallasten ten laste van deze reserve. Het betreft nadrukkelijk alleen de kapitaallasten voor de vervanging van bestaande speeltoestellen en dus niet voor uitbreiding van speeltoestellen. Er wordt jaarlijks € 20.000 toegevoegd aan deze reserve.

Reserve sociaal domein

In de begroting 2026-2029 zijn er geen mutaties, wel is er vanuit de jaarrekening 300K overgeheveld aan de reserve om toekomstige hoge uitgaven in de Jeugdzorg te kunnen opvangen. Denk aan Yeph specialistische zorg.

Reserve TOZO

Bij vaststelling van de jaarrekening 2020 is de reserve TOZO ingesteld ter dekking van uitvoeringskosten. In de begroting 2027-2030 is geen mutatie opgenomen.

Reserve parkeren

Voorheen stond in de reserve Bovenwijkse Voorzieningen (BV) een reservering voor investeringen ten behoeve van parkeren binnenstad. Er was echter behoefte aan een aparte reserve voor parkeren en die is met ingang van 2015 gerealiseerd. De reserve wordt gevuld met bijdragen vanwege het realiseren van wooneenheden zonder parkeerplaatsen in de binnenstad en wordt aangewend voor het realiseren van parkeergelegenheid ten behoeve van de binnenstad. In de begroting 2027-2030 is geen mutatie opgenomen.

Reserve wegen

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2018 is besloten om het saldo van zowel de voorziening onderhoud wegen als van de reserve binnenstad toe te voegen aan de reserve wegen. In de begroting 2027-2030 is geen mutatie opgenomen.

Reserve onderhoud gemeentelijk vastgoed

In december 2021 is het nieuwe plan voor onderhoud aan het gemeentelijk vastgoed vastgesteld. Hiervoor is een voorziening ingesteld. Hierin vindt een jaarlijkse storting plaats en worden de gelden voor groot onderhoud onttrokken. Ten laste van deze reserve worden nu alleen nog de noodzakelijke kosten gebracht van de panden die op de nominatie staan om te worden afgestoten.

Reserve civiele kunstwerken

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2018 wordt is besloten om het saldo van de voorziening civiele kunstwerken toe te voegen aan de nieuwe reserve civiele kunstwerken. In de jaarschijven 2024 en 2025 wordt een bedrag van 10.000 euro onttrokken voor het uitvoeren van een verhoogd inspectie- en monitoringsregime. Dit conform het raadsbesluit van 9 juni 2022. In de begroting 2027-2030 is er geen mutatie.

Rekenkamercommissie

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2022 is besloten een bestemmingsreserve Rekenkamercommissie in te stellen. Bij het opstellen van de Jaarrekening wordt bepaald of een storting vanuit niet uitgegeven budget mogelijk is.

Naam reserve	Saldo	Resulta	Stortin	Onttrekki	Saldo	Stortin	Onttrekki	Saldo	Stortin	Onttrekki	Saldo	Stortin	Onttrekki	Saldo	Stortin	Onttrekki	Saldo
(bedragen x € 1.000)	01/01/20 26	at 2025	g 2026	ng 2026	31/12/20 26	g 2027	ng 2027	31/12/20 27	g 2028	ng 2028	31/12/20 28	g 2029	ng 2029	31/12/20 29	g 2030	ng 2030	31/12/20 30
I. EIGEN VERMOGEN																	
<i>1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid</i>																	
- Rekenkamercommi ssie	32				32			32			32			32			32
<i>2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer</i>																	
- Civiele kunstwerken	38				38			38			38			38			38
- Parkeren	175				175			175			175			175			175
- Wegen	884				884			884			884			884			884
- Investerings speeltoestellen	183		20	23	180	20	25	175	20	35	160	20	37	142	20	37	125
<i>3. Sociaal Domein</i>																	
- Sociaal Domein	450				450			450			450			450			450
- TOZO	29				29			29			29			29			29
-De Klepper	1.832		321	191	1.962	84	346	1.700		237	1.463			1.463			1.463
<i>6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen</i>																	
- Onderhoud gemeentelijk vastgoed	0				0			0			0			0			0
<i>7. Algemene dekkingsmiddelen</i>																	
- Reserve budgetoverheveling en	560				560			560			560			560			560
- Algemene Reserve	8.703	1.969	7	2.345	8.334	7	23	8.317	7		8.324	7		8.331	7		8.337
- Algemene Reserve grondbedrijf			1.750		1.750			1.750			1.750			1.750			1.750

Naam reserve	Saldo	Resultaat	Storting	Onttrekking	Saldo	Storting	Onttrekking	Saldo	Storting	Onttrekking	Saldo	Storting	Onttrekking	Saldo	Storting	Onttrekking	Saldo
Totaal Reserves	12.886	1.969	2.098	2.560	14.393	111	394	14.111	27	273	13.865	27	37	13.854	27	37	13.844

9 STAAT VAN VOORZIENINGEN

Voorziening wethouderspensioenen

De gemeente is eigen risicodragers ten aanzien van de pensioenrechten van de wethouders en op grond van het BBV is de gemeente verplicht hiervoor een voorziening in de begroting op te nemen. Jaarlijks vindt een actualisatie plaats en de eventuele consequenties hiervan worden verwerkt in de jaarrekening.

Voorziening wachtgelden wethouders

Ook de hoogte van deze voorziening is herkend. Verplichtingen voor bestaande 'wachtgelders' hoeven niet langer uit de reguliere begroting te worden gedekt. Deze voorziening wordt nu jaarlijks geactualiseerd.

Baggeren

Bij raadsbesluit van 22 december 2022 is besloten om de reserve Baggeren om te zetten in een voorziening Baggeren. Vastgesteld is het baggerplan 2022-2031.

Voorziening onderhoud gemeentelijk vastgoed

In december 2021 is het nieuwe plan : onderhoud gemeentelijk vastgoed , vastgesteld. Hierin vindt een jaarlijkse storting plaats en worden de kosten voor groot onderhoud aan de voorziening onttrokken.

Voorziening onderhoud rioleringen

De jaarlijkse storting in deze reserve bestaat uit de opbrengst van de rioolheffing en de onttrekking bestaat uit de lasten van pompen en gemalen en de rioolleidingen. Daarnaast zijn de investeringen in het buitengebied ten laste van deze reserve gebracht.

Voorziening afvalstoffenheffing

Op 13 december 2018 heeft de raad het Grondstoffenbeleidsplan vastgesteld en op 18 april 2019 het benodigde krediet ter uitvoering hiervan beschikbaar gesteld. Dit betekent dat met ingang van 2020 dezelfde werkwijze wordt gehanteerd als in de gemeente Woerden. Dit houdt in dat met ingang van 2020 eventuele overschotten dan wel tekorten worden verwerkt in deze voorziening.

Naam voorziening	Saldo	Storti ng	Onttrekk ing	Saldo	Storti ng	Onttrekk ing	Saldo	Storti ng	Onttrekk ing	Saldo	Storti ng	Onttrekk ing	Saldo	Storti ng	Onttrekk ing	Saldo	Storti ng	Onttrekk ing	Saldo
(bedragen x € 1.000)	01/01/2 026	2026	2026	31/12/2 026	2027	2027	31/12/2 027	2028	2028	31/12/2 028	2029	2029	31/12/2 029	2030	2030	31/12/2 030	2031	2031	31/12/2 031
II. VREEMD VERMOGEN																			
<u>Voorzieningen</u>																			
<u>(2110):</u>																			
<u>Voor</u>																			
<u>verplichtingen,</u>																			
<u>verliezen en</u>																			
<u>risico's (art. 44.1a</u>																			
<u>en 1b)</u>																			
- Wachtgelden	49			49			49			49			49			49			49
wethouders																			
-	747			747	11		759	11		770	11		781	11		793	11		804
Wethouderspensi																			
oenen																			
- Baggeren	176			176			176			176			176			176			176
<u>Ter egalisatie van</u>																			
<u>kosten (art. 44 1c)</u>																			
- Onderhoud	973	1.100	762	1.312	169		1.481	169		1.650	169		1.819	169		1.988	169		2.158
gemeentelijk																			
vastgoed																			
<u>Voor middelen</u>																			
<u>van derden</u>																			
<u>waarvan de</u>																			
<u>bestemming</u>																			
<u>gebonden is (art.</u>																			
<u>44.2)</u>																			
-	487		19	468		44	424		44	381		122	258		150	109		109	0
Afvalstoffenheffin																			
g																			
- Onderhoud	5.878	621		6.500	508		7.008	471		7.479	504		7.983	549		8.532	624		9.156
rioleringen																			
Totaal	8.311	1.722	781	9.252	689	44	9.897	652	44	10.505	685	122	11.067	729	150	11.647	804	109	12.342
voorzieningen																			

10 AFSCHRIJVINGSTERMIJNEN

Conform de Financiële Verordening worden de Afschrijvingstermijnen in de Begroting opgenomen. De afschrijvingstermijnen zijn in jaren weergegeven.

Apparatuur		Diversen	
Kopieerapparaat	5	Verkeerslichtinstallaties	15
Frankeermachine	10	Elektriciteitsvoorzieningen, kasten e.d.	10
Inbindapparatuur	5	Dienstfietsen	5
Beveiligingsapparatuur	5	Bomen	40
Lamineerapparatuur	5	Ondergrondse container	15
Mobilofoon	10		
Portofoon	5	Grond	
Smartphones (nieuw)*	3	Grond	n.v.t.
Telefoon vast	6	Gebouwen	
Telefonie overig	3	Nieuwbouw steen:	
Videosystemen	5	- woningen	40
Telefooncentrale	15	- bedrijfsgebouw	40
		- sporthal	40
Abri's		- onderwijsgebouw vanaf 2023	50
Abri's	10	- brandweerkazerne	40
		Overige gebouwen grotendeels van hout **	20
Automatisering Computer		Tijdelijke gebouwen/noodlokalen/loodsen/opslagplaatsen **	15
ICT- overige hardware	5	aanbouw/bijgebouw volgt resterende afschrijvingsduur hoofdgebouw	
Citrix licenties	3	aanbouw/bijgebouw (zelfstandig onderdeel)	40
I-pads	3	Leidingen	25
Schermen (klein en groot)	6	Liften	25
Thin clients	6	Semipermanente gebouwen	40
CYOS laptop en accessoires	3	Molens	25-40
Laptops	3	Wieken	40
Mobile device management	3	Restauratie / renovatie / duurzaamheid	25
Uitwijklocaties (ESX / back up server)	5	Overige:	
Virtual platform (storage en san switches)	3	noodgebouw (hout)	15-25
Overige servers	3	loodsen/opslagplaatsen/schaftketen	5
Networking		legionellapreventie-installatie	10
- Werkplek switches	7		
- 10G switches	5	Gereedschappen	
- Server switches	5	Elektronisch en hand	5
- Firewall	5	Compressor	10
- Wifi network	3	Graskantenknipper	10
- Beveiligingssoftware telewerken	3	Knipper/snijder	10
Begraafplaatsen		Motorkettingzaag	10
Aanleg	30	Priktol	10
Uitbreiding	40	Sneeuwschuif	10
Urnenmuur	25		
Overig	25	Klokken, uurwerken, carillons	
			15
Bruggen, viaducten, tunnels, duikers etc.		Markten / kermis	
Activa met een meerjarig maatschappelijk nut in de openbare ruimte			
Vaste bruggen (hout)**	35	Voorzieningen	10
Vaste bruggen (beton, staal)**	90		
Beweegbare bruggen (combinatie)	25	Onderwijs huisvesting	
Hekwerken (metaal)	25	1e inrichting	15
Vervanging brugonderdelen (dek, rijbaan, antisliplagen, houten leuningen)	10	Technische Installaties (vanaf 2020)	20

Apparatuur		Diversen	
Steigers, afmeerpalen, dukdalven e.d.	25		
Civiele kunstwerken (duikers - beschoeiingen - etc.)	25		
Renovatie bestaande bruggen	25		
0			
Installaties (vervanging/later toegevoegd)		Voorzieningen aan gebouw/buiten	
Afzuiginstallaties	15	Betonlateien	40
Alarminstallaties	20	Boeidelen	15
Beregeningsinstallaties	10	Buitenzonwering	10
Brandblusinstallaties	20	Dakbedekking	15
Centrale verwarmingsinstallaties	20	Dakkapel	25
Filterinstallatie	10	Garagedeur	10
Geluidsinstallatie	10	Goten	20
Glazenwasinstallaties	10	Isolatie/energiebesparende maatregelen	10
Grafinstallatie	10	Kozijnen geheel	30
Lichtinstallaties	15	Luifel, overkapping	20
Luchtversingsinstallaties	15		
Pompinstallaties	15	Openbare verlichting	
Radiator	20	Masten	40
Ventilatie en verwarming	15	Armaturen	25
Verlichtingsarmaturen	10		
Discussieapparatuur Raadszaal	10	Parkeren	
Mobilfooninstallatie	10	Aanleg parkeerterreinen	40
Persinstallatie (afvalbrengrstation)	10	Parkeergarage	50
Stemmachines	10	Parkeerautomaten	10
Telefoonaansluiting / -installaties / -uitbreiding en -aanleg	10	Parkeerdekken	40
Inbraakbeveiliging	15	Handterminals parkeerwachters	5
Brandmeldinstallaties	15		
Materieel gladheidsbestrijding	11	Riolering op basis van grp	
Zonnepanelen	25	Rioolgemaal:	
Inventaris/meubilair (nieuw, vanaf 2020)		- bouwkundig onderdeel	30
Inventaris / meubilair (vervanging/later toegevoegd)		- elektromechanisch onderdeel	15
Aula begraafplaats	15	Persleidingen	40
Inrichting magazijn	15	Drukriolering:	
Kantinemeubilair	10	- pompunits elektronisch onderdeel	15
Kantoorinventaris	10	- pompunits bouwkundig onderdeel	30
Kantoormachines	5	- leidingwerk	40
Kantoormeubilair:		Vrijvalriolering	40
- Bureaus	25	Milieumaatregelen	40
- Kasten	20	Randvoorzieningen:	
- Meubilair raadszaal	25	Bouwkundig onderdeel	40
- Paternosterkasten	15	Elektromechanisch onderdeel	15
- stoelen	5		
Keuken en kantine-inventaris	10	Rollend materieel	
Koffieautomaten/frisdrankautomaten	5	Minicontainer	15
Voorziening aan gebouw/binnen:		Verzamelcontainers	15
Bedrading	20	Verzamelcontainers ombouw	15
Bewegwijzering	10		
Gordijnen, luxaflex	5	Speelvoorzieningen	
Keukenblok	15	Speelvoorzieningen	12
Riolering	30		
Sanitair	20	Volkstuinen	
Schilder- en behangwerk	5	Aanleg	25

Apparatuur		Diversen	
Tegelwerk	30		
Trappen	30		
Veiligheidsvoorzieningen	20		
Vloerbedekking	10		
zonwering	10		
Sportvelden/terreinen		Waterwegen / Vijvers	
Aanleg grassportvelden	15	Lichte beschoeiing	20
Aanleg zand ingestrooid kunstgrasveld (toplaag)	15	Damwandconstructies	30
Toplaag kunstgrasveld (incl. doelgebieden)	12	Combinatie damwanden/beschoeiingen	25
Constructie kunstgrasveld	24	Kademuren	10
Terreinafrastering / ballenvangers	24	Natuurvriendelijke oevers (nieuw) *	40
Sportveldverlichting (masten)	40	Beschoeiing (nieuw) **	40
Sportveldverlichting (armaturen)	20		
Kunststof atletiek renovatie (retoppen)	10		
Kunststof atletiek renovatie toplaag/ asfalt/ inrichting	20		
Kunststof atletiek geheel vervangen	40		
		Wegen (nieuwe aanleg en herinrichting)	
		Asfaltverharding	50
		Elementenverharding	50
		Constructie met BIMS (nieuw) *	25
		Constructie EPS (nieuw) *	40
		Grijs renovatie (vervanging constructie)	40
		Grijs straatwerk (elementen)	25
Voertuigen		Woonwagen	
Aanhangwagen	10	Aanleg terrein	40
Bestelauto's	7	Aankoop- en plaatsingskosten	25
Fietspadschuivers	10		
Grafdelfmachine	10		
Grote motormaaier	5		
Houtversnipperaar	5		
Kleine motormaaier	5		
Kraanauto	10		
Laadsysteem vuilnisauto	10		
Personenauto	9		
Sneeuwplough/schuiver	10		
Tractor	10		
Veegmachine (klein)	5		
Vorkheftruck	15		
Vrachtwagens	10		
Vuilnisauto's	8		
Zand- en zoutstrooier	10		
Bedrijfsauto's	9		
		Zoutopslag	
			20
		Zwembaden	
		Bouw zwembad	40
		Verbouw	25

11 OVERZICHT OP TAAKVELDEN

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijzigingen	Begroting 2027	Verschil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten								
0.1 Bestuur	168	0	0	0	0	0	0	0
0.2 Burgerzaken	243	211	211	218	7	218	218	218
0.4 Overhead	50	25	25	25	0	25	25	25
0.5 Treasury	120	45	45	45	0	45	45	45
0.61 OZB woningen	2.302	2.383	2.413	2.499	86	2.499	2.499	2.499
0.62 OZB niet-woningen	1.078	1.119	1.119	1.180	61	1.180	1.180	1.180
0.64 Belastingen overig	22	35	35	37	1	37	37	37
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	21.775	22.077	22.579	23.673	1.094	23.370	23.188	23.759
0.8 Overige baten en lasten	61	0	0	0	0	0	0	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	7	12	12	12	0	12	12	12
2.1 Verkeer en vervoer	188	169	185	215	30	215	215	215
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	722	1.264	1.264	1.199	-65	738	92	92
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	59	66	71	71	0	71	71	71
3.4 Economische promotie	58	45	45	47	2	47	47	47
4.2 Onderwijshuisvesting	1	1	1	1	0	1	1	1
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	83	76	76	76	0	76	76	76
5.1 Sportbeleid en activering	59	53	53	53	0	53	53	53
5.2 Sportaccommodaties	203	142	142	148	6	148	148	148
5.4 Musea	9	9	9	9	0	9	9	9
5.6 Media	70	78	78	80	2	80	80	80
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	6	20	275	21	-255	21	21	21
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	187	187	187	143	-44	143	143	143
6.3 Inkomensregelingen	2.484	2.385	2.577	1.981	-597	1.980	1.980	1.980
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	63	52	52	45	-7	159	159	159
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	3	0	0	0	0	0	0	0
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	0	0	0	0	0	-102	-105	-105
6.811 Beschermd wonen (WMO)	241	180	180	180	0	180	180	180
6.821 Jeugdbescherming	96	0	0	0	0	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	125	49	49	49	0	49	49	49
7.2 Riolerig	2.208	2.343	2.343	2.569	226	2.646	2.725	2.807

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijzigingen	Begroting 2027	Vershil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
7.3 Afval	1.648	1.694	1.694	1.709	15	1.709	1.709	1.709
7.4 Milieubeheer	845	222	17	0	-17	0	0	0
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	10	4	4	4	0	4	4	4
8.1 Ruimte en leefomgeving	422	0	0	25	25	25	25	0
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijfsterreinen)	0	0	0	1.252	1.252	749	716	1.048
8.3 Wonen en bouwen	673	430	430	492	62	492	492	492
Totaal Baten	36.288	35.375	36.171	38.056	1.885	36.878	36.093	37.052
Lasten								
0.1 Bestuur	1.272	1.138	1.157	1.318	160	1.318	1.318	1.318
0.2 Burgerzaken	620	599	599	598	-1	598	598	598
0.4 Overhead	6.369	7.236	7.660	8.332	672	8.266	8.027	8.028
0.5 Treasury	115	146	146	256	110	331	455	627
0.61 OZB woningen	64	67	67	67	0	67	67	67
0.8 Overige baten en lasten	343	698	673	203	-470	222	237	304
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0	0	0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	750	756	774	821	46	855	855	858
1.2 Openbare orde en veiligheid	136	130	130	130	-1	130	130	130
2.1 Verkeer en vervoer	3.099	2.843	3.154	3.684	531	4.024	4.021	4.386
2.2 Parkeren	0	0	0	0	0	0	0	0
2.4 Economische havens en waterwegen	341	443	443	489	46	474	601	598
3.1 Economische ontwikkeling	49	8	8	8	0	8	8	8
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	722	1.264	1.264	1.199	-65	738	92	92
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	97	89	94	94	0	94	94	93
3.4 Economische promotie	3	3	3	3	1	3	3	3
4.1 Openbaar basisonderwijs	48	45	45	47	2	47	47	47
4.2 Onderwijshuisvesting	367	358	358	348	-10	348	348	347
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	529	537	537	541	4	541	541	541
5.1 Sportbeleid en activering	141	149	149	154	5	154	154	154
5.2 Sportaccommodaties	785	704	-1.762	680	2.442	689	691	691
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	49	49	82	33	82	82	82
5.4 Musea	53	31	101	26	-76	49	49	49
5.5 Cultureel erfgoed	58	65	65	88	24	28	28	28
5.6 Media	395	387	387	297	-90	297	297	297

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijzigingen	Begroting 2027	Verschil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	749	794	1.049	757	-293	771	775	805
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.376	2.156	2.182	2.242	61	2.344	2.343	2.342
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	0	20	20	20	0	20	20	20
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	0	0	0	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	2.689	3.112	3.303	3.099	-204	3.100	3.100	3.100
6.4 WSW en beschut werk	554	416	405	409	4	409	409	409
6.5 Arbeidsparticipatie	317	368	365	374	9	374	374	374
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	344	335	335	349	13	349	349	349
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	1.005	1.043	1.043	1.060	18	1.060	548	527
6.712 Begeleiding (WMO)	405	341	341	334	-7	334	334	334
6.713 Dagbesteding (WMO)	225	107	107	111	4	111	111	111
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	1.108	1.271	1.271	1.299	28	1.069	1.068	1.068
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	972	1.085	1.085	1.128	43	1.128	1.128	1.128
6.791 PGB WMO	72	35	35	35	0	35	35	35
6.792 PGB Jeugd	13	51	51	51	0	51	51	51
6.811 Beschermd wonen (WMO)	79	50	50	50	0	50	50	50
6.821 Jeugdbescherming	204	184	184	185	1	185	185	185
6.91 Coördinatie en beleid WMO	193	201	201	221	20	199	199	199
7.1 Volksgezondheid	602	685	696	707	11	707	707	707
7.2 Riolerig	1.876	1.924	1.924	2.041	117	2.153	2.225	2.300
7.3 Afval	1.465	1.551	1.536	1.453	-83	1.494	1.444	1.440
7.4 Milieubeheer	1.463	772	1.041	1.004	-36	1.004	1.004	1.004
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	22	2	210	2	-208	2	2	2
8.1 Ruimte en leefomgeving	461	38	103	93	-10	143	113	38
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	15	5	600	1.252	652	749	716	1.048
8.3 Wonen en bouwen	1.125	941	1.124	938	-186	940	940	941
Totaal Lasten	33.690	35.231	35.361	38.679	3.318	38.143	36.974	37.915
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	3.546	230	-1.334	394	1.728	273	37	37
Totaal Onttrekkingen	3.546	230	-1.334	394	1.728	273	37	37
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	4.176	348	348	111	-237	27	27	27

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijzigingen	Begroting 2027	Verschil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Totaal Stortingen	4.176	348	348	111	-237	27	27	27
Gerealiseerd resultaat	1.969	25	-872	-341	531	-1.019	-871	-852

AFKORTINGENLIJST

Afkorting	Betekenis
AB	Algemeen Bestuur van Gemeenschappelijke Regeling
AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
AOW uitkering	Algemene Ouderdomswet pensioen uitkering
AP	Autoriteit Persoonsgegevens
APV	Algemene Plaatselijke Verordeningen
ARBO	Arbidsomstandighedenwet
ARG	Algemene reserve grondbedrijf
AU	Algemene Uitkering van het Rijk
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
AVU	Afval Verwijdering Utrecht
B&W	Burgemeester en Wethouders
B1-niveau	Taalniveau B1 staat voor eenvoudig Nederlands
B1-route	Is een route voor taal en (vrijwilligers)werk.
BAG	Basisregistratie adressen en gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
Bbz	Besluit Bijstandverlening zelfstandigen
BEN middelen	Bovenregionaal Expertise Netwerk middelen
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BIE	Bouwgrond in exploitatie
BIO informatiebeveiliging	De BIO biedt een uniform normenkader voor de beveiliging van de informatie huishouding van alle overheidsorganisaties.
BIZ	Bedrijven Investerings Zone
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BO MIRT	Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BSO+	Buitenschoolse opvang plus; opvang op schooldagen voor kinderen uit het speciaal basis onderwijs of voortgezet speciaal onderwijs.
CAI	Centrale Antenne Inrichting
CAK	Centraal Administratie Kantoor AWBZ
CAO	Collectieve Arbeids Overeenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CIV	Centrum voor innovatief vakmanschap
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPO project	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
CPS	Coöperatie Parkeerservice
DB	Dagelijks Bestuur van Gemeenschappelijke Regeling
DD-JGZ	Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg
DMOP	Duurzaam meerjarenonderhoudsplan
DNB	De Nederlandse Bank
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
EBIT	Earnings before interest and taxes: inkomsten voor aftrek van rente en belastingen
ECB	Europese Centrale Bank
e-diensten Burgerzaken	Digitale dienstverlening Burgerzaken
EMU saldo	Economische en Monetaire Unie (EMU) overheidssaldo
Fte	Fulltime equivalent, 1 fte is een volledige werkweek
GEO informatie	Informatie met een ruimtelijk component
GFT	Groente, fruit en tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGDrU	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige hulpverleningsorganisaties in de regio

Afkorting	Betekenis
GMSD	Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GREX	Grondexploitatie
GRIP incidenten	Gecoördineerde Regionale incidentbestrijdingsprocedure
Gwh	Gigawatt per uur
HDSR	Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden
HH indicatie	Huishoudelijke Hulp indicatie
HIOR	Handboek inrichting openbare ruimte
HRM	Human Resource Management
IBOR	Integraal beleidsplan Openbare Ruimte
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IHP	Instandhoudingsplan
IOAW	Inkomensvoorziening voor oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IPM	Integraal Project Management
IRP	Integraal Ruimtelijk Perspectief
IRP	Integraal ruimtelijk perspectief
ISAE3402 verklaring	Een internationaal erkende standaard die de kwaliteit en beheersing van uitbestede (financiële) processen beoordeeld.
IVP 2023-2026	Integraal Veiligheidsplan 2023-2026
KCC	Klant Contact Centrum
LEU	Landschap Erfgoed Utrecht
LHBT	Lesbisch, homoseksueel, biseksueel, transgender
LTA/GGZ verblijf	Landelijke Transitie Arrangement / Geestelijke Gezondheidszorg verblijf, biedt jeugdhulp dat vanwege een crisissituatie verleend wordt thuis of bij een aanbieder.
M&O beleid	Misbruik en Oneigenlijk gebruik beleid
MAG	Maatschappelijke Agenda
Min van VWS	Ministerie van Volksgezondheid , Welzijn en Sport
MJOP	Meerjarenonderhoudsplan
MPG	Meerjarenperspectief Grondbedrijf
MTO	Medewerkers-tevredenheidonderzoek
MVP	Meerjaren verkeersmaatregelen plan
NEN	Nederlandse normering van richtlijnen
NOVEX	Nationale Omgevingsvisie Extra
ODRU	Omgevingsdienst Regio Utrecht
OMU	Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht
Onderzoeksbureau AEF	Onderzoeksbureau Andersson Eiffers Felix
OOGO overleg	Het Op Overeenstemming Gericht Overleg
OVL kabels	Openbare Verlichting kabels
OZB	Onroerende Zaak Belasting
P&C cyclus	Planning en Control cyclus
P&O	Personeel en Organisatie
PGA	Persoonsgerichte Aanpak
PGB	Persoonsgebonden budget
PIP	Plan Inburgering en Participatie
POH-jGGZ	Praktijk Ondersteuner Huisarts- jeugd geestelijke gezondheidszorg
R&B	Ruimte en Beheer
REP	Ruimtelijk Economisch Programma en Perspectief
RES U16	Regionale Energie Strategie, een samenwerkingsverband tussen de U16 gemeenten, de Provincie Utrecht, waterschap Amstel, waterschap Gooi en Vecht, Waterschap Rivierenland en waterschap Vallei en Veluwe.
RHC Rijnstreek en Lopikerwaard	Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard
RIB	Raadsinformatiebrief
RMN	Recreatie Midden Nederland

Afkorting	Betekenis
RO	Ruimtelijke ontwikkeling
RPL	RTV Midden Holland (Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Oudewater, Waddinxveen en Woerden.
RSG	Recreatieschap Stichtse Groenlanden
RWS	Rijkswaterstaat
SBO	Speciaal basis onderwijs
SD	Sociaal Domein
SGBW	Stichting gebouwenbeheer Woerden
SH	Strategische Heroriëntatie
SiSa	Single information, Single audit
SMP	Soortenmanagementplan
SPUK	Specifieke Uitkering van het rijk
SPUK CDOKE	Specifieke Uitkering Capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid
SPUK IJZ	Specifieke Uitkering IJsbanen en Zwembaden
SPUK IZA	Specifieke Uitkering Integraal Zorgakkoord
SPUK MEOZ	Specifieke Uitkering Meerkosten energie openbare zwembaden
SPUK NEAS	Specifieke Uitkering Noodfonds energie amateursportverenigingen
SPUK WBI	Specifieke Uitkering Woningbouwimpuls
Stichting LISA	Het werkgelegenheidsregister van Nederland, LISA is een databestand met gegevens over alle vestigingen in Nederland waar betaald werk wordt verricht.
SUWU	Stichting Urgentieverlening West Utrecht
Sw	Sociaal werk
TCO/LCC	Total cost of ownership / Life cycle cost. Dit is een methode waarbij alle kosten gedurende de volledige levensduur van een product in beeld zijn gebracht.
TOZO	Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers
U10 regio	Netwerkorganisatie van de gemeenten Bunnik, De Bilt, De Ronde Venen, Houten, IJsselstein, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden en Zeist.
U16 verband	Zie U10 regio
UTA	Utrecht Talenten Alliantie
UVO	Uitvoeringsovereenkomst
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VAT kosten	Kosten voor voorbereiding, administratie en toezicht
VIC	Verbijzonderde interne controle
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Stichting Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs
VPB	Vennootschapsbelasting
VR paal	Virtual reality paal
VRI	Verkeersregelinstallatie
VRIS	Applicatie voor het heffen van lokale belastingen
VRU	Veiligheidsregio Utrecht
VSGH	Vluchtelingen Steunpunt Groene Hart
VTH/OOV	Vergunningen, toezicht en handhaving / Openbare orde en veiligheid
VTH-beleid	Vergunningen, toezicht en handavingsbeleid
VVV	Vereniging voor Vreemdelingenverkeer
WACC	Weighted Average Cost of Capital: het gewogen gemiddelde kostenvoet van het kapitaal van de organisatie
Wet Bibob	Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
Wet BOPZ	Wet Bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen
Wmo	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WNT	Wet Normering Topinkomens
WOB / WOO	Wet Openbaar Bestuur / Wet Open Overheid
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
Wpg	Wet Politiegegevens
WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw
Wsw-bestand	Werknemersbestand van de Wet sociale werkvoorziening
Wvggz	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg

Afkorting	Betekenis
Z-route	Is een intensieve route in het inburgeringsstelsel, waarin inburgering en participatie stevig worden gecombineerd.